

SPRAWOZDANIE O WYPŁACALNOŚCI I KONDYCJI FINANSOWEJ (SFCR)

ZA 2019 ROK

TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH „TUW”

Warszawa, 22.04.2020 roku

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych TUW z siedzibą w Warszawie przy ul. Raabego 13, 02-793 Warszawa, wpisane do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy KRS pod numerem KRS 0000033284, wysokość kapitału zakładowego: 27.821.604,00 zł, kapitał wpłacony w całości.

Spis treści

PODSUMOWANIE	8
A DZIAŁALNOŚĆ I WYNIKI OPERACYJNE	18
A.1 DZIAŁALNOŚĆ	18
A.2 WYNIK Z DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ	21
A.3 WYNIK Z DZIAŁALNOŚCI LOKACYJNEJ (INWESTYCYJNEJ)	24
A.4 WYNIKI Z POZOSTAŁYCH RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI	27
A.5 WSZELKIE INNE INFORMACJE	27
B SYSTEM ZARZĄDZANIA.....	30
B.1 INFORMACJE OGÓLNE O SYSTEMIE ZARZĄDZANIA	30
B.2 WYMOGI DOTYCZĄCE KOMPETENCJI I REPUTACJI	39
B.3 SYSTEM ZARZĄDZANIA RYZYKIEM, W TYM WŁASNA OCENA RYZYKA I WYPŁACALNOŚCI	41
B.4 SYSTEM KONTROLI WEWNĘTRZNEJ	57
B.5 FUNKCJA AUDYTU WEWNĘTRZNEGO	60
B.6 FUNKCJA AKTUARIALNA	63
B.7 OUTSOURCING.....	64
B.8 WSZELKIE INNE INFORMACJE	66
C PROFIL RYZYKA	67
C.1 RYZYKO AKTUARIALNE (UBEZPIECZENIOWE)	71

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych TUW z siedzibą w Warszawie przy ul. Raabego 13, 02-793 Warszawa, wpisane do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy KRS pod numerem KRS 0000033284, wysokość kapitału zakładowego: 27.821.604,00 zł, kapitał wpłacony w całości.

C.2	RYZYO RYNKOWE.....	73
C.3	RYZYO KREDYTOWE	74
C.4	RYZYO PŁYNNOŚCI	76
C.5	RYZYO OPERACYJNE	79
C.6	POZOSTAŁE ISTOTNE RYZYKA	82
C.7	WSZELKIE INNE INFORMACJE.....	87
D	WYCENA DO CELÓW WYPŁACALNOŚCI.....	111
D.1	AKTYWA	111
D.2	REZERWY TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWE.....	124
D.3	INNE ZOBOWIĄZANIA	138
D.4	ALTERNATYWNE METODY WYCENY.....	146
D.5	WSZELKIE INNE INFORMACJE.....	150
E	ZARZĄDZANIE KAPITAŁEM	154
E.1	ŚRODKI WŁASNE	154
E.2	KAPITAŁOWY WYMÓG WYPŁACALNOŚCI I MINIMALNY WYMÓG KAPITAŁOWY	161
E.3	ZASTOSOWANIE PODMODUŁU RYZYKA CEN AKCJI OPARTEGO NA DURACJI DO OBLICZENIA KAPITAŁOWEGO WYMOGU WYPŁACALNOŚCI	164
E.4	RÓŻNICE MIĘDZY FORMUŁĄ STANDARDOWĄ A STOSOWANYM MODELEM WEWNĘTRZNYM....	164

E.5	NIEZGODNOŚĆ Z MINIMALNYM WYMOGIEM KAPITAŁOWYM I NIEZGODNOŚĆ Z KAPITAŁOWYM WYMOGIEM WYPŁACALNOŚCI	164
E.6	WSZELKIE INNE INFORMACJE	164
ZAŁĄCZNIKI:.....		165

Spis zastosowanych definicji i skrótów

Akt delegowany – Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2015/35 z dnia 10 października 2014 roku, uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej;

Aktuariusz - osoba wpisana do rejestru aktuariuszy, nadzorująca funkcję aktuarialną w Towarzystwie;

Apetyt na ryzyko – wielkość straty, negatywnie wpływającej na poziom zysków lub kapitałów, jaką Towarzystwo jest w stanie zaakceptować w realizacji założonych celów i strategii;

BEL (Best Estimate of Liabilities) – najlepsze oszacowanie rezerw;

Bilans ekonomiczny – zestawienie aktywów i zobowiązań wycenionych zgodnie z wymogami Wypłacalności II;

Bilans statutowy – bilans stanowiący integralną część sprawozdania statutowego. Na potrzeby niniejszego Sprawozdania oznacza to wartości odpowiadające wartościom ze sprawozdania statutowego, zaprezentowane zgodnie z odpowiednimi zasadami obowiązującymi na potrzeby Wypłacalności II, tj. w układzie bilansu ekonomicznego;

Data bilansowa – dzień, na który sporządzone zostało sprawozdanie statutowe oraz niniejsze Sprawozdanie;

Dyrektywa Wypłacalność II – Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE z dnia 25 listopada 2009 roku w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej;

EIOPA – Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (ang. European Insurance and Occupational Pensions Authority);

EOF (z ang. Eligible Own Funds) – dopuszczone środki własne w systemie WII;

Formuła standardowa – określone w rozporządzeniu delegowanym w rozdziale V metoda wyznaczania kapitałowego wymogu wypłacalności;

Kapitałowy wymóg wypłacalności (z ang. **SCR** – Solvency Capital Requirement) – wymóg kapitałowy wyznaczony zgodnie z odpowiednimi zapisami Ustawy o działalności ubezpieczeniowej

i reasekuracyjnej oraz Specyfikacji Technicznej. Kapitałowy wymóg wypłacalności jest określany jako kapitał ekonomiczny, który zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji musi posiadać dla zagwarantowania, że upadłość nastąpi nie częściej niż raz na 200 przypadków lub, ewentualnie, że istnieje przynajmniej 99,5% prawdopodobieństwo, że zakład nadal będzie w stanie wypełniać swoje zobowiązania wobec ubezpieczających i beneficjentów przez najbliższe 12 miesięcy od daty bilansowej;

KNF – Komisja Nadzoru Finansowego;

MCR (z ang. MCR – Minimum Capital Requirement)– minimalny wymóg kapitałowy w systemie WII;

MSR– Międzynarodowe Standardy Rachunkowości zatwierdzone przez Komisję Europejską, obowiązujące na dzień 31 grudnia 2019 r.;

MSSF – Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzone przez Komisję Europejską, obowiązujące na dzień 31 grudnia 2019 r.;

Najlepsze oszacowanie - najlepsze oszacowanie rezerw dla celów wypłacalności: jest równe oczekiwanej wartości obecnej przyszłych przepływów pieniężnych ważonych prawdopodobieństwem ich realizacji, obliczonej przy zastosowaniu odpowiedniej struktury terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka;

Organ nadzoru – Komisja Nadzoru Finansowego;

OPW– Własna ocena wymogu kapitałowego;

ASW– Analiza scenariuszy i wrażliwości;

ORSA – Własna Ocena Ryzyka i Wypłacalności;

PIU – Polska Izba Ubezpieczeń;

PSR – Polskie Standardy Rachunkowości, określone w ustawie o rachunkowości oraz w wydanych na jej podstawie aktach wykonawczych, w szczególności rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 12 kwietnia 2016 roku w sprawie zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji (Dz.U. z 2016 r., poz. 562), rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 12 grudnia 2001 roku w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych (t. jedn. Dz.U. z 2017 r., poz. 277); w sprawach

nieuregulowanych w ustawie o rachunkowości oraz w wydanych na jej podstawie aktach wykonawczych, stosuje się odpowiednio Krajowe Standardy Rachunkowości i/lub MSSF;

SFCR – Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej;

SCR – Kapitałowy wymóg wypłacalności w systemie WII;

System WII – całość wymogów następujących aktów prawnych oraz wytycznych organów nadzoru: dyrektywa WII, ustawa o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, rozporządzenie delegowane, rozporządzenia wykonawcze oraz wytyczne EIOPA oraz KNF;

Środki własne (z ang. Own Funds) – środki własne wyznaczone zgodnie z zapisami Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, tj. aktywa wolne od obciążeń, dostępne na pokrycie strat wynikających z niesprzyjających wahań w obszarze wykonywanej działalności, zarówno przy założeniu jej kontynuacji, jak i w przypadku likwidacji;

QRT – Raportowanie ilościowe w ramach Wypłacalność II;

Towarzystwo – Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW”;

TUW „TUW” – Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW”;

Ustawa o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej – ustawa z dnia 11 września 2015 roku o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (t. jedn. Dz.U. z 2019 r. poz. 381 z późniejszymi zmianami);

Ustawa o rachunkowości – ustawa z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (t. jedn. Dz.U. z 2019 r. poz. 351 z późniejszymi zmianami);

Ustawa o biegłych rewidentach - ustawa z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (t. jedn. Dz.U. z 2019 r. poz.1421 z późniejszymi zmianami);

Współczynnik wypłacalności – iloraz środków własnych i kapitałowego wymogu wypłacalności (pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności środkami własnymi);

Wynik z działalności ubezpieczeniowej – techniczny wynik ubezpieczeń majątkowych i osobowych wg PSR;

Wypłacalność II (WII)– Dyrektywa Wypłacalność II.

Podsumowanie

Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej sporządzane jest w celu spełnienia wymogu określonego w art. 51 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE z dnia 25 listopada 2009 roku w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wypłacalność II), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2016 roku. Dyrektywa Wypłacalność II wprowadziła m.in. zasady kalkulacji wypłacalności oraz wyceny aktywów i zobowiązań wg wartości godziwej spójne dla wszystkich zakładów ubezpieczeń, zapewniając tym samym porównywalność danych finansowych i niefinansowych pomiędzy podmiotami prowadzącymi działalność na rynku ubezpieczeniowym w Unii Europejskiej.

Dyrektywa Wypłacalność II jest uzupełniona o akty wykonawcze (rozporządzenia Komisji UE), które szczegółowo określają wymaganą treść i strukturę raportu. Niniejsze wprowadzenie ma na celu spełnienie wymogu, że SFCR powinien zawierać jasne i zwięzłe podsumowanie, które podkreśla istotne zmiany w ciągu roku.

Całość sprawozdania podzielona jest na następujące sekcje:

- ➔ Sekcja A – Działalność i wyniki operacyjne
- ➔ Sekcja B – System zarządzania
- ➔ Sekcja C – Profil ryzyka
- ➔ Sekcja D – Wycena dla celów wypłacalności
- ➔ Sekcja E – Zarządzanie kapitałem

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” jest największym i najstarszym towarzystwem ubezpieczeń wzajemnych w Polsce. Prowadzi ono działalność od 1992 roku. Towarzystwo zebrało w 2019 r. składkę ubezpieczeniową w wysokości 588.437 tys. zł. Skupia ono ponad 1.717 tys. członków i w roku 2019 zawarło 3.202 tys. umów ubezpieczenia.

Towarzystwo prowadzi działalność ubezpieczeniową w dziale II (ubezpieczenia majątkowe i pozostałe osobowe), a jego aktywność koncentruje się na następujących liniach biznesowych (tworząc model biznesowy Towarzystwa):

- ubezpieczenia komunikacyjne (obejmujące odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych (OC ppm) oraz pozostałe ubezpieczenia pojazdów oraz ubezpieczenia świadczenia pomocy - assistance),
- ubezpieczenia od ognia i innych szkód rzeczowych,
- ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów,
- ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ogólnej.

Szczegółowe informacje dotyczące Towarzystwa można znaleźć na stronie <https://tuw.pl/PL/towarzystwo.html>

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” prowadzi działalność ubezpieczeniową wyłącznie na terytorium Polski.

W okresie sprawozdawczym w zakresie istotnych linii biznesowych Towarzystwa, obszarów geograficznych oraz transakcji i zdarzeń biznesowych nie zaszły istotne zmiany w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego. W roku 2020 nie jest przewidziana zmiana modelu biznesowego.

Cele działalności TUW „TUW” w 2020 roku ukierunkowane będą w szczególności na:

- utrzymanie i rozwijanie wzajemnościowego charakteru prowadzonej działalności ubezpieczeniowej,
- pozyskiwanie nowych członków,
- rozwijanie współpracy ze środowiskami, które reprezentują członków TUW „TUW” (diecezje kościoła katolickiego, samorządy terytorialne, środowiska rolnicze),
- rozwijanie oferty w zakresie ubezpieczeń komunikacyjnych, majątkowych i rolnych,
- rozwój infrastruktury technicznej, głównie informatycznej,
- jako najstarszy zakład ubezpieczeń działający w formule wzajemnościowej planuje utrzymać pozycję najliczniejszego towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych w Polsce,
- wdrożenie (uzupełnienie) oferty o ubezpieczenia finansowe.

Strategiczne obszary działalności Towarzystwa skierowane będą w stronę linii ubezpieczeń komunikacyjnych (planuje się zmniejszyć udział ubezpieczeń komunikacyjnych w portfelu od roku 2020), rolnych (planowane jest utrzymanie i rozwijanie sprzedaży krzyżowej z ubezpieczeniami dobrowolnymi, dopasowania OWU do potrzeb grupy docelowej i urynkowienia taryf składek oraz rozwój oferty w kierunku objęcia pełniejszą ochroną gospodarstw wielkopowierzchniowych) i majątkowych (wdrożenie dedykowanych pakietów branżowych dostosowanych do rodzaju prowadzonej działalności, modyfikacja z jednoczesnym uatrakcyjnieniem pakietów), jednocześnie Towarzystwo zamierza rozwijać linię finansową.

Towarzystwo pragnie być solidnym i stabilnym partnerem biznesowym dla pośredników ubezpieczeniowych dlatego działania będą ukierunkowane na dostarczanie profesjonalnych narzędzi informatycznych, wsparcie i rozwój sił sprzedażowych oraz wdrażanie nowych produktów.

W 2019 roku InterRisk Towarzystwo Ubezpieczeń Spółka Akcyjna Vienna Insurance Group nabyło udziały Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” od MACIF, MAIF, P&V, MACIF ŻYCIE TUW i TISE. Transakcja ta przypieczętowała początek strategicznej współpracy ukierunkowanej na wzajemne wzmocnienie, przyspieszenie tempa rozwoju obu organizacji dzięki wymianie kompetencji i doświadczeń przy jednoczesnym poszanowaniu i utrzymaniu wzajemności ubezpieczeniowej przez TUW „TUW” oraz podmiotowości jego członków posiadających prawo głosu na walnych zgromadzeniach i ich udział w organie nadzorującym.

Kluczowe mierniki działalności i wypłacalności Towarzystwa opierają się na analizach wyników z działalności ubezpieczeniowej w podziale na linie biznesowe, jak również na analizie rentowności działalności lokacyjnej.

Podstawowa działalność ubezpieczeniowa skupiona jest w segmencie ubezpieczeń komunikacyjnych. Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych w 2019 roku stanowiły 54,26% struktury portfela, a ubezpieczenia auto casco zaliczane do linii 5 stanowiły 8,9% struktury portfela. Istotną część portfela stanowiły ubezpieczenia od ognia i innych szkód i zdarzeń losowych (linia 7), których waga w strukturze portfela została osiągnięta na łącznym poziomie 26,2%. Ubezpieczenia zaliczane do linii 2, 8 oraz 11 stanowiły łącznie 10,6% struktury portfela.

W 2019 roku Towarzystwo osiągnęło zysk netto, który wyniósł 21,7 mln zł i zmniejszył się w porównaniu do 2018 roku z poziomu 26,8 mln zł.

Towarzystwo osiągnęło dodatni wynik z działalności ubezpieczeniowej (wynik techniczny) na poziomie 16,4 mln zł, podczas gdy w 2018 roku Towarzystwo wygenerowało zysk na poziomie 14,6 mln zł. Wynik techniczny jest generowany głównie przez ubezpieczenia wypadku, w tym wypadku przy pracy i choroby zawodowej. Największy zysk techniczny Towarzystwo osiągnęło w ubezpieczeniach zaliczanych do 1 grupy ustawowej.

Polityka inwestycyjna Towarzystwa koncentruje się na bezpiecznych instrumentach finansowych zgodnie z zasadą „ostrożnego inwestora”. Środki finansowe na dzień 31 grudnia 2019 w wysokości 731,1 mln zł w większości były lokowane w obligacje Skarbu Państwa (76,3%), lokaty bankowe (17,7%), obligacje korporacyjne (5,2%) i nieruchomości (0,8%). Dzięki tak prowadzonej polityce inwestycyjnej dochody z działalności lokacyjnej wyniosły 16,6 mln zł. Rentowność inwestycji w 2019 roku wyniosła 2,2% i była zbliżona do rentowności inwestycji z 2018 roku.

Własna ocena ryzyka i wypłacalności jest centralnym elementem funkcjonującego w Towarzystwie systemu zarządzania ryzykiem. W toku tej analizy Towarzystwo dokonuje oceny swoich ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności przy uwzględnieniu własnego profilu ryzyka, analizuje spełnianie w sposób ciągły wymogów kapitałowych oraz wymogów dotyczących rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, ocenia czy profil ryzyka zakładu odbiega od założeń leżących u podstaw obliczania kapitałowego wymogu wypłacalności oraz prognozuje wyniki Towarzystwa w perspektywie średnioterminowej.

Nadzór nad procesem tworzenia raportu ORSA z ramienia Zarządu prowadził członek zarządu nadzorujący system zarządzania ryzykiem, a osobą odpowiedzialną za przygotowanie raportu ORSA jest Dyrektor Biura Zarządzania Ryzykiem.

Elementami systemu zarządzania w TUW „TUW” są:

- zbiór zasad odnoszących się do procesów decyzyjnych zachodzących w Towarzystwie,
- zbiór zasad i standardów opisujących współpracę Zarządu Towarzystwa z powołanymi komitetami oraz osobami nadzorującymi kluczowe funkcje.

Procesy decyzyjne w ramach systemu zarządzania zostały przez Towarzystwo opisane w regulacjach wewnętrznych dotyczących:

- funkcji zarządzania ryzykiem,
- systemu kontroli wewnętrznej,
- funkcji audytu wewnętrznego,
- funkcji zapewnienia zgodności z przepisami (compliance),
- funkcji aktuarialnej,
- outsourcingu,
- ciągłości działania.

Struktura organizacyjna, podział zadań i kompetencji w jednostkach organizacyjnych Towarzystwa, zasady dotyczące podległości służbowej oraz kontroli funkcjonalnej zostały szczegółowo opisane w „Regulaminie Organizacyjnym T UW „T UW””.

Ważną rolę w systemie zarządzania w T UW „T UW” odgrywają cztery kluczowe funkcje:

- a) funkcja zarządzania ryzykiem,
- b) funkcja aktuarialna,
- c) funkcja zgodności,
- d) funkcja audytu wewnętrznego.

Bezpośredni nadzór nad funkcją audytu i zgodności sprawuje Prezes Zarządu.

Koordynację oraz monitorowanie systemu zarządzania ryzykiem prowadzi funkcja zarządzania ryzykiem - w Towarzystwie jest to Biuro Zarządzania Ryzykiem. Bezpośredni nadzór nad funkcjonowaniem systemu zarządzania ryzykiem prowadzi Członek Zarządu odpowiedzialny za zarządzanie ryzykiem, nadzorujący również funkcję aktuarialną.

Funkcja aktuarialna oraz funkcja zgodności stanowią wsparcie dla funkcji zarządzania ryzykiem, wykonując zadania mające istotne znaczenie w przeprowadzaniu procesu ORSA i procesu IMMMR w T UW „T UW”.

Funkcja audytu wewnętrznego dokonuje oceny adekwatności i efektywności systemu kontroli wewnętrznej i innych elementów systemu zarządzania, systemu zarządzania ryzykiem i wydaje rekomendacje w zakresie jego poprawy.

W ramach systemu zarządzania dokonano w 2019 r. zmian dotyczących: zmiany struktury organizacyjnej, zmian osobowych w składzie organów.

Były to w szczególności:

- ➔ dalsze zmiany w zakresie funkcjonowania pionu likwidacji szkód,
- ➔ opracowanie przez Zarząd strategii działalności Towarzystwa na lata 2020-2022 uwzględniającej również zmiany struktury organizacyjnej,
- ➔ zmiany w składzie Rady Nadzorczej i Zarządu opisane w punkcie B 1.1 Sprawozdania,
- ➔ rozpoczęcie działalności Komitetu Produktowo – Sprzedażowego opisanego w punkcie B 1.1 Sprawozdania,
- ➔ podjęcie decyzji o powołaniu w 2020 r. komórek organizacyjnych zajmujących się ubezpieczeniami finansowymi i kontrolingiem finansowym.

W związku ze sposobem prowadzenia działalności, kluczowym ryzykiem TUW „TUW” jest ryzyko ubezpieczeniowe. Pozostałe ryzyka są znacznie mniej istotne, a ich udział w SCR jest wyraźnie niższy od udziału ryzyka ubezpieczeniowego. W szczególności TUW „TUW” prowadzi ostrożną politykę inwestycyjną, zgodnie z którą znaczącą większość aktywów Towarzystwa stanowią polskie obligacje rządowe oraz lokaty bankowe.

Biorąc pod uwagę następujące czynniki:

- zaangażowanie we względnie proste produkty ubezpieczeniowe,
- relatywnie dużą liczbę linii ubezpieczeń,
- brak dużych ryzyk przemysłowych w portfelu ubezpieczeń i koncentracja portfela na liniach ubezpieczeniowych charakteryzujących się dużym rozproszeniem ryzyk,
- niewielką wagę ryzyk nieubezpieczeniowych, w szczególności niewysoki stopień ryzyka prowadzonej polityki inwestycyjnej,

Towarzystwo przyjmuje, że profil ryzyka określony przez formułę standardową względnie dobrze odzwierciedla rzeczywisty profil ryzyka Towarzystwa. Ewentualne różnice podlegają

corocznie analizie w procesie oceny ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności. Oznacza to, iż w celu scharakteryzowania własnego profilu ryzyka Towarzystwo uwzględnia dodatkowo pewne modyfikacje profilu ryzyka w przypadku tych ryzyk, które nie są ujęte w formule standardowej lub ich ilościowe oszacowanie (tzw. kalibracja) w formule standardowej nie odzwierciedla w pełni profilu ryzyka T UW.

W okresie sprawozdawczym Towarzystwo dokonało istotnych zmian w treści regulacji wewnętrznej „Zasady zawierania umów outsourcingowych w Towarzystwie Ubezpieczeń Wzajemnych „T UW”, o dokonanej zmianie organ nadzoru został poinformowany w kwietniu 2019 r. Szczegóły dot. procesu outsourcingu zostały opisane w pkt B.7.2 Sprawozdania.

Środki własne Towarzystwa na koniec 2019 roku są zaklasyfikowane do kategorii 1 nieograniczonej oraz kategorii 3 (wysokości nadwyżki aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego nad rezerwą na podatek odroczony). Środki własne nie są podporządkowane i nie mają ograniczenia czasu trwania. W kalkulacji środków własnych nie wystąpiły odliczenia z tytułu udziałów kapitałowych w instytucjach finansowych i kredytowych.

W 2019 r. Towarzystwo nie dokonało nowelizacji "Metodologii wyceny aktywów i zobowiązań oraz kapitałowego wymogu wypłacalności w Towarzystwie Ubezpieczeń Wzajemnych "T UW"".

W zakresie wyceny rezerw techniczno – ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności:

- na Towarzystwo nie został nałożony narzut kapitałowy,
- Towarzystwo nie złożyło wniosku do organu nadzoru w sprawie wydania pozwolenia na stosowanie parametrów specyficznych i nie stosuje uproszczeń przy obliczaniu wymogów według formuły standardowej,
- Towarzystwo nie stosuje parametrów specyficznych dla zakładu zgodnie z art. 104 ust. 7 Dyrektywy Solwency II,
- Towarzystwo nie stosuje podmodułu ryzyka cen akcji opartego na duracji do obliczenia kapitałowego wymogu wypłacalności, o którym mowa w art. 304 Dyrektywy Solwency II dla podmodułu cen akcji,

- Towarzystwo nie stosuje modelu wewnętrznego, zaś wszelkie obliczenia dotyczące wymogu wypłacalności oparte są na formule standardowej.

W 2019 roku nie zaszły zmiany w wysokości kapitału podstawowego Towarzystwa, który wynosi 27 822 tys. zł. Członkowie Towarzystwa zasilają jednak pozostałe kapitały rezerwowe wpłatami z tytułu objętych udziałów, wpisowego i składki członkowskiej. Z tych tytułów Towarzystwo pozyskało dodatkowe środki w 2019 roku w wysokości 10.965 tys. zł. Kapitał rezerwowy pozostały wynosi 109.346 tys. zł.

W 2019 r. zmieniła się liczba głosów na Walnym Zgromadzeniu przysługujących udziałowcom w związku ze zmianą sposobu ustalania głosów tj. w stosunku do kapitału zakładowego, a nie udziałowego. Liczba głosów przysługujących udziałowcom została wskazana w Tabeli nr 3 (w rozdziale A.1.1 Sprawozdania).

W 2019 r. zmieniła się liczba głosów na Walnym Zgromadzeniu przysługujących Związkowi Wzajemności Członkowskiej w związku z zakończeniem kolejnego roku obrotowego i zwiększeniem liczby ZWC, którym przysługują głosy na Walnym Zgromadzeniu. Liczba głosów przysługujących Związkowi Wzajemności Członkowskiej została wskazana w Tabeli nr 4 (w rozdziale A.1.1 Sprawozdania).

W 2019 roku Walne Zgromadzenie i Rada Nadzorcza dokonała zmian w składzie osobowym Rady Nadzorczej Towarzystwa w zakresie członków reprezentujących grupę związkową i ekspertów

Od 1 stycznia 2019 r. Rada Nadzorcza powołała nowego członka Zarządu nadzorującego pion ubezpieczeń komunikacyjnych i likwidacji szkód komunikacyjnych, a od 1 lipca 2019 r. powołała nowego członka Zarządu nadzorującego pion finansowy.

W 2019 roku Towarzystwo kontynuowało raportowanie wszystkich funkcji kluczowych do Komitetu Audytu.

Towarzystwo prowadzi działania bieżące, których celem jest zapewnienie adekwatności systemu zarządzania z uwzględnieniem specyfiki i skali prowadzonej działalności.

Obowiązujące w Towarzystwie regulacje wewnętrzne zapewniają zachowanie ciągłości działania Towarzystwa, w szczególności poprzez identyfikowanie ryzyka, które powinny być

objęte planami awaryjnymi, a także przez dokonywanie regularnego przeglądu, aktualizacji i testów opracowywanych planów awaryjnych.

W 2019 roku Towarzystwo nie dokonywało zmian sposobu sporządzania sprawozdania finansowego, dzięki czemu prezentowane w nim dane są porównywalne i zgodne z załącznikiem XX do Aktu Delegowanego.

Dzięki poprawie wyników operacyjnych, a także zastosowaniu reasekuracji w mitygacji ryzyka ubezpieczeniowego nastąpił wzrost poziomu pokrycia kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR). Dopuszczone środki własne na pokrycie SCR na dzień 31 grudnia 2019 r. wyniosły 197 mln zł i stanowiły 141,4% SCR, podczas gdy na 31 grudnia 2018 roku dopuszczone środki własne na pokrycie SCR wyniosły 202,9 mln zł i stanowiły 135,3% SCR. Dopuszczone środki własne na pokrycie MCR na dzień 31 grudnia 2019 r. wyniosły 197 mln zł i stanowiły 314,3% MCR, podczas gdy na koniec 2018 roku dopuszczone środki własne wyniosły 197,5 mln zł i stanowiły 292,8% MCR.

Tabela 1. Podział na kategorie dopuszczonych środków własnych na pokrycie SCR TUV "TUV" wg stanu na 31.12.2019 r.

Środki własne dostępne na pokrycie SCR	Pozycja z Załącznika nr 7	31.12.2019	31.12.2018
Kategoria 1	R0290/C0020	196 973,9	197 529,9
Kategoria 2	R0290/C0040	0,0	0,0
Kategoria 3	R0290/C0050	0,0	5 374,8
Środki własne razem dostępne na pokrycie SCR	R0500/C0010	196 973,9	202 904,7
Środki własne razem dopuszczane na pokrycie SCR	R540/C0010	196 973,9	202 904,7

Tabela 2. Podział na kategorie dopuszczonych środków własnych na pokrycie MCR TUV "TUV" wg stanu na 31.12.2019 r.

Środki własne dostępne na pokrycie MCR	Pozycja z Załącznika nr 7	31.12.2019	31.12.2018
Kategoria 1	R0290/C0020	196 973,9	197 529,9
Kategoria 2	R0290/C0040	0,0	0,0
Środki własne razem dostępne na pokrycie MCR	R0510/C0010	196 973,9	197 529,9
Środki własne razem dopuszczane na pokrycie MCR	R0550/C0010	196 973,9	197 529,9

Szczegółowe dane w zakresie dopuszczonych środków własnych na pokrycie SCR oraz MCR znajdują się w Załączniku 7. Środki własne (S.23.01.01).

A Działalność i wyniki operacyjne

A.1 Działalność

A.1.1 Informacje o Towarzystwie

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” prowadzi działalność ubezpieczeniową w formie prawnej towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych. Działa na podstawie wpisu do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego (Nr KRS 0000033284). Towarzystwo podlega nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego w Polsce i jest uprawnione do prowadzenia działalności ubezpieczeniowej w zakresie grup ubezpieczenia określonych w Dziale II „Pozostałe ubezpieczenia osobowe oraz ubezpieczenia majątkowe” (według załącznika do ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej) w grupach 1- 18.

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” podlega nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego, z siedzibą przy ul. Pięknej 20, 00-529 Warszawa, tel. + 48 22 262 50 00.

W związku z tym, że Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” nie należy do grupy kapitałowej, nie ujawnia m.in. informacji o organie nadzoru sprawującego nadzór nad grupą kapitałową (art. 293 ust. 1b Aktu Delegowanego) czy o pozycji w prawnej strukturze grupy (art. 293 ust. 1e Aktu Delegowanego).

Biegłym rewidentem Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” jest PKF Consult spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa, wpisana na listę firm audytorskich prowadzoną przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów pod numerem 477 (Przemysław Koblak, biegły rewident nr 13416).

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” w związku z wykonywaniem działalności w formie prawnej towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych nie posiada „pakietów akcji zakładu”, o których mowa w art. 293 ust. 1 lit. d Aktu Delegowanego.

Tabela 3. Główni udziałowcy w kapitale zakładowym TUV "TUV" wg stanu na 31.12.2019 r.

UDZIAŁOWCY	LOKALIZACJA	% głosów na WZC*	Udziały w kapitale zakładowym	
			wartość	%
InterRisk TU SA Vienna Insurance Group	Polska	32,91%	14 511 596	52,16%
Fundusz Składowy Ubezpieczenia Społecznego Rolników	Polska	15,19%	7 100 000	25,52%
Pozostali REZYDENCI	Polska	0,00%	6 210 008	22,32%
RAZEM		48,1%	27 821 604	100,00%

* Walne Zgromadzenie Członków

Na koniec 2019 roku kapitał zakładowy Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych „TUV” wynosił 27 822 tys. zł i dotyczył wyłącznie udziałów zwykłych. Wartość jednego udziału wynosi 1 zł. W 2019 roku nie zaszły zmiany w wysokości kapitału zakładowego Towarzystwa. Strukturę kapitału zakładowego przedstawiono w tabeli powyżej.

Członkowie Towarzystwa zasilają pozostałe kapitały rezerwowe wpłatami z tytułu objętych udziałów, wpisowego i składki członkowskiej.

Zgodnie ze Statutem Towarzystwa do udziału i wykonywania prawa głosu oprócz udziałowców są uprawnieni członkowie Związków Wzajemności Członkowskiej. Wykaz przedstawicieli Związków Wzajemności Członkowskiej uprawnionych do głosowania na Walnym Zgromadzeniu przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 4. ZWC uprawnione do głosowania na Walnym Zgromadzeniu wg stanu na 31.12.2019r.

GALICJA	4
PODKARPACIE	4
ŚW. FLORIANA	4
PARTNER	4
GMINY LUBUSKIE	3
SAMORZĄD TERYTORIALNY	3
SAMORZ. TERYTOR. WOJ. PODKARPCKIEGO	3
SAMORZĄD OPOLSKI	3
GOSPODARZ	3
GMINY POWIATU ŁOSICKIEGO	2
ŚWIĘTOKRZYSKI	2
GMINY ZIEMI RADOMSKIEJ	2
MAZOWSZE	2
PLON	1
KARLIK	1

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych TUV z siedzibą w Warszawie przy ul. Raabego 13, 02-793 Warszawa, wpisane do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy KRS pod numerem KRS 0000033284, wysokość kapitału zakładowego: 27.821.604,00 zł, kapitał wpłacony w całości.

W 2019 r. zmieniła się liczba głosów na Walnym Zgromadzeniu przysługujących udziałowcom i Związkom Wzajemności Członkowskiej w związku ze zmianą sposobu liczenia głosów dla udziałowców i zwiększenia ilości ZWC.

A.1.2 Istotne linie biznesowe zakładu, obszary geograficzne oraz transakcje i zdarzenia biznesowe

Towarzystwo prowadzi działalność ubezpieczeniową w dziale II – ubezpieczeniach majątkowych i osobowych oraz koncentruje się na następujących liniach biznesowych:

- ubezpieczenia OC z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych (linia 4, grupa ustawowa 10),
- pozostałe ubezpieczenia pojazdów (linia 5, grupa ustawowa – 3),
- ubezpieczenia od ognia i innych szkód rzeczowych (linia 7, grupy ustawowe 8 i 9),
- ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów (linia 2, grupa ustawowa – 1),
- ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ogólnej (linia 8, grupa ustawowa - 13),
- ubezpieczenia świadczenia pomocy (linia 11, grupa ustawowa – 18).

Podstawowa działalność ubezpieczeniowa skupiona jest w segmencie ubezpieczeń komunikacyjnych. Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych w 2019 roku stanowiły 54,26% struktury portfela, a ubezpieczenia auto casco zaliczane do linii 5 stanowiły 8,9% struktury portfela. Istotną część portfela stanowiły ubezpieczenia od ognia i innych szkód i zdarzeń losowych (linia 7), których waga w strukturze portfela została osiągnięta na łącznym poziomie 26,2%. Ubezpieczenia zaliczane do linii 2, 8 oraz 11 stanowiły łącznie 10,6% struktury portfela.

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” prowadzi działalność ubezpieczeniową wyłącznie na terytorium Polski.

W okresie sprawozdawczym w zakresie istotnych linii biznesowych Towarzystwa, obszarów geograficznych oraz transakcji i nie zaszły istotne zmiany w stosunku do poprzedniego okresu

sprawozdawczego. W 2019 r. nie wystąpiły zdarzenia biznesowe mające istotny wpływ na funkcjonowanie Towarzystwa.

A.2 Wynik z działalności ubezpieczeniowej

W 2019 roku Towarzystwo osiągnęło zysk z prowadzonej działalności ubezpieczeniowej (tzw. wynik techniczny) na poziomie 16,4 mln zł, podczas gdy w 2018 roku Towarzystwo odnotowało zysk w wysokości 14,6 mln zł.

W 2019 roku zysk z prowadzonej działalności ubezpieczeniowej (tzw. wynik techniczny) był wyższy o 12.4% w porównaniu z rokiem 2018.

Przychody ze sprzedaży

Towarzystwo odnotowało spadek składki przypisanej brutto z 635,6 mln zł w 2018 roku do 588,4 mln zł w 2019 roku.

Zestawienie przychodów ze składki przypisanej oraz wyniku z działalności ubezpieczeniowej w podziale na linie biznesowe przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 5. Wynik z działalności ubezpieczeniowej wg linii biznesowych w tys. zł

Linie biznesowe	Pozycja z Załącznika nr 2	2019				2018			
		Składka przypisana brutto*	Składka zarobiona brutto**	Wynik techniczny	Wskaźnik mieszany ***	Składka przypisana brutto*	Składka zarobiona brutto**	Wynik techniczny	Wskaźnik mieszany ***
Ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów	R0110/C0020	21 893,4	22 341,7	10 293,5	57,7%	23 311,2	23 676,0	8 475,7	63,9%
Ubezpieczenia OC komunikacyjne	R0110/C0040	319 265,2	347 912,7	3 223,6	91,1%	377 628,5	413 339,3	1 903,7	97,6%
Pozostałe ubezpieczenia pojazdów	R0110/C0050	52 400,0	54 892,2	5 054,5	95,2%	59 347,5	61 533,5	3 802,7	95,2%
Ubezpieczenia od ognia i innych szkód rzeczowych	R0110/C0070	154 161,7	146 888,1	-902,3	88,4%	138 025,2	131 298,5	4 654,5	79,3%
Ubezpieczenia OC ogólne	R0110/C0080	30 279,1	28 063,0	-2 478,1	114,5%	27 326,4	24 599,5	-5 445,3	117,8%
Ubezpieczenia Assistance	R0110/C0110	10 211,3	9 875,3	1 011,0	78,7%	9 784,6	9 792,5	1 099,7	74,1%
Pozostałe	-	226,3	273,7	156,2	38,7%	224,9	226,5	65,2	65,4%
Ogółem	R0110/C0200	588 437,1	610 246,6	16 358,4	90,4%	635 648,4	664 465,8	14 556,2	92,9%

Szczegółowe dane na temat składki przypisanej brutto i składki zarobionej według linii biznesowych znajdują się w Załączniku nr 2 do Sprawozdania - Składki, odszkodowania i świadczenia oraz koszty wg linii biznesowych (S.05.01.02).

W 2019 roku Towarzystwo kontynuowało sprzedaż produktów z 2018 roku. Ponadto, Towarzystwo wprowadziło w 2019 roku do oferty nowych produktów Pakiet BEZPIECZNA PODRÓŻ Z TUW-em, wskutek czego rozpoczęło działalność w 1 linii biznesowej (grupa 2).

Koszty Towarzystwa

Koszty Towarzystwa poniesione w 2019 roku obejmowały głównie koszt odszkodowań i świadczeń, koszty działalności ubezpieczeniowej oraz pozostałe koszty techniczne.

Koszt odszkodowań i świadczeń poniesiony przez Towarzystwo wyniósł w 2019 roku 145,9 mln zł (spadek o 27,5% w stosunku do 2018 roku) i obejmował koszty wypłaconych odszkodowań i świadczeń na udziale własnym oraz zmianę stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym. Podstawową pozycją są wypłacone odszkodowania i świadczenia brutto z tytułu ubezpieczeń odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych.

Koszty działalności ubezpieczeniowej wyniosły w 2019 roku 93,3 mln zł (wzrost o 89,6% w stosunku do 2018 roku) i obejmowały:

- ➔ koszty akwizycji na kwotę 115,4 mln zł (wzrost o 0,04% w stosunku do 2018 roku) obejmujące koszty zawarcia umów ubezpieczenia, rozliczane w czasie proporcjonalnie do okresu świadczonej ochrony ubezpieczeniowej,
- ➔ koszty administracyjne na kwotę 56,5 mln zł (wzrost o 17,9% w stosunku do 2018 roku) obejmujące koszty obsługi bieżącej umów ubezpieczenia oraz koszty ogólne funkcjonowania Towarzystwa,
- ➔ korygujące je prowizje reasekuracyjne i udziały w zyskach na kwotę 78,6 mln zł (spadek o 31,1% w stosunku do 2018 roku) wynikające z umów reasekuracji biernej zapewniające częściowy zwrot przez reasekuratora ponoszonych przez Towarzystwo kosztów akwizycji i kosztów administracyjnych dotyczących umów objętych reasekuracją.

Pozostałe koszty techniczne na kwotę 23,5 mln zł obejmowały głównie:

obowiązkowe składki płacone przez Towarzystwo, a wynikające z przepisów prawa takie jak składka na Centralną Ewidencję Pojazdów i Kierowców (tzw. CEPIK), opłata na działalność takich instytucji jak Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny (UFG), Komisja Nadzoru Ubezpieczeniowego (KNF), Polska Izba Ubezpieczeń (PIU), Rzecznik Finansowy.

Strukturę kosztów działalności Towarzystwa podstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 6. Koszty działalności Towarzystwa w tys. zł

Linie biznesowe	2019			2018		
	*Odszkodowania	Pozostałe koszty **	Wskaźnik szkadowości ***	*Odszkodowania	Pozostałe koszty **	Wskaźnik szkadowości ***
Ubezpieczenie na wypadek utraty dochodów	5 425,0	7 495,3	24,3%	8 018,2	7 280,7	33,9%
Ubezpieczenie OC komunikacyjne	41 586,1	53 778,2	66,6%	100 804,8	19 405,0	76,5%
Pozostałe ubezpieczenia pojazdów	34 593,8	15 621,5	65,7%	40 275,9	16 113,4	68,7%
Ubezpieczenia od ognia i innych szkód rzeczowych	41 550,4	27 660,1	54,3%	29 019,1	23 017,2	47,3%
Ubezpieczenia OC ogólne	21 598,3	10 478,3	77,8%	21 734,0	8 561,0	84,3%
Ubezpieczenia Assistance	1 131,5	1 654,2	53,2%	1 201,6	1 389,6	52,3%
Pozostałe	23,2	73,3	8,5%	85,1	85,8	37,6%
Ogółem	145 908,1	116 760,8	62,3%	201 138,7	75 852,8	68,4%

* - odszkodowania i świadczenia wypłacone skorygowane o zmianę stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym (po uwzględnieniu udziału reasekuratora)

** - suma kosztów akwizycji, administracyjnych i pozostałych technicznych pomniejszona o prowizję reasekuracyjne i udziały w zyskach

*** proporcja odszkodowań i świadczeń brutto do składki zarobionej brutto

A.3 Wynik z działalności lokacyjnej (inwestycyjnej)

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” konsekwentnie lokuje swoje wolne środki finansowe w instrumenty o najniższym poziomie ryzyka inwestycyjnego. Realizowana w roku 2019 strategia inwestycyjna oparta była o 3 instrumenty finansowe: obligacje Skarbu Państwa, depozyty bankowe i obligacje korporacyjne. Towarzystwo klasyfikuje dłużne papiery wartościowe do kategorii aktywów finansowych utrzymywanych do terminu wymagalności wycenianych według PSR w skorygowanej cenie nabycia pomniejszonej o ewentualne odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości lokaty (ryzyko kontrahenta).

Depozyty bankowe są zaliczane do kategorii pożyczki i należności własne i są wyceniane według PSR w skorygowanej cenie nabycia pomniejszonej o ewentualne odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości lokaty.

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych TUW z siedzibą w Warszawie przy ul. Raabego 13, 02-793 Warszawa, wpisane do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy KRS pod numerem KRS 0000033284, wysokość kapitału zakładowego: 27.821.604,00 zł, kapitał wpłacony w całości.

Nieruchomości wyceniane są według PSR w wartości nabycia pomniejszonej o dotychczasowe umorzenie oraz ewentualne odpisy z tytułu trwałej utraty wartości. W Towarzystwie wszystkie nieruchomości są wykorzystywane na własne potrzeby.

W 2019 roku z tytułu prowadzonej działalności lokacyjnej Towarzystwo osiągnęło zysk na poziomie 16,6 mln zł, co oznacza wzrost o 1,14% w stosunku do roku poprzedniego.

Rentowność portfela inwestycyjnego T UW „T UW” w 2019 roku ukształtowała się na poziomie 2,2% i kształtowała się na podobnym poziomie co w roku 2018. Nadal utrzymywane były niskie rentowności wszystkich instrumentów finansowych ze względu na utrzymujące się niskie stopy procentowe ustalane przez Radę Polityki Pieniężnej.

Struktura portfela inwestycyjnego T UW „T UW”, z uwagi na ograniczony wachlarz wykorzystywanych instrumentów inwestycyjnych nie jest porównywalna z rynkiem. Odpowiada ona jednak założeniom, jakie zostały przyjęte w Polityce Inwestycyjnej T UW „T UW”. Zanotowana na koniec IV kwartału 2019 roku struktura portfela odpowiada limitom inwestycyjnym przyjętym na rok 2019. Z uwagi na niskie poziomy rentowności oferowane przez banki dla depozytów, Towarzystwo po raz kolejny angażowało środki głównie w obligacje Skarbu Państwa. W ramach obligacji Skarbu Państwa zakupy dotyczyły wyłącznie obligacji o stałym oprocentowaniu. W przypadku inwestycji długoterminowych, gdy nie jesteśmy w stanie określić jaką sytuację rynkową będziemy mieć w przyszłości bezpieczniejsze jest nabywanie obligacji o stałym oprocentowaniu. Ponadto, Towarzystwo utrzymało inwestycje w obligacje korporacyjne, które charakteryzują się wyższą rentownością niż pozostałe lokaty.

Struktura portfela lokat oraz wyniki z działalności lokacyjnej zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Tabela 7. Wyniki z działalności lokacyjnej w tys. zł

	Struktura lokat				
	Nieruchomości*	Obligacje Skarbu Państwa	Obligacje korporacyjne	Lokaty bankowe	Razem
2019 rok					
Wartość aktywów na dzień 31.12.2019 r. (wg PSR)	6 029	557 678	38 362	129 047	731 116
Wynik z działalności lokacyjnej w 2019 r.	-	13 654	1 294	1 662	16 611
Przychody z dz. lokacyjnej	-	15 759	1 350	1 663	18 772
Przychody z lokat*	-	13 430	1 349	1 575	16 354
Wynik dodatni z realizacji lokat	-	694	-	-	694
Niezrealizowane zyski na lokatach*	-	1 634	0	88	1 723
Koszty dz. lokacyjnej	-	2 105	56	1	2 161
Koszt lokat	-	172	-	1	173
Wynik ujemny z realizacji lokat	-	-	-	-	-
Niezrealizowane straty na lokatach	-	1 933	56	-	1 988
Rentowność inwestycji w 2019 roku	0,00%	2,35%	3,43%	1,36%	2,22%
2018 rok					
Wartość aktywów na dzień 31.12.2018 r. (wg PSR)	6 283	619 506	38 417	117 167	781 373
Wynik z działalności lokacyjnej w 2018 r.	-	13 453	1 285	1 685	16 423
Przychody z dz. lokacyjnej	-	14 265	1 536	1 687	17 488
Przychody z lokat*	-	11 911	1 534	1 558	15 003
Wynik dodatni z realizacji lokat	-	40	-	-	40
Niezrealizowane zyski na lokatach*	-	2 314	2	128	2 444
Koszty dz. lokacyjnej	-	813	251	1	1 064
Koszt lokat	-	151	-	1	153
Wynik ujemny z realizacji lokat	-	-	-	-	-
Niezrealizowane straty na lokatach	-	661	251	-	912
Rentowność inwestycji w 2018 roku	0,00%	2,30%	3,39%	1,22%	2,14%
* - Zgodnie z załącznikiem nr 1 pkt 1 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 12 kwietnia 2016 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń Nieruchomości wykazywane w pozycji "Lokaty" bilansu obejmują zarówno nieruchomości wykorzystywane na własne potrzeby jak i nieruchomości inwestycyjne.					

Towarzystwo nie wykazuje w bilansie wyników dodatnich/ujemnych z rewaloryzacji.

Towarzystwo nie prowadzi inwestycji związanych z sekurytyzacją.

A.4 Wyniki z pozostałych rodzajów działalności

Towarzystwo poza działalnością ubezpieczeniową i lokacyjną nie odnotowało istotnego wyniku z pozostałej działalności wymagającego ujawnienia. Strukturę przychodów i kosztów z pozostałej działalności przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 8. Przychody i koszty z pozostałej działalności w tys. zł

Wynik z pozostałej działalności	31.12.2019	31.12.2018
Pozostałe przychody operacyjne	4 701,5	2 560,4
Pozostałe koszty operacyjne	6 286,9	5 464,3
Wynik z pozostałej działalności	-1 585,4	-2 903,9

W 2019 roku Towarzystwo nie posiadało umów leasingu finansowego. Umowy leasingu operacyjnego były poniżej progu istotności przyjętego przez Towarzystwo (tj. poniżej 0,5% sumy aktywów netto wykazanych w bilansie dla celów wypłacalności na 31.12.2019).

A.5 Wszelkie inne informacje

Zgodnie z przepisami Kodeksu spółek handlowych Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” jest jednostką powiązana z InterRisk TU S.A. Vienna Insurance Group, ale nie należy do grupy kapitałowej. Natomiast zgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości jest jednostką powiązaną z InterRisk TU S.A. Vienna Insurance Group.

Znaczące zdarzenia, które wystąpiły po dniu bilansowym i nie zostały uwzględnione w sprawozdaniu finansowym

W związku z rozprzestrzenianiem się epidemii koronawirusa w Polsce Zarząd Towarzystwa podjął kroki mające na celu wyeliminowanie lub zredukowanie negatywnych skutków finansowych i organizacyjnych związanych z tą sytuacją. Powstał awaryjny plan działania stanowiący element Planu Ciągłości Działania. Plan awaryjny

określa zasady postępowania w przypadku wystąpienia epidemii i związanej z tym nieobecności (w szczególności) kluczowych pracowników oraz możliwego wyłączenia z działania poszczególnych lokalizacji/placówek. Wdrożenie środków określonych w Planie awaryjnym pozwala na stosunkowo sprawne funkcjonowanie Towarzystwa i zapewnia pełną obsługę wszystkich istotnych obszarów działalności T UW.

Zarząd Towarzystwa monitoruje otoczenie gospodarcze i wszelkie zmiany na rynkach finansowych oraz aktualne prognozy aby bezzwłocznie podjąć decyzje zapewniające stabilność finansową Towarzystwa, właściwie zarządzić ryzykiem i podjąć odpowiednie działania.

Właściwe zdiagnozowanie wpływu otoczenia gospodarczego na Towarzystwo pozwala na ewentualne skorygowanie planów finansowych w tym składki przypisanej i wypełnienie obowiązków związanych z przejrzystością informacji zawartych w sprawozdaniach finansowych prezentujących faktyczną sytuację Towarzystwa.

W związku z rodzajem produktów ubezpieczeniowych oferowanych przez Towarzystwo stan epidemii, w opinii kierownictwa zakładu Ubezpieczeń nie spowoduje zwiększenia ilości szkód i wypłaconych odszkodowań.

Wyłączenia dotyczące epidemii znajdują się w ubezpieczeniu turystycznym Bezpieczna Podróż z T UW-em dla osób udających się w podróż zagraniczną. Zgodnie z zapisami OWU "Bezpieczna Podróż z T UW-em" z ubezpieczenia w ramach kosztów leczenia wyłączone są koszty powstałe wskutek chorób wynikających z epidemii oraz skażeń ogłaszanych przez służby administracyjne kraju zajścia zdarzenia ubezpieczeniowego. Natomiast w ramach opcji odwołanie podróży znajduje się wyłączenie w przypadku epidemii ogłoszonych przez WHO.

Bieżąca obserwacja terminowości regulowania należności przez kluczowych kontrahentów oraz cykliczna ocena ich wiarygodności powoduje, że Zarząd Towarzystwa nie identyfikuje znaczących zagrożeń w zakresie spłat należności oraz płynności finansowej Towarzystwa. Dodatkowo ryzyko płynności jest ograniczane

poprzez zapewnienie w strukturze portfela inwestycyjnego Towarzystwa aktywów o najwyższym stopniu płynności finansowej.

Towarzystwo analizuje na bieżąco rynek i nie obserwuje istotnych wahań wartości rynkowych posiadanych w portfelu obligacji.

Rozwój sytuacji w zakresie COVID-19 jest dynamiczny, a jego wpływ na adekwatność kapitałową Towarzystwa jest w tym momencie trudny do oszacowania, na chwilę obecną jednak Towarzystwo nie zaobserwowało istotnego wpływu epidemii COVID - 19 na poziom wypłacalności.

W związku z zaistniałą sytuacją Zarząd przeprowadził pogłębioną analizę założenia kontynuacji działalności i z uwagi na szacunkowy zadawalający poziom prognozowanej sprzedaży, kapitału oraz aktywów Towarzystwa, Zarząd na bazie przeprowadzonej analizy potwierdza, że nie są znane istotne niepewności wynikające ze zdarzeń lub okoliczności, które mogą poddać w wątpliwość zdolność Towarzystwa do kontynuowania działalności w okresie obejmującym przynajmniej 12 miesięcy od 31 grudnia 2019 roku.

B System zarządzania

B.1 Informacje ogólne o systemie zarządzania

B.1.1 Prezentacja organów zarządzających i nadzorujących

B.1.1 Prezentacja organów zarządzających i nadzorujących

Zgodnie ze Statutem organami T UW „T UW” są: Walne Zgromadzenie, Rada Nadzorcza i Zarząd, a ponadto w T UW „T UW” funkcjonuje Komitet Audytu (zgodnie z postanowieniami ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym).

Organem stanowiącym w T UW „T UW” jest Walne Zgromadzenie, do uprawnień którego należy m.in.:

- powoływanie członków Rady Nadzorczej,
- zmiana statutu,
- zatwierdzanie sprawozdań rocznych z działalności organów Towarzystwa,
- udzielanie absolutorium członkom tych organów,
- zmiana wysokości kapitału zakładowego.

Zadania, uprawnienia i odpowiedzialność Walnego Zgromadzenia określa Statut T UW „T UW” oraz „Regulamin Walnego Zgromadzenia T UW „T UW””, a także przepisy prawa powszechnie obowiązującego. Prawo do udziału w Walnym Zgromadzeniu mają przedstawiciele udziałowców kapitałowych i przedstawiciele Związków Wzajemności Członkowskiej.

Organem nadzorującym w T UW „T UW” jest Rada Nadzorcza, która nadzoruje działalność Towarzystwa i podejmuje wszelkie niezbędne w tym zakresie działania. Do kompetencji Rady Nadzorczej należy w szczególności:

- badanie, opiniowanie i zatwierdzanie planów, sprawozdań i strategii dotyczących działalności Towarzystwa przedstawianych przez Zarząd,

- przedkładanie Walnemu Zgromadzeniu wymaganych przepisami prawa powszechnie obowiązującego lub wytycznymi albo rekomendacjami organu nadzoru sprawozdań i informacji,
- wybieranie biegłego rewidenta do przeprowadzenia badania sprawozdania finansowego.

W skład Rady Nadzorczej Towarzystwa na dzień 31 grudnia 2019 roku wchodzi:

- Henryk Dankowiakowski – Przewodniczący Rady Nadzorczej,
- Paweł Marcinkowski – Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej,
- Magdalena Adamowicz – Sekretarz Rady Nadzorczej,
- Kazimierz Paweł Bisek – Członek Rady Nadzorczej,
- Marek Bobel – Członek Rady Nadzorczej,
- Ryszard Kierzek – Członek rady Nadzorczej,
- Wiesław Kubicki – Członek Rady Nadzorczej,
- Ks. Szymon Pikus – Członek Rady Nadzorczej,
- Wiesław Szermach – Członek Rady Nadzorczej.

Przewodniczący Rady:

- reprezentuje Radę,
- zwołuje posiedzenia Rady
- kieruje obradami,
- sprawuje nadzór nad prawidłowym stosowaniem Regulaminu Rady,
- sprawuje nadzór nad terminowością prac Rady,
- zwołuje posiedzenia i kieruje pracami Prezydium Rady,
- prowadzi sprawy z zakresu stosunku pracy z Zarządem.

Wiceprzewodniczący Rady kieruje obradami Rady w razie nieobecności Przewodniczącego.

Sekretarz Rady:

- prowadzi rejestr uchwał i protokołów posiedzeń Rady,
- współdziała z Zarządem w zakresie przygotowania i przekazania materiałów na posiedzenia Rady,
- sporządza i przedstawia Radzie projekt rocznego sprawozdania z działalności Rady, w tym Prezydium Rady i Komitetu Audytu za rok obrotowy.

Rada wybiera ze swego składu Prezydium Rady. Prezydium ustala plan pracy Rady, terminy i porządek obrad posiedzeń Rady, przygotowuje materiały na posiedzenia Rady. Prezydium może podejmować decyzje z zakresu nadzoru należące do kompetencji Rady Nadzorczej pod warunkiem ich zatwierdzenia na najbliższym posiedzeniu Rady Nadzorczej.

W skład Prezydium Rady na dzień 31 grudnia 2019 roku wchodzi:

- Henryk Dankowiakowski – Przewodniczący Rady Nadzorczej,
- Paweł Marcinkowski – Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej
- Magdalena Adamowicz – Sekretarz Rady Nadzorczej.

W Towarzystwie funkcjonuje Komitet Audytu, który jest organem wspomagającym Radę Nadzorczą, do zadań którego należy w szczególności monitorowanie systemu kontroli wewnętrznej, audytu wewnętrznego i zarządzania ryzykiem oraz monitorowanie wykonywania czynności rewizji finansowej. Zadania, uprawnienia i odpowiedzialność Rady Nadzorczej oraz Komitetu Audytu określa Statut T UW „T UW”, „Regulamin Rady Nadzorczej T UW „T UW”” oraz „Regulamin Komitetu Audytu T UW „T UW””, a także przepisy prawa powszechnie obowiązującego.

W skład Komitetu Audytu na dzień 31 grudnia 2019 roku wchodzi:

- Ks. Szymon Pikus – Przewodniczący Komitetu Audytu,
- Henryk Dankowiakowski – Członek Komitetu Audytu,
- Paweł Marcinkowski – Członek Komitetu Audytu.

Organem zarządzającym w TUV „TUV” jest Zarząd, który pełni kluczową rolę w systemie zarządzania poprzez kierowanie działalnością Towarzystwa i prowadzenie jego spraw oraz podejmowanie wszelkich niezbędnych w tym zakresie działań.

Zarząd TUV „TUV” kieruje i kontroluje działalność wszystkich jednostek organizacyjnych Towarzystwa.

Zadania, uprawnienia i odpowiedzialność Zarządu określają przepisy prawa powszechnie obowiązującego, Statut TUV „TUV” oraz „Regulamin Zarządu TUV „TUV””.

Zarząd prowadzi sprawy Towarzystwa i reprezentuje je na zewnątrz. W skład Zarządu wchodzi Prezes Zarządu, Wiceprezesi Zarządu i pozostali Członkowie Zarządu. Zarząd wykonuje swoje funkcje kolegiально. Członkowie Zarządu kolektywnie posiadają odpowiednie kwalifikacje, doświadczenie i wiedzę w zakresie:

- a) rynków ubezpieczeń i rynków finansowych,
- b) strategii i modelu biznesowego,
- c) systemu zarządzania,
- d) analizy finansowej i aktuarialnej,
- e) ram i wymogów prawnych,
- f) zarządzania procesami tworzenia, wdrażania i funkcjonowania efektywnego systemu zarządzania produktem.

Zgodnie z „Regulaminem Zarządu TUV „TUV”” uchwały Zarządu wymagają w szczególności: bilans, rachunek zysków i strat oraz roczne sprawozdanie Zarządu, ogólne warunki ubezpieczenia oraz taryfy składek ubezpieczeniowych, program reasekuracji biernej, zwołanie Walnego Zgromadzenia, zasady gospodarowania funduszami Towarzystwa, programy działalności i rozwoju Towarzystwa, plany finansowe, uczestniczenie w innych podmiotach prawnych, założenia polityki lokacyjnej, organizacja i sposób prowadzenia rachunkowości, wewnętrzne akty prawne związane ze strukturą i organizacją Towarzystwa.

W skład Zarządu Towarzystwa na dzień 31 grudnia 2019 roku wchodził:

- ➡ Ewa Stachura-Kruszewska - Prezes Zarządu,
- ➡ Agnieszka Różga - Wiceprezes Zarządu,

- Jerzy Lenard - Wiceprezes Zarządu,
- Michał Makarczyk – Członek Zarządu,
- Bartosz Okrasa – Członek Zarządu.

Podział kompetencji członków Zarządu został określony Zarządzeniem Prezesa Zarządu, zgodnie z którym na dzień 31 grudnia 2019 roku:

- Prezes Zarządu Ewa Stachura-Kruszewska nadzorowała obszary: audytu wewnętrznego, kontroli wewnętrznej, spraw pracowniczych, prawny, zgodności, obsługi organów statutowych Towarzystwa,
- Wiceprezes Zarządu Agnieszka Różga nadzorowała obszary: ubezpieczeń rolnych, reasekuracji, zarządzania ryzykiem, informatyki, aktuarialny,
- Wiceprezes Zarządu Jerzy Lenard nadzorował obszary: ubezpieczeń majątkowych, likwidacji szkód majątkowych, promocji i organizacji sprzedaży oraz sprzedaży,
- Michał Makarczyk nadzorował obszary: ubezpieczeń komunikacyjnych i likwidacji szkód komunikacyjnych,
- Bartosz Okrasa nadzorował obszary finansów i księgowości.

W Towarzystwie funkcjonowały w 2019 roku następujące komitety:

- Komitet Ryzyka – który jest ciałem doradczym Zarządu, które przedstawia Zarządowi wnioski z przeprowadzonych analiz oraz rekomendacje decyzji, ewentualnie możliwe warianty decyzji wraz z oszacowaniem ich skutków,
- Komitet ds. IT – który jest ciałem opiniodawczym, nadzorczym oraz wykonawczym w zakresie obszaru technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego,
- Komitet Produktowo – Sprzedażowy, którego celem jest kreowanie spójnej polityki produktowo-sprzedażowej, w tym m.in. formułowanie propozycji rozwiązań zarówno w procesie opracowywania, jak i wprowadzania i modyfikacji produktów ubezpieczeniowych oraz dokumentów ubezpieczeniowych.

Ponadto, zgodnie z regulacjami wewnętrznymi („Regulamin Organizacyjny TUW „TUW””), Zarząd ma możliwość powoływania zespołów funkcjonalnych, zadaniowych, projektowych oraz komisji i komitetów niewystępujących w strukturze formalnej Towarzystwa. W 2019 r. funkcjonowały: Zespół ds. opracowania standaryzacji procesów sprzedaży i obsługi posprzedażowej, Zespół ds. systemu kontroli wewnętrznej, Zespół ds. opracowania Strategii Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych "TUW".

Osobami nadzorującymi funkcje kluczowe są:

- ➔ Dyrektor Biura Zarządzaniem Ryzykiem, który nadzoruje wykonywanie funkcji zarządzania ryzykiem,
- ➔ Dyrektor Biura Aktuarnego, który nadzoruje wykonywanie funkcji aktuarnego,
- ➔ Dyrektor Biura Zgodności, który nadzoruje wykonywanie funkcji zgodności,
- ➔ Dyrektor Biura Audytu, który nadzoruje wykonywanie funkcji audytu wewnętrznego.

Zadaniami osób nadzorujących funkcje kluczowe jest koordynowanie wykonywania zadań funkcji kluczowej oraz realizacja innych obowiązków np. sprawozdawczych opisanych w regulacjach wewnętrznych opisujących działania danej funkcji kluczowej, a w szczególności:

- ➔ funkcja zarządzania ryzykiem jest odpowiedzialna za monitorowanie i kontrolę ryzyka poprzez odpowiednio zorganizowany system raportowania,
- ➔ funkcja zgodności jest odpowiedzialna za ocenę dostosowania organizacji, procedur i działalności Towarzystwa do przepisów obowiązującego prawa,
- ➔ funkcja audytu wewnętrznego – jest odpowiedzialna za niezależną ocenę efektywności oraz wydajności systemu zarządzania we wszystkich obszarach działalności Towarzystwa,
- ➔ funkcja aktuarna jest odpowiedzialna za ustalanie wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, współuczestniczy w procesie zarządzania ryzykiem.

Uprawnienia, zasoby i kwestie związane z niezależnością operacyjną, a także opis sposobu składania sprawozdania i udzielania porad organom Towarzystwa przez osoby nadzorujące kluczowe funkcje opisane są w regulacjach wewnętrznych, dotyczących poszczególnych funkcji. W szczególności jest to zapewnione poprzez zapewnienie bezpośredniego kontaktu z

Zarządem i Radą Nadzorczą i Komitetem Audytu. Funkcje kluczowe na bieżąco, nie rzadziej niż raz w miesiącu, raportują do Zarządu oraz składają kwartalne sprawozdania dla Komitetu Audytu. Funkcje kluczowe posiadają niezbędne zasoby kadrowe dla realizacji zadań.

Zgodnie z § 28 ust. 4 Zasad Ładu Korporacyjnego dla Instytucji Nadzorowanych przyjętych uchwałą KNF z dnia 22 lipca 2014 r., Walne Zgromadzenie TUW „TUW” na posiedzeniu, które odbyło się w dniu 24 czerwca 2019 r. oceniło, że ustalona polityka wynagradzania w Towarzystwie sprzyja rozwojowi i bezpieczeństwu działania Towarzystwa. Ocena ta dotyczy polityki wynagradzania członków Rady Nadzorczej, członków Zarządu, osób pełniących kluczowe funkcje w Towarzystwie oraz pracowników.

B.1.2 Informacja na temat zasad i praktyk dotyczących wynagrodzeń

W odniesieniu do członków Rady Nadzorczej zasady wynagradzania ustala Walne Zgromadzenie. Członkowie Rady Nadzorczej z tytułu udziału w posiedzeniach organów otrzymują wyłącznie zryczałtowany zwrot kosztów ustalony przez Walne Zgromadzenie. Jako podstawę ustalenia wysokości zryczałtowanego zwrotu kosztów dla członka Rady Nadzorczej przyjęto krotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w kwartale poprzedzającym płatność zwrotu kosztów. System wynagradzania członków Rady Nadzorczej nie przewiduje żadnych dodatkowych świadczeń z tytułu zasiadania w organach nadzorczych Towarzystwa.

W odniesieniu do członków Zarządu decyzje dotyczące zasad wynagradzania podejmuje Rada Nadzorcza, na podstawie zapisu w Statucie, która także ustala wysokość wynagrodzenia dla poszczególnych członków Zarządu. Decyzją Rady Nadzorczej, jako podstawę ustalenia wysokości miesięcznego wynagrodzenia członka Zarządu przyjęto krotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w kwartale poprzedzającym płatność wynagrodzenia. Ustalono przedziały (wielkości krotności) dla poszczególnych funkcji w zarządzie. Na tej podstawie Rada Nadzorcza ustala indywidualne wynagrodzenie miesięczne członka Zarządu, tj. wartość krotności.

W odniesieniu do pracowników zatrudnionych w TUW „TUW”, z wyłączeniem pełniących funkcje członków Zarządu, zasady wynagradzania są określone w „Regulaminie

wynagradzania TUW „TUW””. Regulamin wynagradzania przewiduje następujące składniki wynagrodzenia pracowników:

1) Stałe składniki wynagrodzenia – wynagrodzenie zasadnicze, określone stawką miesięczną. Wynagrodzenie indywidualne pracownika jest ustalane w oparciu o tabelę stanowisk i kategorii zaszeregowania, dla których są przypisane stawki. Wynagrodzenie ustala Prezes Zarządu, z wyłączeniem wynagrodzenia pracownika nadzorującego funkcję audytu wewnętrznego, gdzie wymagane jest zatwierdzenie wysokości wynagrodzenia przez Komitet Audytu.

2) Zmienne składniki wynagrodzenia:

a. Premia motywacyjna – będąca dodatkowym świadczeniem, wypłacanym pracownikom w przypadku zrealizowania celów ustalonych na dany rok kalendarzowy w Planie Finansowym Towarzystwa. W oparciu o założenia Planu Finansowego Towarzystwa pracownikom wyznaczane są indywidualne cele służące wzmacnianiu ich motywacji do osiągnięcia celów firmy, tj. uruchomieniu dodatkowej inicjatywy pracowników, która ma wpływ na wzrost efektywności całej organizacji. Każdy cel ma przypisaną wagę w zależności od rodzaju i znaczenia celu w hierarchii celów. Łączna suma wag = 100%. Cele można podzielić na trzy grupy: obligatoryjne, których rolą jest stymulowanie określonej aktywności w skali całego Towarzystwa; biznesowe, wprost związane ze strategią, oszczędnościami i przychodami; specjalne, których rolą jest realizacja celów ad hoc o dużym znaczeniu dla Towarzystwa. Ocena realizacji celów dokonywana jest w dwóch okresach: półrocznym i kwartalnym. Ocenie półrocznej podlegają osoby zatrudnione na stanowiskach dyrektorów biur i główny księgowy, a pracownicy zatrudnieni na pozostałych stanowiskach podlegają ocenie kwartalnej. Ocena realizacji celów mierzalnych dokonywana jest poprzez porównanie wyniku zaplanowanego z wykonaniem (procent realizacji celu), a ocena realizacji celów niemierzalnych odbywa się za pomocą behawioralnej skali punktowej. Każdy punkt opisuje poziom wykonania dla każdego kryterium oceny. Wynik oceny jest sumą ważonych ocen lub sumą średnich ważonych ocen. Podstawą naliczenia

premii jest kwota referencyjna przypisana do danej grupy stanowisk, na których realizowane są określone funkcje (np. dyrektorzy, kierownicy, pracownicy: proces sprzedaży, likwidacja szkód itp.). Wysokość indywidualnej premii wyliczana jest z zastosowaniem tzw. krzywej premiowej, przypisanej do rodzaju celu i sposobu jego rozliczania (mierzalny/niemierzalny).

- b. Nagroda uznaniowa przyznawana jest decyzją Prezesa Zarządu za szczególne osiągnięcia i wkład pracy na rzecz Towarzystwa. W przypadku pracowników pełniących funkcje kluczowe Prezes Zarządu podejmuje decyzję z uwzględnieniem dodatkowo kryteriów związanych z jakością zarządzania w obszarze nadzorowanej funkcji kluczowej. Dobór kryteriów i sposób przeprowadzenia oceny, w tym czasokres oceny, uwzględniają zasadę nie stosowania kryteriów stanowiących zachętę do podejmowania nadmiernego ryzyka w działalności tych osób.

B.1.3 Informacja dotycząca istotnych transakcji z udziałowcami

W 2019 roku Towarzystwo zawierało umowy reasekuracji z udziałowcem InterRisk TU S.A. Z racji charakteru prowadzonej działalności ubezpieczeniowej w formie towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych, Towarzystwo zawiera ze swoimi członkami (udziałowcami) umowy ubezpieczenia. W roku 2019 zawartych zostało 3 mln 202 tys. umów ubezpieczenia.

B.1.4 Ocena adekwatności systemu zarządzania

Zakres i częstotliwość przeprowadzania przeglądów wewnętrznych systemu zarządzania, uwzględnia charakter, skalę i złożoność działalności prowadzonej przez Towarzystwo. Przegląd systemu zarządzania służy ocenie adekwatności i formułowania ewentualnych sygnałów o potrzebach zmian, które są przedstawiane Zarządowi, który następnie podejmuje odpowiednie decyzje.

Przeglądy systemu zarządzania prowadzone są przez Towarzystwo regularnie. System zarządzania poddawany jest regularnym audytom przeprowadzanym przez Biuro Audytu.

W ocenie Towarzystwa system zarządzania opisanym w niniejszym Sprawozdaniu jest adekwatny do rodzaju, skali i złożoności ryzyk identyfikowanych w toku działalności statutowej Towarzystwa, gdyż skutecznie wspiera realizację strategicznych celów Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych „Tuw”.

B.2 Wymogi dotyczące kompetencji i reputacji

Towarzystwo stosuje przepisy prawa powszechnie obowiązującego dotyczące kompetencji i reputacji. W odniesieniu do członków Zarządu są to wymogi określone m. in. w art. 48 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, zgodnie z którymi członkiem Zarządu może być osoba, która spełnia łącznie następujące wymagania:

- posiada pełną zdolność do czynności prawnych,
- posiada wyższe wykształcenie uzyskane w Rzeczypospolitej Polskiej lub uzyskane w innym państwie wykształcenie będące wykształceniem wyższym w rozumieniu właściwych przepisów tego państwa,
- nie była skazana za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe prawomocnym wyrokiem sądu,
- daje rękojmię prowadzenia spraw zakładu w sposób należyty.

Ponadto członkowie Zarządu powinni kolektywnie posiadać odpowiednie kwalifikacje, doświadczenie i wiedzę w zakresie co najmniej:

- rynków ubezpieczeń i rynków finansowych,
- strategii i modelu biznesowego,
- systemu zarządzania,
- analizy finansowej i aktuarialnej,
- ram i wymogów prawnych.

Nadzór nad spełnianiem tych wymogów w stosunku do Członków Zarządu pełni Rada Nadzorcza. Corocznie Walne Zgromadzenie dokonuje oceny Członków Zarządu poprzez głosowanie nad absolutorium.

Niezależnie od bieżącego nadzoru, o którym mowa powyżej, Członkowie Zarządu w ramach oceny odnośnie spełniania wymogów, zgodnie z wewnętrznymi regulacjami składają w każdym roku oświadczenia dotyczące spełniania wymogów kompetencji i reputacji określone w regulacjach wewnętrznych.

Pracownicy, którym powierzono nadzór nad funkcjami kluczowymi spełniają wymogi kompetencji i reputacji opisane w art. 48 ust. 1 pkt 1 – 3 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (wskazane powyżej) oraz w ust. 2 tego artykułu, czyli:

- posiadają doświadczenie zawodowe niezbędne do wykonywania nadzorowanej kluczowej funkcji,
- dają rękojmię wykonywania zadań w sposób należyty.

W celu zagwarantowania spełniania tych wymogów przez osoby nadzorujące funkcje kluczowe Towarzystwo posiada spisane zasady opisujące poszczególne kluczowe funkcje. W Towarzystwie jest także procedura rekrutacji, doboru i zatrudniania pracowników, która szczegółowo określa wymogi kompetencyjne i reputacyjne na stanowiskach nadzorujących funkcje kluczowe. Po uzyskaniu pewności, że kandydat spełnia wszystkie wymagania określone w ustawie o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej decyzje w sprawie powierzenia funkcji kluczowej podejmują odpowiednie organy statutowe Towarzystwa.

Nadzór nad spełnianiem tych wymogów w stosunku do osób nadzorujących funkcje kluczowe pełnią Członkowie Zarządu, m. in. w ramach procesu funkcjonowania zawodowego, pod kątem realizacji wyznaczonych celów oraz wymogów w zakresie podnoszenia poziomu wiedzy umiejętności i kompetencji. Osoby nadzorujące funkcje kluczowe również składają w każdym roku deklaracje dotyczące reputacji, w tym przestrzegania zasad etycznych i dotyczące zgodności z prawem.

Ponadto pracownicy Towarzystwa zatrudnieni na stanowiskach związanych z zarządzaniem mieniem Towarzystwa lub osób trzecich, dostępem do informacji prawnie chronionych, podejmowaniem decyzji obarczonych wysokim ryzykiem utraty mienia Towarzystwa lub osób

trzecich lub wyrządzenia innej szkody Towarzystwu lub osobom trzecim składają oświadczenia o niekaralności, z częstotliwością co 12 miesięcy, w zakresie określonym Ustawą z dnia 12 kwietnia 2018 r. o zasadach pozyskiwania informacji o niekaralności osób ubiegających się o zatrudnienie i osób zatrudnionych w podmiotach sektora finansowego.

W Towarzystwie funkcjonuje także system szkoleń, który stanowi wsparcie dla ciągłego podnoszenia kwalifikacji i kompetencji wszystkich pracowników Towarzystwa.

W okresie sprawozdawczym w zakresie związanym z wymogami dotyczącymi kompetencji i reputacji nie zaszły w Towarzystwie istotne zmiany w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego.

B.3 System zarządzania ryzykiem, w tym własna ocena ryzyka i wypłacalności

B.3.1 System zarządzania ryzykiem

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych TUW („TUW”, „Towarzystwo”) prowadzi działalność w dziale ubezpieczeń majątkowych i pozostałych osobowych, koncentrując swoją działalność operacyjną w następujących grupach ubezpieczeń:

- ubezpieczenia OC z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych (linia 4, grupa ustawowa 10),
- pozostałe ubezpieczenia pojazdów (linia 5, grupa ustawowa – 3),
- ubezpieczenia od ognia i innych szkód rzeczowych (linia 7, grupy ustawowe 8 i 9),
- ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów (linia 2, grupa ustawowa – 1),
- ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ogólnej (linia 8, grupa ustawowa - 13),
- ubezpieczenia świadczenia pomocy (linia 11, grupa ustawowa – 18).

Organizując system zarządzania ryzykiem TUW „TUW” kieruje się także występującą w Dyrektywie Wypłacalność II zasadą proporcjonalności, zgodnie z którą stopień zaawansowania wykorzystywanych procedur i systemów jest dostosowany do charakteru i złożoności ryzyk właściwych dla działalności zakładu ubezpieczeń. Skutkiem uwzględnienia

tej zasady w praktyce zarządzania ryzykiem jest m. in. stosowanie prostszych procedur zarządzania ryzykiem finansowym i operacyjnym, niż ma to miejsce w przypadku ryzyk ubezpieczeniowych.

Towarzystwo zarządza ryzykami w swojej działalności poprzez wdrożony system zarządzania ryzykiem. Kluczowymi komponentami tego systemu są:

- strategię zarządzania ryzykami i apetyt na ryzyko oraz odpowiednie limity ryzyka; pojęcia te określają skłonność Towarzystwa do ponoszenia ryzyka i definiują podstawowe limity i ograniczenia na ryzyko, z uwzględnieniem specyfiki profilu ryzyka T UW „T UW”,
- zestaw pisemnych zasad zarządzania ryzykiem; w przypadku T UW „T UW” stanowią go wewnętrznie przyjęte i stosowane (przez wszystkich pracowników organizacji w codziennej działalności operacyjnej) zasady i procedury zarządzania zdefiniowanymi w strategii ryzykami,
- metody, procesy i procedury identyfikacji, pomiaru, monitorowania, zarządzania i raportowania ryzyk (tzw. IMMMR), wraz z procedurami podejmowania decyzji odnośnie występujących ryzyk – jest to proces „ciągły” uregulowany w regulacjach wewnętrznych T UW, oparty na bieżącym monitorowaniu ekspozycji i charakterystyk ryzyka poprzez regularne opracowywanie raportów ryzyka i ich omawianie na posiedzeniach Komitetu Ryzyka,
- proces własnej oceny ryzyka i wypłacalności (ORSA) – ciągły proces o cyklu rocznym uregulowany w regulacjach wewnętrznych T UW, mający na celu regularną bieżącą i perspektywną ocenę potrzeb kapitałowych Towarzystwa względem posiadanego profilu ryzyka, a w szczególności zarządzanie ryzykiem w codziennej działalności ubezpieczeniowej,
- analiza scenariuszy i wrażliwości (ASW), obejmująca analizy scenariuszowe, testy stresu i odwrócone testy stresu, będące częścią regularnej oceny potrzeb kapitałowych, określające wrażliwość pozycji kapitałowej Towarzystwa na różnego rodzaju czynniki.

Głównym celem powyższych procesów jest regularna aktualizacja rejestru ryzyk w celu zapewnienia, że bieżący profil ryzyka T UW „T UW” dobrze odzwierciedla wszystkie ryzyka, na które narażone jest Towarzystwo.

Zasadniczym procesem służącym do identyfikacji ryzyk jest regularna analiza raportów ryzyka (przygotowywanych kwartalnie) w zakresie ryzyka ubezpieczeniowego, finansowego, otoczenia gospodarczego oraz powodzi. Zawierają one szereg miar pozwalających na bieżące monitorowanie wszystkich ryzyk znajdujących się w profilu ryzyka T UW „T UW”. W przypadku istotnych zmian określonych miar, następuje weryfikacja, czy zmiany te nie są efektem wystąpienia nowego ryzyka. Odgórny proces identyfikacji ryzyk odbywa się podczas posiedzeń Komitetu Ryzyka. Przeprowadzany jest dwa razy w roku w trakcie przygotowywania założeń do wyliczenia ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności (ocena własna), a jego głównym celem jest identyfikacja kluczowych i strategicznych ryzyk, na które T UW „T UW” jest lub może być narażony w przyszłości. Proces oddolny związany jest z identyfikacją ryzyk operacyjnych, a w jego przebieg zaangażowani są wszyscy pracownicy Towarzystwa. Proces ten funkcjonuje

w sposób ciągły, a jego wyniki są regularnie podsumowywane i analizowane.

Strategie zarządzania ryzykiem

Strategia zarządzania ryzykiem w T UW „T UW” opiera się na następujących trzech zasadach:

- minimalizacji kosztu ochrony ubezpieczeniowej dla członka Towarzystwa przy zachowaniu odpowiedniego zakresu ubezpieczenia oraz adekwatnej składki,
- utrzymywaniu określonej nadwyżki środków własnych ponad wysokość SCR,
- utrzymywaniu profilu ryzyka zgodnie z ustalonymi limitami.

Te zasady definiują ogólne ramy apetytu na ryzyko w Towarzystwie. Apetyt na ryzyko przyjęty przez Towarzystwo zakłada utrzymanie struktury, w której kluczowy udział ma ryzyko ubezpieczeniowe. Wynika to z faktu, że ryzyko to jest w naturalny sposób związane z charakterem działalności T UW „T UW”. Towarzystwo akceptuje wysoki poziom ryzyka ubezpieczeniowego, ponieważ wynika ono bezpośrednio z rozmiarów prowadzonej działalności. Zgodnie z apetytem na ryzyko, pozostałe ryzyka są zarządzane w taki sposób, aby

minimalizować ich wysokość i regularnie monitorować, czy nie wykraczają one poza ustalone limity. Wszelkie przekroczenia przyjętych limitów apetytu na ryzyko są szczegółowo raportowane na posiedzeniach Komitetu Ryzyka. Członek Zarządu kierujący pracami Komitetu może wówczas podjąć decyzję o dalszej eskalacji ryzyka do Zarządu, który podejmuje działania zmierzające do jego ograniczenia, albo akceptuje nowy poziom ryzyka lub wnioskuję do Rady Nadzorczej o akceptację nowego poziomu ryzyka, o ile wymaga to zmiany strategii zarządzania ryzykiem.

Zasady zarządzania ryzykiem

Zasady zarządzania ryzykiem obejmują:

- Zasady zarządzania ryzykiem oraz własnej oceny ryzyk i wypłacalności,
- Zasady zarządzania ryzykiem ubezpieczeniowym,
- Zasady reasekuracji i zarządzania ryzykiem w obszarze reasekuracji,
- Zasady zarządzania ryzykiem powodzi,
- Zasady zarządzania ryzykiem finansowym,
- Zasady zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- Zasady zarządzania jakością danych,
- Zasady zarządzania ryzykiem sankcji,
- Zasady zarządzania ryzykiem niezgodnego z prawem przetwarzania danych osobowych,
- Zasady zapewnienia zgodności i zasady funkcji zgodności w T UW.

Proces IMMMR

W procesie IMMMR, czyli procesie regularnego identyfikowania, pomiaru, monitorowania, zarządzania i raportowania ryzyk można wyróżnić dwa poziomy identyfikacji ryzyk występujące w T UW „T UW”:

- „odgórny” – bazujący na analizach raportów ryzyka, samoocenach ryzyka, analizach scenariuszowych oraz kontrolach i audytach Biura Kontroli Wewnętrznej, Biura Zgodności, Inspektora Ochrony Danych, Biura Audytu a także wybranych podmiotów zewnętrznych, w zakresie których ostateczne decyzje dotyczące działań naprawczych

podejmuje Zarząd. W przypadku procesów identyfikacji ryzyk koordynowanych przez Biuro Zarządzania Ryzykiem (analizy raportów ryzyka, samooceny ryzyka operacyjnego, analizy scenariuszowe ryzyka operacyjnego) wyniki procesów są prezentowane na posiedzeniach Komitetu Ryzyka, który formułuje rekomendacje w zakresie działań naprawczych dla Zarządu.

- „oddolny” – polegający na identyfikacji ryzyk przez pracowników Towarzystwa (np. raporty tworzone przez biura będące właścicielami ryzyk dla codziennych potrzeb zarządczych, identyfikacja zdarzeń dotyczących ryzyka operacyjnego, informacje zbierane od pracowników Towarzystwa w formie Ankiety Ryzyk).

W ramach tego procesu w Towarzystwie sporządzane są także regularne raporty ryzyka (raz na kwartał) oraz dokonywana bieżąca ocena wszystkich zidentyfikowanych ryzyk.

Ryzyko, na które narażone jest Towarzystwo, jest identyfikowane, mierzone i monitorowane w sposób regularny (ciągły). Służy temu także realizowana przez T UW „T UW” zasada zapewnienia ciągłej zgodności, w myśl której wykonywane są regularne okresowe raporty ryzyka (kwartalne), pozwalające na ocenę prawidłowości kształtowania się trendów dotyczących kluczowych miar ryzyka, mających wpływ na ekspozycję na ryzyko oraz wysokość środków własnych, a także pozwalające na monitorowanie zgodności z przyjętymi w strategii limitami określającymi apetyt na ryzyko. Dzięki temu Towarzystwo na bieżąco (w trakcie roku) monitoruje sytuację kapitałową T UW „T UW” i – w razie konieczności – dokonuje zmiany w przyjętej strategii zarządzania ryzykiem, zasadach lub procedurach.

Proces IMMMR jest w T UW „T UW” wykorzystywany do codziennego zarządzania ryzykiem, w odróżnieniu od procesu ORSA, którego cykl jest jednoroczny.

Proces własnej oceny ryzyka i wypłacalności (ORSA)

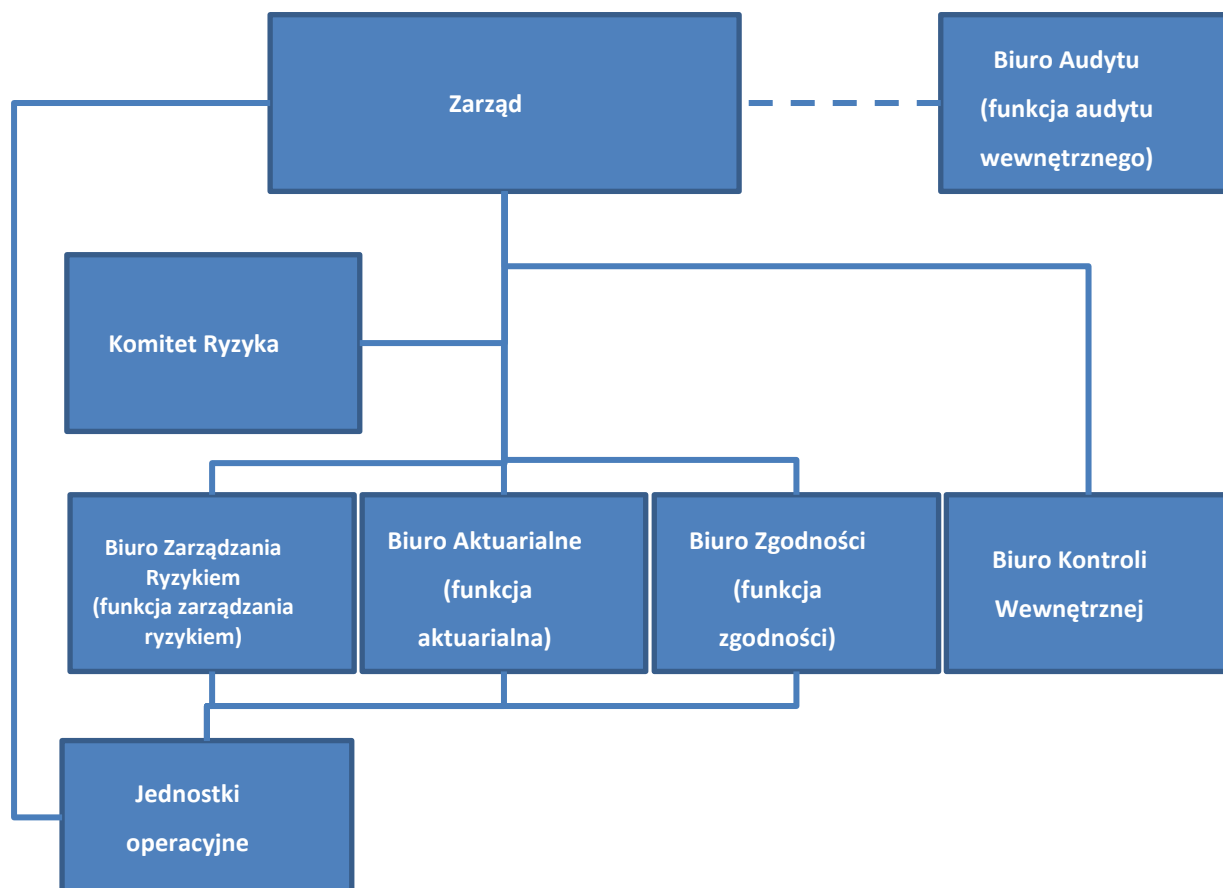
Proces własnej oceny ryzyka i wypłacalności (ORSA) został szczegółowo opisany w rozdziale *B.3.2 Ocena własna ryzyka i wypłacalności* niniejszego Sprawozdania.

Struktura organizacyjna związana z zarządzaniem ryzykiem oraz kluczowe funkcje

Jednostki organizacyjne odgrywające istotną funkcję w procesie zarządzania ryzykiem oraz ich powiązania z kluczowymi funkcjami zostały zaprezentowane na poniższym schemacie. Ich

wzajemne relacje i rola w systemie zarządzania ryzykiem, a także szczegółowy opis kluczowych funkcji, odpowiedzialności Zarządu oraz zadań wykonywanych w ramach zarządzania ryzykiem przez pracowników jednostek operacyjnych zostały przedstawione w dalszej części niniejszego Rozdziału.

Schemat 1. Zarządzanie ryzykiem w TUV „TUV” w kontekście struktury organizacyjnej

W celu zapewnienia efektywnego systemu zarządzania ryzykiem, TUV „TUV” funkcjonuje Komitet Ryzyka, na posiedzeniach którego omawiane są najważniejsze kwestie związane z systemem zarządzania ryzykiem oraz profilem ryzyka Towarzystwa.

Zarządzanie ryzykiem odbywa się we wszystkich obszarach działalności Towarzystwa, a w procesie tym uczestniczą Rada Nadzorcza zatwierdzająca w ramach pełnionej funkcji nadzorczej strategię zarządzania ryzykami, wspierający ją Komitet Audytu oraz wszystkie jednostki organizacyjne i wszyscy pracownicy TUV „TUV”.

W organizacji systemu zarządzania ryzykiem w TUV „TUV” wyodrębnia się sześć grup pracowniczych, mających różne zadania w kontekście zarządzania ryzykiem:

- Zarząd,
- pracownicy jednostek operacyjnych¹,
- funkcja aktuarialna,
- funkcja zarządzania ryzykiem,
- funkcja zgodności,
- funkcja audytu wewnętrznego.

Bezpośredni nadzór nad funkcją audytu i zgodności sprawuje Prezes Zarządu.

Koordinację oraz monitorowanie systemu zarządzania ryzykiem prowadzi funkcja zarządzania ryzykiem - w Towarzystwie jest to Biuro Zarządzania Ryzykiem. Bezpośredni nadzór nad funkcjonowaniem systemu zarządzania ryzykiem prowadzi Członek Zarządu odpowiedzialny za zarządzanie ryzykiem, nadzorujący również funkcję aktuarialną.

Funkcja aktuarialna oraz funkcja zgodności stanowią wsparcie dla funkcji zarządzania ryzykiem, wykonując zadania mające istotne znaczenie w przeprowadzaniu procesu ORSA i procesu IMMMR w TUW „TUW”. Funkcja audytu wewnętrznego dokonuje oceny systemu zarządzania ryzykiem i wydaje zalecenia w zakresie jego poprawy.

Rola Zarządu

Zarząd pełni kluczową rolę w procesie zarządzania ryzykiem, kształtując zasady zarządzania ryzykiem i ponosząc ostateczną odpowiedzialność za efektywność systemu zarządzania ryzykiem. Do podstawowych obowiązków Zarządu należą:

- ustalenie podstawowych zasad zarządzania ryzykiem w Towarzystwie i określenie kształtu kluczowych procesów zarządzania ryzykiem,
- ustalanie strategii działalności oraz strategii zarządzania ryzykiem,
- powoływanie Dyrektora Biura Zarządzania Ryzykiem oraz określenie struktury organizacyjnej jednostek zaangażowanych w zarządzanie ryzykiem,
- podejmowanie istotnych decyzji w procesie zarządzania ryzykiem,

¹Przez pracowników jednostek operacyjnych rozumie się pracowników Towarzystwa, niebędących członkami Zarządu TUW „TUW”, którzy nie wchodzi w skład żadnej z kluczowych funkcji. Przykładowo, są to pracownicy zajmujący się akwizycją, ustalaniem składek, likwidacją szkód, inwestycjami, administracją, IT.

- uwzględnienie wpływu istotnych decyzji dotyczących działalności Towarzystwa na profil ryzyka oraz spełnienie apetytu na ryzyko,
- udział w procesie własnej oceny ryzyk i wypłacalności (ORSA) poprzez zaangażowanie w tworzenie metodologii przeprowadzania oceny własnej ryzyk i wypłacalności a także w formułowanie wniosków oraz poprzez zatwierdzanie metodologii i raportu ORSA,
- prowadzenie bezpośredniego nadzoru nad procesem własnej oceny ryzyk i wypłacalności (ORSA) w Towarzystwie.

Ponadto Towarzystwo wyznaczyło Członka Zarządu bezpośrednio odpowiedzialnego za zarządzanie ryzykiem w Towarzystwie, który przewodniczy obradom Komitetu Ryzyka.

Pracownicy jednostek operacyjnych

W strukturze organizacyjnej Towarzystwa można wyróżnić jednostki bezpośrednio związane z prowadzoną działalnością ubezpieczeniową i odpowiadające za codzienne operacyjne zarządzanie ryzykiem. Są to Biura/Wydziały (zarówno w Centrali, jak i w jednostkach terenowych), w tym w szczególności następujące Biura Centrali:

- Zarządu,
- Promocji i Organizacji Sprzedaży,
- Ubezpieczeń Majątkowych,
- Ubezpieczeń Komunikacyjnych
- Ubezpieczeń Rolnych,
- Reasekuracji,
- Likwidacji Szkód,
- Informatyki,
- Finansowo-Księgowe,
- Sprzedaży.

Do regularnych zadań wykonywanych przez pracowników jednostek operacyjnych dotyczących zarządzania ryzykiem zaliczają się:

- taryfikacja i ocena ryzyka przyjmowanego do ubezpieczenia, czyli ustalanie wysokości składek ubezpieczeniowych i prowadzenie analiz mających na celu oszacowanie kosztu szkód z danego portfela ryzyk,
- rozwój produktów ubezpieczeniowych,
- akwizycja polis ubezpieczeniowych, w tym pozyskiwanie nowych członków Towarzystwa oraz zarządzanie i rozwój sieci akwizycji,
- likwidacja szkód, w tym ustalanie rezerw na szkody zgłoszone,
- zarządzanie programem reasekuracyjnym,
- wycena i inwestowanie aktywów,
- zarządzanie aktywami i zobowiązaniami,
- pomiar określonych miar ryzyka oraz raportowanie ich do funkcji zarządzania ryzykiem,
- utrzymanie sprawności i wydajności systemów informatycznych obsługujących działania operacyjne,
- prowadzenie spraw pracowniczych,
- identyfikacja ryzyk operacyjnych i informowanie przełożonych o zdarzeniach operacyjnych.

Do obowiązków pracowników jednostek operacyjnych w toku realizacji ww. zadań należy przestrzeganie przyjętych w Towarzystwie zasad zarządzania ryzykiem, w tym bieżące monitorowanie, pomiar i raportowanie ryzyk. Przykładowo, pracownicy jednostek terenowych zobowiązani są do przestrzegania właściwych limitów kompetencji dotyczących np. wysokości sumy ubezpieczenia w sprzedawanych polisach, a pracownicy Biura Finansowo-Księgowego w Centrali zobowiązani są do przestrzegania limitów koncentracji depozytów w jednym banku.

Dyrektorzy i Kierownicy poszczególnych jednostek organizacyjnych organizują, koordynują i nadzorują zarządzanie ryzykiem przez podległych im pracowników i jednostki (w szczególności komórki organizacyjne Centrali nadzorują prace jednostek terenowych), a także sami zarządzają ryzykiem w ramach powierzonych im obowiązków, w granicach posiadanych pełnomocnictw, limitów i kompetencji decyzyjnych.

Zarządzanie ryzykiem w zakresie przekraczającym pełnomocnictwa, limity i kompetencje decyzyjne Dyrektorów i Kierowników komórek organizacyjnych Centrali pozostaje w gestii Zarządu - w sposób uregulowany przepisami wewnętrznymi obowiązującymi w Towarzystwie.

Kluczowe funkcje w zarządzaniu ryzykiem, tj. funkcja aktuarialna, zgodności i audytu wewnętrznego zostały szczegółowo opisane w dalszych częściach niniejszego Rozdziału.

Rola funkcji zarządzania ryzykiem

Funkcja zarządzania ryzykiem pełniona jest przez Biuro Zarządzania Ryzykiem, a do jej zadań zaliczają się przede wszystkim:

- koordynacja i monitorowanie wszystkich elementów systemu zarządzania ryzykiem,
- koordynacja procesu powstawania raportów ryzyka; agregacja i analiza miar ryzyka wyznaczonych przez osoby odpowiedzialne za monitorowanie i pomiar poszczególnych miar,
- analiza raportów ryzyka i przedstawianie wniosków z tej analizy Komitetowi Ryzyka lub bezpośrednio Członkowi Zarządu odpowiedzialnemu za zarządzanie ryzykiem,
- monitorowanie bieżącego profilu ryzyka oraz spełnienia apetytu na ryzyko,
- koordynacja procesu IMMMR,
- analiza zidentyfikowanych nowych ryzyk,
- organizowanie posiedzeń Komitetu Ryzyka,
- przygotowywanie analiz i raportów na posiedzenia Komitetu Ryzyka,
- bieżące wsparcie Zarządu w procesie zarządzania ryzykiem,

- koordynacja procesów wyliczeń SCR i ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności OPW), agregacja i raportowanie do Zarządu ostatecznych wyników,
- prowadzenie procesu ORSA,
- opracowanie i aktualizacja pisemnych zasad i procedur zarządzania ryzykiem
- realizacja zadań w ramach systemu kontroli wewnętrznej, w tym udział w procesie tworzenia i aktualizacji Matrycy funkcji kontroli dla kluczowych procesów biznesowych TUW w sposób opisany w regulacjach wewnętrznych Towarzystwa.

Dyrektor Biura Zarządzania Ryzykiem bezpośrednio prowadzi koordynację działań funkcji zarządzania ryzykiem. Nadzór nad tym procesem sprawuje Członek Zarządu odpowiedzialny za zarządzanie ryzykiem.

B.3.2 Ocena własna ryzyka i wypłacalności

Proces własnej oceny ryzyka i wypłacalności (ORSA)

Proces własnej oceny ryzyka i wypłacalności (ORSA) jest przeprowadzany w cyklu rocznym i stanowi kolejny ważny obszar zarządzania ryzykiem w Towarzystwie. Głównym celem procesu ORSA jest:

- analiza i opis rzeczywistego profilu ryzyka Towarzystwa oraz jednocześnie ocena, czy profil ryzyka zakładu nie odbiega od założeń leżących u podstaw obliczania kapitałowego wymogu wypłacalności i czy ewentualne odchylenia są istotne,
- wyznaczenie ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności oraz oceny pozycji kapitałowej z perspektywy bieżącej, jak również prospektywnie na okres 3 lat,
- zapewnienie ciągłej zgodności z wymogami rezerw technicznych i kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR),
- analiza bezpieczeństwa kapitałowego Towarzystwa, dokonywana poprzez testy warunków skrajnych - testy stresu, scenariuszy i odwrócone testy stresu.

W procesie ORSA można wyróżnić trzy główne etapy:

- wyliczenie najlepszego oszacowania rezerw, bilansu ekonomicznego, wymogu kapitałowego i własnej oceny wymogu kapitałowego,

- przegląd metodyki i modeli do wyceny rezerw i wyliczeń SCR i OPW,
- wyliczenie SCR i OPW wraz z projekcjami w połączeniu z planowaniem finansowym i analizą scenariuszy i wrażliwości (ASW) a także przygotowanie rocznego raportu ORSA.

W rezultacie procesu ORSA przygotowywane są następujące raporty dla Rady Nadzorczej:

- roczna informacja dot. realizacji strategii zarządzania ryzykiem, strategii zarządzania ryzykiem powodzi oraz procesu ORSA,
- raport roczny funkcji zarządzania ryzykiem,
- informacja o realizacji strategii zarządzania w obszarze reasekuracji.

Najważniejszym elementem procesu ORSA są projekcje pozycji kapitałowej. Głównym ich celem jest sprawdzenie, czy Towarzystwo będzie spełniać kapitałowy wymóg wypłacalności i ogólne potrzeby w zakresie wypłacalności w perspektywie kilkuletniej, przy założeniach spójnych z planem finansowym i strategią zarządzania ryzykiem. Towarzystwo przeprowadza projekcje pozycji kapitałowej w horyzoncie pięciu lat, raz w roku, w ramach cyklu planowania finansowego oraz na bieżąco dokonuje przeglądu i ewentualnej aktualizacji opracowanych planów.

Równie istotnymi elementami w procesie ORSA w TUW „TUW” są: analiza scenariuszy, testy stresu oraz odwrócone testy stresu. Wymienione metody analityczne są uzupełnieniem bieżącej wartości SCR i OPW oraz ich projekcji na przyszłość.

Analiza scenariuszy i wrażliwości (ASW) bada wpływ zmian pojedynczych parametrów na wysokość rezerw BE, SCR i OPW. Parametry, które mają zostać poddane analizie wrażliwości oraz szczegółowa metodologia są ustalane każdego roku przez Komitet Ryzyka i zatwierdzane przez Zarząd.

Testy stresu pozwalają ocenić stabilność prowadzonej działalności oraz spełnienie wymogu kapitałowego przy odchyleniach rzeczywistych wartości ekspozycji i parametrów od wielkości zakładanych w planie finansowym. Zgodnie z obowiązującymi wytycznymi, w TUW „TUW” w ramach przeprowadzanych testów stresu uwzględniony jest co najmniej jeden obejmujący ryzyko powodzi (zarządzanie ryzykiem powodzi). Testy stresu przeprowadzane są co najmniej

raz w roku zaś ich zakres jest ustalany przez Komitet Ryzyka i zatwierdzany przez Zarząd. Testy stresu przeprowadzane są również w oparciu o nowo zidentyfikowane stresujące scenariusze lub wytyczne UKNF.

Analiza wrażliwości ma również kluczowe znaczenie w procesie zapewnienia ciągłej zgodności z SCR i BE. Na podstawie dostępnych wyników testów stresu i zmian w ekspozycji na ryzyko (najczęściej wykorzystywane są w tym celu „nośniki ryzyka”) szacowana jest zmiana wysokości rezerw, wymogu kapitałowego oraz środków własnych. Na podstawie tych estymacji podejmowane są kierunkowe decyzje związane z zarządzaniem ryzykami leżącymi u podstaw przeprowadzonych testów stresu.

Analiza scenariuszowa zakłada jednoczesną zmianę kilku ekspozycji i założeń oraz określa łączny wpływ tych zmian na wysokość rezerw lub potrzeb kapitałowych. Scenariusze, podobnie jak testy stresu, są ustalane raz w roku na posiedzeniu Komitetu Ryzyka i zatwierdzane przez Zarząd.

W ramach odwróconych testów stresu identyfikowane są też scenariusze, które zagrażają wypłacalności Towarzystwa. Zdarzenia te są rozpoznawane poprzez projekcje finansowe oraz ekspercką wiedzę osób pełniących kluczowe role w TUW „TUW”.

Analizy ASW są ważnym narzędziem do zarządzania ryzykiem oraz całością prowadzonej działalności, ponieważ pozwalają określić stabilność projekcji finansowych, a także zidentyfikować ryzyka oraz założenia, których wahania w największym stopniu wpływają na wyniki.

Towarzystwo zapewnia zachowanie ciągłej zgodności z wyliczeniem rezerw BE oraz SCR poprzez kwartalną kalkulację wymogów kapitałowych (SCR), kwartalną analizę raportów ryzyka oraz inne raporty regularne oraz ad hoc przedstawiane na posiedzeniach Komitetu Ryzyka.

Dodatkowo, ciągłą zgodność z wymogiem kapitałowym SCR Towarzystwo zapewnia poprzez:

- ➔ utrzymywanie ustalonej w strategii zarządzania ryzykiem nadwyżki środków własnych nad SCR,
- ➔ monitorowanie stabilności szkodowości,

- projekcje SCR i pozycji kapitałowej T UW „T UW”.

Ciągłą zgodność z wyliczeniem rezerw BEL Towarzystwo zapewnia ponadto poprzez:

- monitorowanie jakości danych użytych do wyznaczenia rezerw oraz właściwą dokumentację procesu wyznaczania rezerw BEL,
- porównanie wartości BEL do wielkości z poprzedniego okresu i wyjaśnianie zmian,
- projekcje rezerw.

Za przeprowadzenie oraz koordynację procesu ORSA odpowiedzialny jest Dyrektor Biura Zarządzania Ryzykiem. Wyniki procesu prezentowane są na posiedzeniach Komitetu Ryzyka w formie raportów regularnych lub ad hoc. Ostateczną odpowiedzialność za proces ORSA oraz jego wyniki ponosi Członek Zarządu odpowiedzialny za zarządzanie ryzykiem. Ostateczne decyzje wynikające z rekomendacji wpływających z procesu ORSA podejmuje Zarząd.

Kluczowe znaczenie w procesie ORSA odgrywa zarządzanie ryzykiem w codziennej działalności ubezpieczeniowej jednostek operacyjnych Towarzystwa. Dotyczy to działalności Biur Centrali i jednostek terenowych odpowiedzialnych m.in. za akwizycję, ustalanie składek, selekcję ryzyk przyjmowanych do ubezpieczenia, proces likwidacji szkód, inwestycje, czy infrastrukturę techniczną i informatyczną. W swojej codziennej działalności operacyjnej jednostki te przestrzegają pisemnych zasad zarządzania ryzykiem ujętych w szczegółowych dokumentach proceduralnych T UW „T UW”. Rezultatem tego procesu są liczne zagadnienia analizowane przez biura centrali i omawiane na Komitecie Ryzyka w trybie regularnym oraz ad hoc.

Własna ocena ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności

Własna ocena ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności przeprowadzana jest z uwzględnieniem faktu, iż profil ryzyka określony przez formułę standardową relatywnie dobrze odzwierciedla rzeczywisty profil ryzyka Towarzystwa. Jest ona przeprowadzana raz w roku, chyba, że zidentyfikowana zostanie istotna zmiana w profilu ryzyka.

W celu lepszego ilościowego scharakteryzowania profilu ryzyka Towarzystwa w oparciu o metody formuły standardowej, T UW „T UW” przeprowadza następujące modyfikacje względem wyliczenia kapitałowego wymogu wypłacalności:

- niezależna kalibracja wybranych ryzyk z formuły standardowej,
- uwzględnienie dodatkowych ryzyk spoza formuły standardowej.

Ryzyka uwzględnione w formule standardowej, w tym poddane niezależnej kalibracji przez T UW „T UW”, są zarządzane poprzez kapitał. Miarą tych ryzyk jest wartość narażona na ryzyko w horyzoncie jednego roku (tzn. jednoroczny VaR), zgodnie z założeniami formuły standardowej.

Niezależna kalibracja jest przeprowadzana dla następujących ryzyk:

- ryzyko składki i rezerw w module ubezpieczeń innych niż na życie (biuro odpowiedzialne: Biuro Aktuarialne),
- ryzyko katastroficzne w module ubezpieczeń innych niż na życie (biuro odpowiedzialne: Biuro Reasekuracji),
- ryzyko operacyjne

z uwagi na fakt, iż ilościowe oszacowanie wynikające z formuły standardowej nie odzwierciedla w pełni rzeczywistego profilu ryzyka Towarzystwa.

Rekalibracja ryzyka składki i rezerw (wchodzącego w skład modułu ryzyka ubezpieczeniowego) wynika z faktu, że jest to najważniejsze ryzyko Towarzystwa i nawet niewielkie różnice pomiędzy ryzykiem wynikającym z formuły standardowej oraz rzeczywistym ryzykiem ponoszonym przez T UW „T UW” mogą mieć znaczący wpływ na wysokość potrzeb kapitałowych. Wycena ryzyka składki i rezerw stosowana do wyznaczania OPW (2) opiera się na metodologii wykorzystywanej w ramach formuły standardowej, ale zakłada użycie rzeczywistej zmienności współczynnika szkodowości i współczynnika wystarczalności rezerw (tzw. parametry właściwe dla zakładu, undertaking specific parameters, USPs).

Rekalibracja tego ryzyka polega na wyliczeniu własnych parametrów (USP) i zastosowaniu ich do wyznaczenia wymogów wypłacalności, tj. odchylenia standardowego dla ryzyka składki i

² Ogólne potrzeby wypłacalności

dla ryzyka rezerw. Wyliczenia dokonywane są dla istotnych linii ubezpieczeniowych o odpowiednio długiej historii (długość szeregu czasowego 16 lat), tj. dla:

- ➔ ubezpieczeń na wypadek utraty dochodów,
- ➔ ubezpieczeń OC z tyt. użytkowania pojazdów mechanicznych,
- ➔ pozostałych ubezpieczeń pojazdów,
- ➔ ubezpieczeń od ognia i pozostałych szkód rzeczowych,
- ➔ ubezpieczeń OC ogólnej

na podstawie metod opracowanych przez EIOPA.

Ponadto w przypadku:

- ➔ ubezpieczeń OC z tyt. użytkowania pojazdów mechanicznych – do wyliczenia parametrów specyficznych dla ryzyka składki przyjęto własne dane Towarzystwa za ostatnich 16 lat (okres 2004-2019) dotyczące składki netto oraz zagregowanych szkód netto (wypłaty i rezerwy), które uwzględniają zarówno szkody osobowe jak i rzeczowe. Do wyliczenia parametrów specyficznych dla ryzyka rezerw użyto danych zagregowanych w trójkacie wypłat netto z uwzględnieniem wypłat rent oraz kosztów likwidacji;
- ➔ ubezpieczeń od ognia i pozostałych szkód rzeczowych - do wyliczenia parametrów specyficznych dla ryzyka składki przyjęto własne dane Towarzystwa za ostatnich 16 lat (okres 2004-2019) dotyczące składki netto oraz zagregowanych szkód netto (wypłaty i rezerwy). Do wyliczenia parametrów specyficznych dla ryzyka rezerw użyto danych zagregowanych w trójkacie wypłat netto z uwzględnieniem kosztów likwidacji.

Uwzględnienie parametrów specyficznych dla TUW „TUW” jest wykorzystywane wyłącznie na potrzeby wyznaczania ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności i nie jest formalnie stosowane do wyliczania kapitałowego wymogu wypłacalności w związku z czym nie mają zastosowania wymogi formalne związane z wykorzystywaniem parametrów specyficznych w wyliczeniu SCR.

Przy wycenie ryzyka katastroficznego na potrzeby OPW, T UW „T UW” może wykorzystywać niezależną kalibrację tego ryzyka przeprowadzoną przez zewnętrzne instytucje, np. zakłady reasekuracji lub brokerów reasekuracyjnych. Podejście to wynika z faktu, iż z racji prowadzonej działalności, w szczególności zakłady reasekuracji, mają dostęp do dużych baz danych szkód katastroficzych, jak również narzędzi do kalibracji ryzyka katastroficznego. Ostateczną decyzję o ewentualnym uwzględnieniu w OPW takiego oszacowania podejmuje Zarząd.

W okresie sprawozdawczym w zakresie organizacji procesu własnej oceny ryzyka i wypłacalności (ORSA) nie zaszły w Towarzystwie istotne zmiany w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego.

B.4 System kontroli wewnętrznej

T UW „T UW” zapewnia efektywny system kontroli wewnętrznej, który obejmuje w szczególności:

- 1) procedury administracyjne i księgowe,
- 2) organizację kontroli wewnętrznej,
- 3) odpowiednie ustalenia w zakresie sporządzania raportów na wszystkich szczeblach struktury organizacyjnej oraz
- 4) funkcję zgodności z przepisami – czyli wszelkie działania zapewniające zgodność działalności T UW „T UW” z przepisami prawa powszechnie obowiązującego, wytycznymi nadzorczymi, regulacjami wewnętrznymi oraz przyjętymi standardami postępowania.

W związku z powyższym system kontroli wewnętrznej stanowi zespół wszelkich działań podejmowanych przez wszystkich pracowników T UW „T UW” w zakresie swoich kompetencji, mający na celu wyeliminowanie nieprawidłowości we wszystkich przejawach działalności T UW „T UW” i obowiązujących procesach.

System kontroli wewnętrznej powinien być adekwatny do charakteru, skali i złożoności prowadzonej działalności.

Jest on oparty o model trzech linii obrony, zgodnie z następującym podziałem:

Pierwsza linia obrony	Stanowią ją właściciele biznesowi poszczególnych ryzyk/właściciele procesów biznesowych i procesów wspierających
Druga linia obrony	Jej rolą jest kontrola ryzyk i kontrola zgodności działalności organizacji z przepisami
Trzecia linia obrony	Jej zadaniem jest ocena adekwatności i efektywności całego systemu kontroli wewnętrznej

Na system kontroli wewnętrznej składają się w szczególności:

- ustanowione w poszczególnych procesach mechanizmy kontroli funkcjonalnej – sprawowane przez właścicieli biznesowych poszczególnych ryzyk/właścicieli tych procesów biznesowych – tj. pierwszą linię obrony,
- mechanizmy kontroli ryzyka obejmujące wszystkie istotne procesy związane z funkcjonowaniem Towarzystwa – sprawowane przez funkcję zarządzania ryzykiem – tj. drugą linię obrony,
- mechanizmy kontroli zgodności organizacji, a także zgodności i spójności regulacji wewnętrznych z przepisami prawa powszechnie obowiązującego, rekomendacjami/wytycznymi nadzorczymi oraz przyjętymi standardami postępowania – sprawowane przez funkcję zgodności – tj. drugą linię obrony,
- mechanizmy kontroli instytucjonalnej – sprawowane przez drugą linię obrony.

Trzecia linia obrony - funkcja audytu wewnętrznego odpowiada za niezależną ocenę adekwatności i efektywności całego systemu kontroli wewnętrznej.

System kontroli wewnętrznej jest ustanowiony przez Zarząd i służy wsparciu tego organu, a także wsparciu innych organów statutowych, w szczególności Komitetu Audytu.

Celem wprowadzenia systemu kontroli wewnętrznej w organizacji jest zapewnienie m.in.:

- 1) właściwej organizacji procesów biznesowych i procesów wspierających, z zachowaniem obowiązujących wymogów ostrożnościowych, przepisów prawa powszechnie obowiązującego, wytycznych nadzorczych i obowiązujących standardów i w sposób wspierający realizację celów strategicznych i innych istotnych dla organizacji kryteriów,
- 2) identyfikacji i adekwatnej kontroli ponoszonego ryzyka,
- 3) integralności i wiarygodności informacji finansowych oraz informacji zarządczej,

- 4) zgodności działania organizacji z przepisami prawa powszechnie obowiązującego, rekomendacjami/wytycznymi nadzorczymi, przyjętymi standardami postępowania i regulacjami wewnętrznymi.

W stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego zmianą, jaka zaszła w Towarzystwie w zakresie systemu kontroli wewnętrznej było zakończenie projektu, którego celem była inwentaryzacja mechanizmów kontrolnych w kluczowych procesach biznesowych w TUW „TUW”.

B.4.1 Funkcja zgodności (Compliance)

Funkcja zgodności jest niezależną funkcją w systemie zarządzania Towarzystwa, działającą w systemie kontroli wewnętrznej, ustanowioną w celu realizacji zadań określonych przepisami prawa, do których zgodnie z przepisami ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej należy przede wszystkim:

- 1) doradzanie organom Towarzystwa, w szczególności Zarządowi i Radzie Nadzorczej w zakresie zgodności wykonywania działalności ubezpieczeniowej lub reasekuracyjnej z przepisami prawa,
- 2) ocena możliwego wpływu wszelkich zmian stanu prawnego na działalność Towarzystwa,
- 3) określenie i ocena ryzyka związanego z nieprzestrzeganiem przepisów oraz przyjętych przez Towarzystwo standardów postępowania.

Funkcja zgodności w Towarzystwie Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” realizowana jest przez wyodrębnione w strukturze organizacyjnej Centrali Biuro Zgodności. Osobą nadzorującą funkcję zgodności w Towarzystwie jest Dyrektor Biura Zgodności. Biuro Zgodności podlega bezpośrednio Prezesowi Zarządu.

Dyrektor Biura Zgodności:

- ➔ ma zapewnioną możliwość bezpośredniego komunikowania się zarówno z Zarządem oraz Radą Nadzorczą lub Komitetem Audytu oraz bezpośredniego i jednoczesnego raportowania do ww. organów,

- uczestniczy w posiedzeniach Zarządu oraz Rady Nadzorczej lub Komitetu Audytu, jeżeli przedmiotem posiedzenia są zagadnienia związane z systemem kontroli wewnętrznej lub funkcją zgodności,

dzięki czemu zagwarantowana jest niezależność wykonywania zadań.

Działania wspierające realizację ustawowych zadań funkcji zgodności są realizowane przez:

- 1) Biuro Prawne,
- 2) Biuro Zarządu,
- 3) Biuro Kontroli Wewnętrznej,
- 4) Biuro Spraw Pracowniczych,
- 5) Inspektora Ochrony Danych

w ramach realizacji zadań określonych w „Regulaminie Organizacyjnym T UW „T UW”” oraz w przepisach prawa powszechnie obowiązującego.

Biuro Zgodności raportuje do Zarządu - na bieżąco i regularnie, nie rzadziej niż raz w miesiącu i do Komitetu Audytu – kwartalne raporty dotyczące działań funkcji zgodności, a także składa roczne sprawozdanie z realizacji rocznych planów zapewnienia zgodności w T UW „T UW”. W razie potrzeby raportowanie istotnych informacji dotyczących ryzyk compliance odbywa się na bieżąco, dzięki zapewnionej możliwości bezpośredniego komunikowania się z Zarządem, Radą Nadzorczą lub Komitetem Audytu.

B.5 Funkcja audytu wewnętrznego

Opis wdrożenia funkcji audytu wewnętrznego

Zadania funkcji audytu wewnętrznego realizuje Biuro Audytu podporządkowane w strukturze organizacyjnej Towarzystwa Prezesowi Zarządu.

Pracami Biura Audytu kieruje Dyrektor Biura. Dyrektor Biura Audytu, który został powołany przez Zarząd, zwany jest nadzorującym funkcję audytu wewnętrznego.

Funkcja audytu wewnętrznego jest działalnością niezależną i obiektywną, której celem jest przysporzenie wartości i usprawnienie działalności operacyjnej Towarzystwa, polega na

systematycznej oraz dokonywanej w uporządkowany sposób ocenie procesów takich jak: zarządzanie ryzykiem, kontroli i ładu organizacyjnego, czym przyczynia się do poprawy ich działania.

Do podstawowe zadań Biura Audytu należy:

- identyfikacja ryzyk i zagrożeń, a także nieefektywności w funkcjonowaniu procesów biznesowych Towarzystwa,
- przeprowadzanie audytów na podstawie zatwierdzonego rocznego planu audytów oraz audytów doraźnych na wniosek Zarządu, Komitetu Audytu i raportowanie tych wyników do Zarządu
- wskazywanie metod zapobiegania ryzykom i zagrożeniom oraz wskazywanie działań pozwalających na bardziej efektywne działanie poszczególnych procesów biznesowych funkcjonujących w Towarzystwie,
- ustalanie zgodności stosowania regulacji wewnętrznych i zewnętrznych, a w tym rekomendacji i wytycznych regulatorów przez poszczególne komórki organizacyjne Towarzystwa,
- ocena adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej Towarzystwa.

Biuro Audytu pełni funkcję zapewniającą jak i funkcję doradczą.

Zapewnienie niezależności funkcji audytu wewnętrznego

Niezależność funkcji audytu wewnętrznego jest zapewnia przez:

- bezpośredni i nieograniczony dostęp do Zarządu, Komitetu Audytu i Rady Nadzorczej Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW”,
- przyznanie przez Zarząd środków niezbędnych do wypełniania celów działalności Biura Audytu,
- udział nadzorującego funkcję audytu wewnętrznego w posiedzeniach Zarządu i Komitetu Audytu, na których omawiane są zagadnienia dotyczące bezpośrednio zadań audytu wewnętrznego,

- niezależność od pełnienia funkcji operacyjnych, od wpływów innych funkcji, w tym funkcji kluczowych w systemie zarządzania, a także niełączenie tej funkcji z innymi funkcjami kluczowymi należącymi do tego systemu.

Obiektywizm funkcji audytu wewnętrznego jest zapewniony poprzez:

- wydawanie ocen opartych wyłącznie na profesjonalnym osądzie,
- bezstronność,
- wolność od uprzedzeń,
- unikanie konfliktu interesów,
- wyłączenie z zadań audytowych w zakresie, za który audytorzy wewnętrzni byli uprzednio odpowiedzialni w ciągu roku poprzedzającego zadanie,
- realizację zasady, że audytorzy wewnętrzni nie podlegają niedozwolonym wpływom innych funkcji, w tym funkcji kluczowych.

Ponadto audytorów wewnętrznych obowiązują następujące zasady:

- posiadanie przez audytorów wewnętrznych wiedzy, umiejętności i innych kompetencji potrzebnych do wykonywania obowiązków,
- należyta staranność zawodowa,
- ciągły rozwój zawodowy, tj. audytorzy wewnętrzni muszą poszerzać swoją wiedzę, umiejętności i inne kompetencje poprzez ciągły rozwój zawodowy.

Sprawozdania z przeprowadzonych audytów przekazywane są Zarządowi Towarzystwa oraz Komitetowi Audytu raz na kwartał. Natomiast sprawozdania uwzględniające również informacje o stanie realizacji zaleceń z przeprowadzonych audytów są przekazywane dwa razy w roku. Nadzorujący funkcję audytu wewnętrznego sporządza roczny raport z działalności, który jest prezentowany Zarządowi i Komitetowi Audytu.

B.6 Funkcja aktuarialna

Funkcja aktuarialna w TUV „TUV” jest pełniona przez osoby posiadające wiedzę i doświadczenie w dziedzinie matematyki ubezpieczeniowej i finansowej, odpowiednie do charakteru, skali i złożoności ryzyk właściwych dla Towarzystwa. Wykonywanie funkcji aktuarialnej koordynuje aktuariusz - Dyrektor Biura Aktuarialnego, który podlega bezpośrednio Wiceprezesowi Zarządu. Poszczególne zadania należące do funkcji aktuarialnej wykonywane są przez pracowników Biura Aktuarialnego we współpracy z Biurem Finansowo-Księgowym, Biurem Reasekuracji, Biurem Zarządzania Ryzykiem oraz innymi komórkami zgodnie z obowiązującym podziałem zadań określonych w „Regulaminie Organizacyjnym TUV „TUV””.

Funkcja aktuarialna posiada odpowiednie uprawnienia w strukturze organizacyjnej Towarzystwa, ma zagwarantowany dostęp do danych niezbędnych do wykonywania swoich zadań oraz możliwość komunikowania się i uzyskiwania wyjaśnień od wszystkich pracowników TUV „TUV”.

W celu zagwarantowania niezależności wykonywanych działań Dyrektor Biura Aktuarialnego ma zapewnioną możliwość bezpośredniego komunikowania się z Zarządem, Radą Nadzorczą, Komitetem Audytu oraz bezpośredniego i jednoczesnego raportowania do ww. organów, uczestniczy w posiedzeniach tych organów jeżeli przedmiotem posiedzenia są zagadnienia związane z funkcją aktuarialną.

Funkcja aktuarialna raportuje na piśmie do Zarządu. Co najmniej raz w roku funkcja aktuarialna opracowuje szczegółowy raport dla Zarządu, który przekazywany jest do wiadomości Rady Nadzorczej.

Funkcja aktuarialna uczestniczy w posiedzeniach Komitetu Ryzyka oraz Komitetu ds. IT.

Do zadań funkcji aktuarialnej należy:

- 1) w zakresie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych tworzonych dla celów wypłacalności:
 - koordynacja ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych,
 - zapewnienie adekwatności metodologii i stosowanych modeli, jak również założeń przyjętych do ustalania rezerw techniczno-ubezpieczeniowych,

- ocena, czy dane wykorzystane do ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych są wystarczające i czy są odpowiedniej jakości,
 - porównywanie najlepszych oszacowań z danymi wynikającymi ze zgromadzonych doświadczeń,
 - informowanie Zarządu i Rady Nadzorczej o wiarygodności i adekwatności ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych tworzonych dla celów wypłacalności,
 - nadzorowanie ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w przypadkach stosowania przybliżeń, w tym podejścia indywidualnego,
- 2) wyrażanie opinii na temat ogólnej polityki przyjmowania ryzyka do ubezpieczenia,
 - 3) wyrażanie opinii na temat adekwatności rozwiązań w zakresie reasekuracji,
 - 4) wnoszenie wkładu w efektywne wdrażanie systemu zarządzania ryzykiem, w szczególności
w zakresie:
 - modelowania ryzyka stanowiącego podstawę obliczeń kapitałowego wymogu wypłacalności
i minimalnego wymogu kapitałowego,
 - własnej oceny ryzyka i wypłacalności zakładu ubezpieczeń, o której mowa w art. 63 Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej,
 - 5) ustalanie wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów rachunkowości.

B.7 Outsourcing

B.7.1 Zasady outsourcingu

Proces zawierania umów outsourcingowych został opisany szczegółowo w „Zasadach zawierania umów outsourcingowych w TUV „TUV””.

Towarzystwo w wyniku przeprowadzonej analizy za czynności podstawowe/ważne uznało składanie oświadczeń woli w sprawach roszczeń o odszkodowania lub inne świadczenia

należne z tytułu ubezpieczenia, umów gwarancji ubezpieczeniowych oraz umów reasekuracji (reasekuracja bierna). Towarzystwo stosuje szczególny tryb zawierania umów outsourcingowych w następujących przypadkach:

- 1) outsourcingu czynności podstawowych/ważnych,
- 2) outsourcingu funkcji kluczowych/czynności należących do funkcji kluczowych.

Celem wprowadzenia w Towarzystwie tego szczególnego trybu jest nie tylko zapewnienie zgodności outsourcingu z wymogami przepisów prawa powszechnie obowiązującego, ale także zabezpieczenie interesów Towarzystwa i jego Klientów.

Ryzyka związane z obszarem outsourcingu podlegają ocenie w ramach samooceny ryzyka operacyjnego w ramach procesów zachodzących w Towarzystwie.

TUW „TUW” zawiadamia organ nadzoru co najmniej na 30 dni przed powierzeniem podmiotowi zewnętrznemu czynności/funkcji należących do systemu zarządzania oraz czynności uznanych za ważne/podstawowe, a także o istotnej zmianie umów w tym zakresie (zawarcie lub zmiana umowy outsourcingu).

Towarzystwo zapewnia adekwatność odpowiednich aspektów systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej podmiotu zewnętrznego, któremu powierza czynności związane z działalnością TUW „TUW” i odpowiednio uwzględnia w swoich systemach zarządzania ryzykiem i kontroli wewnętrznej zlecone w drodze outsourcingu czynności.

B.7.2 Outsourcing istotnych funkcji

W okresie sprawozdawczym funkcjonowały umowy dotyczący powierzenia podmiotom zewnętrznym czynności uznanych przez Towarzystwo za ważne/podstawowe dotyczące:

- obsługi umów ubezpieczenia i procesu likwidacji szkód Assistance w Podróż,
- obsługi umów ubezpieczenia i procesu likwidacji szkód Assistance DOM,
- obsługi umów ubezpieczenia i procesu likwidacji szkód „Bezpieczna Podróż z TUW-em”.

Ponadto w okresie sprawozdawczym w Towarzystwie funkcjonowała umowa dotycząca outsourcingu czynności należących do funkcji audytu wewnętrznego (wykonywanie audytów

wewnętrznych środowiska teleinformatycznego). O ww. outsourcingu organ nadzoru został powiadomiony w roku 2018.

B.8 Wszelkie inne informacje

W lutym 2019 r. Towarzystwo sfinalizowało etap umowy inwestycyjnej z InterRisk TU S.A. z, który objął udziały odkupując je od dotychczasowych zagranicznych udziałowców i jednego polskiego udziałowca. Umowa inwestycyjna zapewnia utrzymanie wzajemnościowej formuły prawnej. Rozpoczęto współpracę biznesową obu podmiotów, co przyczynia się do rozwoju operacyjnej działalności Towarzystwa i wzrostu jakości obsługi członków.

W 2019 r. nastąpiła zmiana Statutu Towarzystwa dotycząca zmiany sposobu wyliczenia głosów przysługujących udziałowcom na Walnych Zgromadzeniach. Obecnie liczbę głosów oblicza się w stosunku do kapitału zakładowego, a nie jak poprzednio do kapitału udziałowego.

C Profil ryzyka

W związku ze sposobem prowadzenia działalności, kluczowym ryzykiem T UW „T UW” jest ryzyko ubezpieczeniowe (aktuarialne). Pozostałe ryzyka są znacznie mniej istotne, a ich udział w SCR jest wyraźnie niższy od udziału ryzyka ubezpieczeniowego. W szczególności T UW „T UW” prowadzi ostrożną politykę inwestycyjną, zgodnie z którą znaczącą większość aktywów Towarzystwa stanowią polskie obligacje rządowe oraz lokaty bankowe.

W T UW „T UW” przyjęto, że profil ryzyka określony przez formułę standardową relatywnie dobrze odzwierciedla rzeczywisty profil ryzyka T UW „T UW” biorąc pod uwagę następujące czynniki:

- zaangażowanie we względnie proste produkty ubezpieczeniowe,
- relatywnie dużą liczbę linii ubezpieczeń,
- brak dużych ryzyk przemysłowych w portfelu ubezpieczeń i koncentracja portfela na liniach ubezpieczeniowych charakteryzujących się dużym rozproszeniem ryzyk,
- niewielką wagę ryzyk innych niż ubezpieczeniowe, w szczególności niewysoki stopień ryzyka prowadzonej polityki inwestycyjnej.

Dlatego w celu określenia rzeczywistego profilu ryzyka, T UW „T UW” wykorzystuje profil ryzyka zdefiniowany w ramach formuły standardowej, wprowadzając modyfikacje (rekalibracje) dotyczące ryzyka ubezpieczeniowego, o których mowa w rozdziale B.3.2 Sprawozdania. W przypadku pozostałych ryzyk ewentualna rekalkulacja nie wpłynęłaby w sposób istotny na wysokość OPW.

W celu wyznaczenia rzeczywistego profilu ryzyka, Towarzystwo poddaje szczegółowej analizie dwa ryzyka występujące w ramach formuły standardowej tj.:

- ryzyko składki i rezerw w module ubezpieczeń innych niż na życie,
- ryzyko katastroficzne w module ubezpieczeń innych niż na życie.

Ilościowe oszacowanie dla każdego z powyższych ryzyk, wynikające z formuły standardowej, zostaje zastąpione przez własne oszacowanie Towarzystwa.

W przypadku pozostałych ryzyk uwzględnionych w formule standardowej, w szczególności w obszarze ryzyk rynkowych, potencjalne koszty takiego badania byłyby niewspółmierne do

korzyści uzyskanych z przeprowadzenia niezależnej wyceny. Dlatego, zgodnie z zasadą proporcjonalności, Towarzystwo nie dokonuje niezależnej kalibracji tych ryzyk.

Dodatkowo, TUW „TUW” rozpoznaje ryzyka, które nie występują jako osobne ryzyka w formule standardowej tj.:

- ryzyko otoczenia gospodarczego,
- ryzyko płynności,
- ryzyko w obszarze reasekuracji,
- ryzyko negatywnych skutków przeżimowania
- ryzyko zrównoważonego rozwoju.

Ryzyko negatywnych skutków przeżimowania jest uwzględnione w wyliczeniu ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności, podczas gdy pozostałe ryzyka nie ujęte w formule standardowej są zarządzane jakościowo (ryzyko działalności Towarzystwa i otoczenia prawnego) lub ilościowo, ale inaczej niż poprzez kapitał (ryzyko płynności i reputacji).

Ryzyko w obszarze reasekuracji jest częściowo opisywane przez formułę standardową, w części związanej z ryzykiem niewypłacalności kontrahenta, ryzykiem operacyjnym oraz ryzykiem katastroficznym. Analogicznie do wyżej opisanych ryzyk, ryzyko w obszarze reasekuracji związane z pozostałymi obszarami, zarządzane jest jakościowo.

Ryzyko zrównoważonego rozwoju jest już zarządzane w obszarach związanych z pozostałymi ryzykami (głównie ubezpieczeniowym i operacyjnym), oraz w tych obszarach opisywane jest przez formułę standardową.

Największym ryzykiem w Towarzystwie jest ryzyko w ubezpieczeniach innych niż na życie, wynosi 103 874 tys. zł (73% udziału w SCR) i jest głównym czynnikiem wpływającym na końcową wartość SCR Towarzystwa. Pozostałe istotne ryzyka to ryzyko rynkowe (22 719 tys. zł, 16% udziału w SCR) oraz ryzyko operacyjne (20 596 tys. zł, 15% udziału w SCR). Struktura SCR została przedstawiona w poniższej tabeli oraz wykresie nr 1.

Tabela 9. Struktura ryzyka Kapitałowego Wymogu Wypłacalności (SCR) w tys. zł

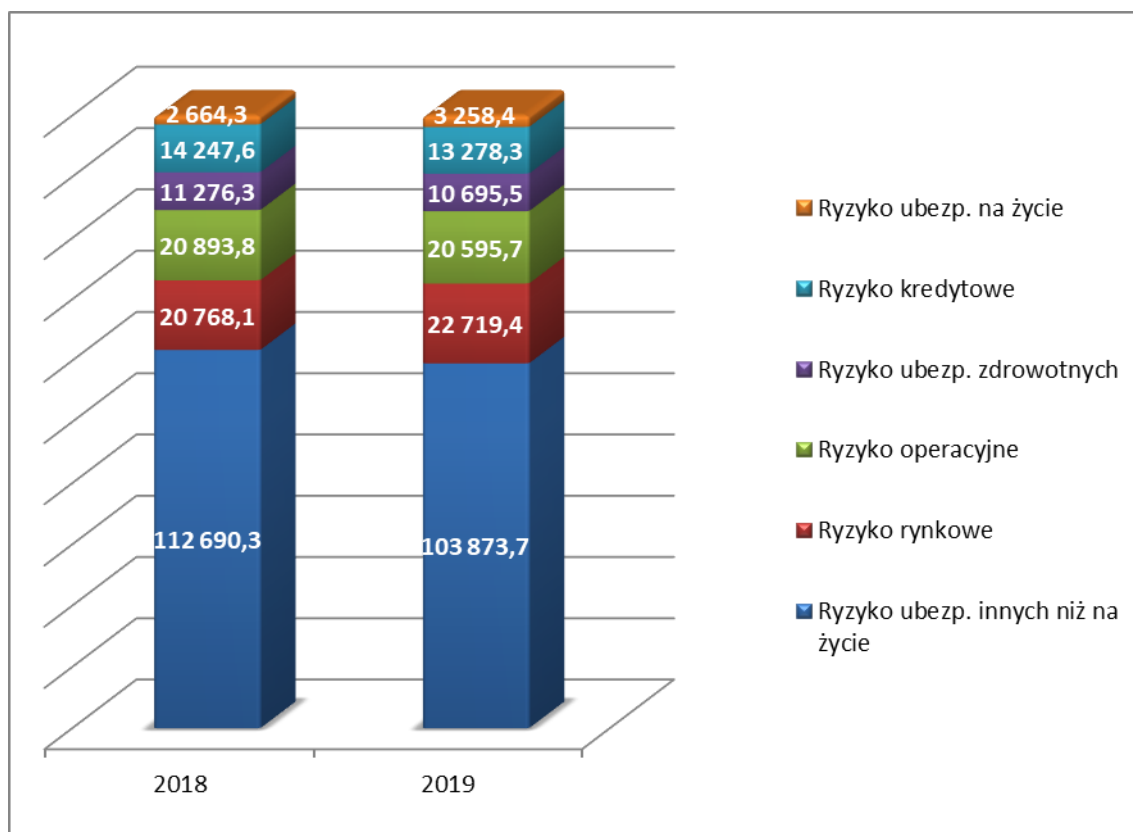
Struktura kapitałowego wymogu wypłacalności	Pozycja z załącznika nr 8	2019		2018	
		kwota	% SCR	kwota	% SCR
Ryzyko rynkowe	R0010/C0110	22 719,4	16,1%	20 768,1	13,9%
Ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta	R0020/C0110	13 278,3	9,4%	14 247,6	9,5%
Ryzyko w ubezpieczeniach na życie	R0030/C0110	3 258,4	2,3%	2 664,3	1,8%
Ryzyko w ubezpieczeniach zdrowotnych	R0040/C0110	10 695,5	7,6%	11 276,3	7,5%
Ryzyko w ubezpieczeniach innych niż na życie	R0050/C0110	103 873,7	73,5%	112 690,3	75,2%
Ryzyko operacyjne	R0130/C0110	20 595,7	14,6%	20 893,8	13,9%
SCR - kapitałowy wymóg wypłacalności	R0220/C0110	141 367,8	100,0%	149 930,5	100,0%

Szczegółowe dane w zakresie kapitałowego wymogu wypłacalności znajdują się w Załączniku nr 8 do Sprawozdania - Kapitałowy wymóg wypłacalności – dla podmiotów stosujących formułę standardową S.25.01.21.

Struktura SCR pozostaje na zbliżonym do roku poprzedniego poziomie. Towarzystwo w istotny sposób obniżyło poziom ryzyka w ubezpieczeniach innych niż na życie. Nastąpił wzrost ryzyka rynkowego w 2019 roku w porównaniu z rokiem 2018. Wzrost ryzyka rynkowego nastąpił na skutek wzrostu ryzyka cen nieruchomości spowodowanego rozpoznaniem na bilansie wg WII aktywa z tytułu najmu powierzchni lokali biurowych oraz z tytułu leasingu floty samochodowej. Wzrostu ryzyka cen nieruchomości został skompensowany w znaczącym stopniu poprzez spadek poziomu ryzyka stopy procentowej, spowodowanego przez spadek stóp procentowych.

Analiza profilu ryzyka na rok 2019 wykazała, że ryzyko szkód osobowych, ujmowane dotychczas przez Towarzystwo w OPW, zrealizowało się i w dużej mierze zdarzenia takie wycenianie są już po stronie BE szkodowych oraz w konsekwencji, wycenianie jest w ryzyku składki i rezerw. W związku z tym Towarzystwo podjęło decyzję o niewykazywaniu tego ryzyka, jako oddzielnego, w profilu oraz w konsekwencji – niewycenianiu go w OPW. Spadek kapitałowego wymogu wypłacalności dla ryzyka w ubezpieczeniach innych niż na życie związany jest ze spadkiem składki zarobionej w portfelu ubezpieczeń w stosunku do roku 2018.

Wykres 1. Struktura SCR wg stanu na 31.12.2019 r.

C.1 Ryzyko aktuarialne (ubezpieczeniowe)

Wielkość wymogu kapitałowego ryzyka ubezpieczeniowego jest ściśle powiązana z portfelem zawieranych przez Towarzystwo ubezpieczeń (składką przypisaną, rezerwą szkodową BE) oraz programem reasekuracyjnym. Największy wpływ na wartość wymogu kapitałowego dla ryzyka ubezpieczeniowego, zarówno z powodu wielkości rezerwy szkodowej, jak i składki przypisanej, mają ubezpieczenia OC z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych. W roku 2019 nie zaszły żadne istotne zmiany w odniesieniu do środków stosowanych w celu oceny ryzyk. Opis środków zastosowanych w celu oceny ryzyka znajduje się w rozdziale B.3.1 Sprawozdania.

Opisy związane z testami stresu dotyczącymi ryzyka aktuarialnego wraz z wynikami, działaniami zarządczymi oraz wpływem na SCR znajdują się w rozdziale C.7.4 *Testy warunków skrajnych i analiza wrażliwości* Sprawozdania. Informacje dotyczące technik mitygacji ryzyka, w tym monitorowania ich ciągłej skuteczności znajdują się w rozdziale C.7.3 *Techniki ograniczania ryzyka* Sprawozdania.

Tabela 10. Ryzyko aktuarialne (ubezpieczeniowe)

Typ ryzyka	Ryzyko aktuarialne (ubezpieczeniowe)
Ekspozycja	Ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań ubezpieczeniowych w związku z niewłaściwymi założeniami dotyczącymi wyceny składki i tworzenia rezerw, wynikające z zawierania umów ubezpieczeń innych niż na życie. Na ekspozycję w przypadku tego ryzyka mają także wpływ: ryzyko rezygnacji z umów oraz ryzyko katastroficzne.
SCR	103 873 tys. PLN kapitałowy wymóg wypłacalności netto, ryzyko w ubezpieczeniach innych niż na życie - Załącznik nr 8 pozycja R0050/C0110
Zarządzanie ryzykiem	Proces zarządzania ryzykiem ubezpieczeniowym obejmuje dokonywanie oceny ryzyka. W tym zakresie, analizowane są wszystkie istotne informacje, które mogą być wykorzystane do zarządzania oraz optymalizacji wyników finansowych. Szczególny nacisk kładzie się na analizę największych / kluczowych linii biznesowych i produktów. Po wprowadzeniu produktu do sprzedaży TUV „TUV” monitoruje kluczowe parametry mające wpływ na wypłacalność oraz przeprowadza analizę ryzyka według wybranych kategorii. W powyższych procesach uczestniczą biura ubezpieczeń oraz Aktuariusz. Akwizycja produktów ubezpieczeniowych oparta jest na przyjętych przez Towarzystwo założeniach dotyczących profilu akceptowanego ryzyka oraz na procedurach oceny ryzyka, w skład których wchodzi między innymi limity kompetencji. Analogicznie do procesu akwizycji w obszarze likwidacji szkód funkcjonują limity kompetencji. TUV „TUV” uznaje, że w procesie zarządzania ryzykiem ubezpieczeniowym istotną rolę odgrywa reasekuracja, której program dobiera się biorąc pod uwagę profil prowadzonej działalności. Cały proces zarządzania ryzykiem ubezpieczeniowym podlega regularnym kontrolom wewnętrznym, zarówno od strony akwizycji, likwidacji szkód oraz reasekuracji. Powyższe działania mają za zadanie minimalizację ryzyka ubezpieczeniowego. Kluczowe parametry ryzyka ubezpieczeniowego są również monitorowane poprzez raport ryzyka ubezpieczeniowego wskazany w rozdziale B.3.
Opis	Ryzyko składki i rezerw - ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań ubezpieczeniowych, wynikające ze zmienności w zakresie występowania, częstotliwości i dotkliwości ubezpieczanych zdarzeń oraz ze zmienności w zakresie terminu i wysokości wypłat odszkodowań i świadczeń. Ryzyko to podlega rekalkulacji (w ramach procesu oceny własnej wypłacalności), której zasady zostały opisane w rozdziale B.3.2. Towarzystwo bada ryzyko ustalania rezerw techniczno - ubezpieczeniowych na niewłaściwym poziomie: użycia nieodpowiedniej metody kalkulacji rezerw, braku danych i środków potrzebnych do ich prawidłowego wyliczenia, zmiany w przepisach prawnych, nieprzewidziana zmienność przebiegu szkodowości danego rodzaju ubezpieczeń, inne czynniki zewnętrzne wpływające na istniejące w działalności ubezpieczeniowej ryzyka. Metody testowania adekwatności najlepszego oszacowania rezerw (BEL) w Towarzystwie to: - test modelu do szacowania rezerw; różne, dostępne do wyboru modele do tworzenia rezerw BE powinny zwracać przybliżone wyniki, - przeliczenia na podstawie danych historycznych, - obserwacja podstawowych parametrów, takich jak wartość roszczenia, wartość średniej szkody, częstość, zgodnie z podziałem wynikającym z modelu. Ryzyko katastroficzne - ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań ubezpieczeniowych, wynikające ze znacznej niepewności założeń dotyczących wyceny tworzenia rezerw, związanych z ekstremalnymi lub wyjątkowymi zdarzeniami. Rekalkulacja ryzyka dokonywana jest w oparciu o informacje uzyskane od wyspecjalizowanych firm, z którymi współpracuje Towarzystwo. Uzyskaną w wyniku przeprowadzonych badań kwotę traktuje się jako wartość potrzeb w zakresie wypłacalności z tytułu ryzyka katastroficznego powodzi. Towarzystwo okresowo (w zależności od potrzeb, nie rzadziej niż raz do roku) monitoruje produkty reasekurowane i niereasekurowane. W przypadku produktów reasekurowanych przeprowadza mierzenie potencjalnych, zidentyfikowanych ryzyk - kumulacji szkód. W zakresie szkód niereasekurowanych, w zależności od potrzeb, przynajmniej raz do roku, przeprowadza identyfikację ryzyk. W tym zakresie, na bazie bieżącej ekspozycji oraz historii zdarzeń szkodowych analizuje, czy produkty niereasekurowane należy objąć reasekuracją i w jakim zakresie ma to nastąpić. Zależy to od przyjętego apetytu na ryzyko. Analiza ekspozycji na ryzyka katastroficzne obejmuje: katastrofy naturalne, zdarzenia spowodowane przez człowieka, analizę scenariuszy. Ryzyko związane z rezygnacjami z umów - ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań ubezpieczeniowych, wynikające ze zmian w poziomie, zmian trendu lub zmian zmienności wskaźników rezygnacji z umów. Ryzyko rezygnacji klientów analizowane jest okresowo, nie rzadziej niż raz w roku, w oparciu o ilość wypowiedzianych umów. Analiza wykonywana jest przez jednostki terenowe oraz Centralę TUV „TUV”. Współczynnik rezygnacji jest uwzględniany w ustalaniu BE rezerwy składki. Towarzystwo w ramach zarządzania ryzykiem negatywnych skutków przeziimowania dokonuje niezależnej wyceny tego ryzyka przyjmując, że wymóg kapitałowy jest pochodną całkowitej zimowej ekspozycji, z założeniem, że hipotetyczne szkody są szkodami całkowitymi, przyjmując jednocześnie poziom limitów wynikający z zawartych umów.

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych TUV z siedzibą w Warszawie przy ul. Raabego 13, 02-793 Warszawa, wpisane do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy KRS pod numerem KRS 0000033284, wysokość kapitału zakładowego: 27.821.604,00 zł, kapitał wpłacony w całości.

C.2 Ryzyko rynkowe

Tabela 11. Ryzyko rynkowe

Typ Ryzyka	Ryzyko rynkowe
Ekspozycja	Prawdopodobieństwo poniesienia strat finansowych, zrealizowania się negatywnych scenariuszy generowanych przez:
	• ryzyko stopy procentowej,
	• ryzyko cen nieruchomości,
	• ryzyko spreadu kredytowego,
	• ryzyko koncentracji aktywów,
	• ryzyko cen akcji,
	• ryzyko walutowe.
SCR	22 719 tys. PLN (wartość przed dywersyfikacją) - Załącznik nr 8 pozycja R0010/C0110
Zarządzanie ryzykiem	Towarzystwo realizuje konserwatywne podejście do ryzyka rynkowego, co oznacza niski poziom apetytu na ryzyko, przejawiające się m.in. w ostrożnej polityce inwestycyjnej, nastawionej na optymalizację przychodów z lokat przy założeniu wysokiego bezpieczeństwa inwestycji, współpracę z kontrahentami o wysokim ratingu oraz utrzymywaniu wysokiego poziomu płynności finansowej. Zdefiniowana w ten sposób strategia inwestycyjna determinuje strukturę lokat Towarzystwa. Towarzystwo posiada ponadto środki ulokowane w nieruchomościach oraz w obligacjach korporacyjnych.
	Zarządzanie ryzykiem w tym obszarze koncentruje się na prowadzeniu ostrożnej polityki lokacyjnej, zgodnie z przyjętą polityką inwestycyjną. Przejawia się to w zarządzaniu płynnością finansową oraz w analizie wiarygodności i wypłacalności kontrahentów. Towarzystwo regularnie (raz na kwartał) opracowuje raporty ryzyka finansowego, analizujące m.in. aktualną sytuację majątkowo-finansową. Założenia leżące u podstaw formuły standardowej dobrze odwzorowują ryzyko działalności Towarzystwa w tym obszarze, co pozwala stwierdzić, że dobrze opisuje ona wartość ryzyk rynkowych w TUV „TUV”.
Opis	Ryzyko stopy procentowej definiowane jest przez TUV „TUV” jako ryzyko wynikające z wrażliwości wartości aktywów, zobowiązań i instrumentów finansowych na zmiany w strukturze terminowej stóp procentowych lub wahania zmienności stóp procentowych. Po stronie aktywów ryzyko stopy procentowej przejawia się w ryzyku inwestycji poprzez straty, jakie Towarzystwo może ponieść w wyniku obniżenia się wartości rynkowej aktywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych. Po stronie zobowiązań ryzyko stopy procentowej przejawia się we wzroście rezerw techniczno-ubezpieczeniowych wykorzystujących poziom stóp procentowych do wyznaczenia ich właściwego poziomu.
	Towarzystwo utrzymuje zrównoważony portfel aktywów , w których ryzyko stopy procentowej jest kontrolowane. Towarzystwo utrzymuje lokaty środków finansowych w obligacjach Skarbu Państwa, depozytach bankowych oraz obligacjach korporacyjnych do terminu ich zapadalności, eliminując ewentualne straty wynikające z potencjalnej zmienności stóp procentowych. Towarzystwo nie jest narażone na znaczące ryzyko inflacji lub deflacji.
	Towarzystwo zarządza ryzykiem stóp procentowych poprzez właściwe kształtowanie struktury aktywów uwzględniające ich wrażliwość na zmienność podstawowych stóp procentowych.
	Ryzyko cen nieruchomości – Towarzystwo nie identyfikuje istotnego ryzyka cen nieruchomości z uwagi na fakt, iż nieruchomości stanowią mniej niż 1% wartości portfela inwestycyjnego Towarzystwa.
	Ryzyko spreadu kredytowego , dotyczące w szczególności obligacji, definiowane jest przez TUV „TUV” jako wrażliwość wartości aktywów, zobowiązań i instrumentów finansowych na zmiany w poziomie spreadów kredytowych w odniesieniu do struktury czasowej stóp procentowych papierów wartościowych pozbawionych ryzyka lub wahania ich zmienności. Podstawowa część portfela inwestycyjnego TUV „TUV” ulokowana jest w obligacjach pozbawionych ryzyka (obligacje Skarbu Państwa). Stopień ekspozycji Towarzystwa na ryzyko kredytowe ulega fluktuacji, jego poziom i natężenie zależy od czynników zewnętrznych (ogólnogospodarczych), a także generowane jest przez czynniki specyficzne właściwe dla danego podmiotu. Założenia dotyczące ryzyka spreadu kredytowego są zgodne z założeniami formuły standardowej.
	Ryzyko koncentracji aktywów oznacza dodatkowe ryzyko, na jakie narażone jest Towarzystwo, wynikające z braku dywersyfikacji portfela aktywów lub z dużej ekspozycji na ryzyko niewykonania zobowiązania przez pojedynczy podmiot/emitenta papierów wartościowych lub grupę powiązanych podmiotów. Towarzystwo identyfikuje ryzyko koncentracji aktywów w działalności lokacyjnej w postaci:
	• koncentracji kwoty depozytów w jednym banku lub grupie powiązanych banków,
	• koncentracji zaangażowania w papiery wartościowe (obligacje, akcje) emitowane przez pojedynczy podmiot lub grupę powiązanych podmiotów.
	Towarzystwo jest narażone na ryzyko koncentracji i określa wymóg kapitałowy, jeżeli skumulowane ekspozycje jednego rodzaju przekraczają określone progi koncentracji.
	Ryzyko cen akcji rozpoznawane jest przez Towarzystwo na niewielkim portfelu aktywów, a zgodnie z zasadą proporcjonalności przyjmuje się, że ryzyko jest dobrze odzwierciedlone przez formułę standardową.
	Towarzystwo rozpoznaje ryzyko walutowe , jednak ma ono pomijalny wpływ na wartość końcową SCR, ponieważ Towarzystwo nie prowadzi inwestycji w obcej walucie.

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych TUV z siedzibą w Warszawie przy ul. Raabego 13, 02-793 Warszawa, wpisane do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy KRS pod numerem KRS 0000033284, wysokość kapitału zakładowego: 27.821.604,00 zł, kapitał wpłacony w całości.

Opisy związane z testami stresu dotyczącymi ryzyka rynkowego wraz z wynikami, działaniami zarządczymi oraz wpływem na SCR znajdują się w rozdziale *C.7.4 Testy warunków skrajnych i analiza wrażliwości* Sprawozdania. Informacje dotyczące technik mitygacji ryzyka, w tym monitorowania ich ciągłej skuteczności znajdują się w rozdziale *C.7.3 Techniki ograniczania ryzyka* Sprawozdania. W roku 2019 nie zaszły żadne istotne zmiany w odniesieniu do środków stosowanych w celu oceny ryzyk. Opis środków zastosowanych w celu oceny ryzyka znajduje się w rozdziale *B.3.1 System zarządzania ryzykiem* Sprawozdania.

C.3 Ryzyko kredytowe

Tabela 12. Ryzyko kredytowe

Typ Ryzyka	Ryzyko kredytowe – ryzyko niewykonania zobowiązań przez kontrahenta
Ekspozycja	Ryzyko odzwierciedla możliwe straty w związku z nieoczekiwanym niewykonaniem zobowiązań przez kontrahentów i dłużników lub pogorszeniem się ich zdolności kredytowej.
SCR	13 278 tys. zł (wartość po dywersyfikacji) - Załącznik nr 8 pozycja R0020/C0110
Zarządzanie ryzykiem	Zarządzanie ryzykiem niewykonania zobowiązań przez kontrahenta dokonywane jest w TUV „TUV” w odniesieniu do: • umów reasekuracji (zarządzanie na wypadek: niewypłacalności reasekuratora, sporów z reasekuratorami oraz zarażenia w przypadku reasekuracji w ramach grupy kapitałowej), • środków pieniężnych na rachunkach bankowych pod kątem spreadu kredytowego (zarządzanego na wypadek ryzyka niewypłacalności banków, w których TUV „TUV” utrzymuje rachunki) • należności od pośredników ubezpieczeniowych ogółem oraz w ramach regionalnych struktur sprzedaży, • należności od ubezpieczających.

Opis	W przypadku umów reasekuracji Towarzystwo dokonuje m.in. dywersyfikacji portfela umów reasekuracyjnych oraz analiz sytuacji finansowej, monitoringu rynku i ocen ratingów. W związku z powyższym opracowywane są plany awaryjne na wypadek materializacji ryzyka w ww. obszarze działalności. W ramach ekspozycji na ryzyko niewypłacalności kontrahenta Towarzystwo identyfikuje koncentrację związaną z ekspozycjami typu 1, jednakże nie identyfikuje istotnego ryzyka wynikającego z tej koncentracji z uwagi na wysoki poziom wiarygodności kredytowej reasekuratorów - blisko 100% ekspozycji posiada stopień wiarygodności kredytowej w przedziale od 0 do 2. W celu ograniczenia ryzyka kredytowego Towarzystwo przeprowadza analizy kontrahentów oraz podejmuje współpracę wyłącznie z reasekuratorami wyróżniającymi się wysoką zdolnością do realizacji swoich zobowiązań. W trakcie trwania umów reasekuracji Towarzystwo monitoruje stosowane techniki ograniczania ryzyka i dokonuje ich aktualizacji w ramach przyjętych procedur.
	W przypadku środków pieniężnych na rachunkach bankowych na bieżąco monitorowane są ratingi i współczynniki wypłacalności banków, w których Towarzystwo utrzymuje rachunki, jak również zgodność terminowej struktury lokat bankowych z polityką inwestycyjną.
	Monitorowanie ekspozycji na ryzyko niewykonania zobowiązań przez kontrahenta w obszarze należności od pośredników ubezpieczeniowych związane jest m.in. z bieżącą analizą największych pozycji należności w każdym biurze regionalnym.
	W przypadku należności od ubezpieczających monitorowanie ryzyka niewykonania zobowiązań przez kontrahenta polega na obserwacji przeterminowanych należności od ubezpieczających i kwot ich aktualizacji.

Opisy związane z testami stresu dotyczącymi ryzyka kredytowego wraz z wynikami, działaniami zarządczymi oraz wpływem na SCR znajdują się w rozdziale *C.7.4 Testy warunków skrajnych i analiza wrażliwości* Sprawozdania. Informacje dotyczące technik mitygacji ryzyka, w tym monitorowania ich ciągłej skuteczności znajdują się w rozdziale *C.7.3 Techniki ograniczania ryzyka* Sprawozdania. W roku 2019 nie zaszły żadne istotne zmiany w odniesieniu do środków stosowanych w celu oceny ryzyk. Opis środków zastosowanych w celu oceny ryzyka znajduje się w rozdziale *B.3.1 System zarządzania ryzykiem* Sprawozdania.

C.4 Ryzyko płynności

Ryzyko płynności w Towarzystwie zdefiniowane jest jako ryzyko niewywiązania się z bieżących zobowiązań oraz kosztów związanych z potrzebą nagłego zapewnienia środków na ich pokrycie wynikające z:

- ➔ niedopasowania wysokości i czasu przepływów finansowych wynikających z zapadalności aktywów i wymagalności zobowiązań (ryzyko niedopasowania aktywów i pasywów),
- ➔ wystąpienia ograniczenia w transferze środków finansowych (ryzyko rozliczenia).

Ryzyko to przejawia się w braku możliwości zbycia według wartości godziwej oraz możliwości wyceny istotnie dużej ilości składników portfela inwestycyjnego. Dotyczy ono również sytuacji, w której wystąpiłby brak możliwości realizacji transakcji na składnikach portfela inwestycyjnego w istotnie dużej ilości, np. w związku z zawieszeniem obrotu na rynkach notowań takich instrumentów.

Ryzyko płynności dotyczy także sytuacji, w której z powodu zobowiązań (np. z tytułu wypłat odszkodowań) pojawi się konieczność sprzedaży aktywów o niskiej płynności.

Towarzystwo w swej polityce inwestycyjnej przywiązuje wysoką wagę do zagwarantowania wysokiej płynności posiadanych aktywów, jednakże w sytuacjach ekstremalnych (np. realizacja ryzyka katastroficznego) istnieje prawdopodobieństwo poniesienia strat finansowych wynikających z niedopasowania terminów zapadalności poszczególnych instrumentów lub wahań ich płynności na rynku finansowym. Ryzyko płynności w T UW „T UW” zarządzane jest zarówno jakościowo, jak i ilościowo poprzez miary ryzyka inne niż wymóg kapitałowy. Tym samym limity ryzyka zdefiniowane w apetycie na ryzyko w odniesieniu do ryzyka płynności, stanowią uzupełnienie ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności, wyrażanych poprzez kapitał. Wartości takich limitów zostały zaprezentowane poniżej.

Tabela 13. Ryzyko płynności

Wymiar	Opis parametru	Limit	Dodatkowe objaśnienie
Ryzyko płynności finansowej	Środki pieniężne na rachunku bieżącym Towarzystwa	Kwota ustalona jako ocena ekspercka przez Dyrektora Biura Finansowo-Księgowego w celu utrzymania płynnych środków adekwatnych do bieżącego zapotrzebowania na wydatki	--
Ryzyko płynności finansowej	Płynność płatnicza	0 PLN	Towarzystwo nie akceptuje żadnych strat (utrąty dochodu) wynikających z niezabezpieczenia wypłat w krótkim terminie
Ryzyko płynności finansowej	Udział aktywów o najwyższym stopniu płynności w portfelu inwestycyjnym	>60%	--

W procesie zarządzania ryzykiem płynności Towarzystwo wykorzystuje trzy miary ryzyka płynności:

- utrzymanie części środków pieniężnych na rachunku bieżącym Towarzystwa w celu utrzymania płynnych środków adekwatnych do bieżącego zapotrzebowania na wydatki,
- płynność płatnicza – zdolność do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności Towarzystwa, bez konieczności poniesienia straty,
- udział w strukturze portfela inwestycyjnego Towarzystwa aktywów o najwyższym stopniu płynności finansowej.

Limity ryzyka w obszarze zarządzania płynnością w TUW „TUW” przedstawiają się następująco:

- środki pieniężne na rachunku bieżącym Towarzystwa w kwocie ustalonej jako ocena ekspercka przez Dyrektora Biura Finansowo-Księgowego w celu utrzymania płynnych środków adekwatnych do bieżącego zapotrzebowania na wydatki,
- limit ryzyka dla płynności płatniczej – ustalony w wysokości 0,00 zł. Towarzystwo nie akceptuje żadnych strat (utrąty dochodu) wynikających z niedopasowania struktury aktywów i zobowiązań. Każdy przypadek zerwania lokaty (sprzedaży aktywów) przed terminem zapadalności, jeżeli wiąże się z utratą dochodów lub poniesieniem kosztów,

- limit dla udziału aktywów o najwyższym stopniu płynności w portfelu inwestycyjnym T UW „T UW” – nie może spaść poniżej 60% wartości aktywów finansowych.

W sytuacji przekroczenia określonych limitów ryzyka, Towarzystwo opracowuje plany naprawcze. Ich celem jest trwałe przywrócenie akceptowanego poziomu ryzyka płynności.

Celem zarządzania ryzykiem płynności jest:

- zapewnienie niezbędnej wysokości środków finansowych koniecznych do wywiązywania się z bieżących i przyszłych (również potencjalnych) zobowiązań, z uwzględnieniem charakteru prowadzonej działalności oraz potrzeb mogących się pojawić w wyniku zmian otoczenia rynkowego,
- optymalizacja kosztów utrzymywania określonej nadwyżki wolnych środków, w celu zapewnienia bieżącej zdolności do regulowania zobowiązań.

Proces zarządzania ryzykiem płynności jest również obecny przy realizacji umów reasekuracji w T UW „T UW”. W celu ograniczania ryzyka niedostosowania programu reasekuracji do potrzeb (strategii rozwoju), Towarzystwo przy określaniu struktury programu reasekuracyjnego na dany rok przeprowadza analizy i testy oraz pozyskuje informacje pozwalające na uwzględnienie w strukturze programu reasekuracyjnego m.in. aspektów związanych z płynnością finansową.

W procesie zarządzania płynnością finansową w Towarzystwie duży nacisk położony jest na proces adekwatnego planowania wartości i terminów wymagalności aktywów oraz wartości i terminów zapadalności pasywów w horyzoncie rocznym, w celu umożliwienia jak największego ograniczenia różnic tych wartości dla każdego z planowanych terminów.

Źródłem danych są opracowywane plany składki, wypłat odszkodowań i świadczeń, i inne kategorie wymienione w rachunku przepływów pieniężnych oraz analiza historycznego kształtowania się poszczególnych grup wydatków.

Poza zarządzaniem długo- i krótkoterminowym w obszarze ryzyka płynności, w Towarzystwie funkcjonuje również tzw. awaryjne zarządzanie ryzykiem płynności. Proces jest uruchamiany w sytuacji wystąpienia nagłych zmian w przepływach finansowych Towarzystwa.

W kontekście zarządzania ryzykiem płynności, zgodnie z art. 295 ust. 5 Aktu Delegowanego łączna kwota oczekiwanego zysku z przyszłych składek, obliczona zgodnie z art. 260 ust. 2 tego Aktu wyniosła 10 654 tys. zł.

Ekspozycja na ryzyko płynności jest nieistotna. Wskaźnik udziału lokat płynnych w portfelu inwestycyjnym na dzień bilansowy 31 grudnia 2019 r. wyniósł 99,2%, czyli znacznie powyżej limitu w wysokości 60%.

Opisy związane z testami stresu dotyczącymi ryzyka płynności wraz z wynikami, działaniami zarządczymi oraz wpływem na SCR znajdują się w rozdziale C.7.4 Sprawozdania. Informacje dotyczące technik mitygacji ryzyka, w tym monitorowania ich ciągłej skuteczności znajdują się w rozdziale C.7.3 Sprawozdania. W roku 2019 nie zaszły żadne istotne zmiany w odniesieniu do środków stosowanych w celu oceny ryzyk oraz w zakresie istotnych ryzyk, na które narażone jest Towarzystwo. Opis środków zastosowanych w celu oceny ryzyka znajduje się w rozdziale B.3.1 Sprawozdania.

C.5 Ryzyko operacyjne

Zgodnie z definicją, ryzyko operacyjne to ryzyko straty wynikające z niewłaściwych lub błędnych procesów wewnętrznych, z działań pracowników i współpracowników lub systemów informatycznych, a także ze zdarzeń zewnętrznych. Ryzyko operacyjne obejmuje również ryzyko prawne.

Towarzystwo identyfikuje zdarzenia stanowiące incydenty ryzyka poprzez obserwację i analizę głównych, najbardziej istotnych procesów w ramach swojej działalności. Do głównych procesów o największej ekspozycji na ryzyko operacyjne, Towarzystwo zalicza:

- 1) proces sprzedaży ubezpieczeń, w którym wyodrębniono procesy składowe, według następujących kryteriów:
 - a) kanałów dostępu – sieć pośrednictwa ubezpieczeniowego, obsługa własna – etatowa,
 - b) rodzajów produktów – produkty masowe, dedykowane,

- c) grup klientów – klienci indywidualni, przedsiębiorcy, jednostki samorządu terytorialnego,
- 2) proces współpracy z siecią agencyjną,
- 3) proces likwidacji szkód,
- 4) proces utrzymania systemów IT,
- 5) sprawozdawczość, analizy i informacje zarządcze.

Biorąc pod uwagę przyjęty system zarządzania ryzykiem operacyjnym, przy wyznaczaniu własnych potrzeb w zakresie wypłacalności z tytułu ryzyka operacyjnego Towarzystwo opiera się na formule standardowej. Według stanu na 31 grudnia 2019 r. wartość SCR dla ryzyka operacyjnego wyniosła 20.596 tys. zł - Załącznik nr 8 do Sprawozdania pozycja R0130/C0110.

Niezależnie od procesu wyznaczania własnych potrzeb w zakresie wypłacalności Towarzystwo zarządza ryzykiem operacyjnym jakościowo.

Podejście jakościowe obejmuje proces analizy ryzyka w oparciu o zdarzenia oraz scenariusze, na podstawie których Towarzystwo opracowuje plan działań zaradczych ukierunkowanych na minimalizację wystąpienia podobnych zdarzeń w przyszłości oraz minimalizację strat wynikających ze scenariuszy. Podejście jakościowe obejmuje również samoocenę ryzyka operacyjnego w kluczowych procesach Towarzystwa. W ramach samooceny obserwatorzy oraz właściciele biznesowi ryzyka dokonują identyfikacji i oceny ryzyk operacyjnych, a następnie opracowują plan działań zaradczych minimalizujących ryzyko. Podejście jakościowe obejmuje również monitorowanie ryzyka poprzez kluczowe wskaźniki ryzyka (ang. KRI) oraz monitorowanie spełnienia limitów określających apetyt na ryzyko w poszczególnych obszarach działalności T UW „T UW”.

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym jest rozumiane jako spójna, stała praktyka, obejmująca identyfikację i ocenę ryzyka, pomiar i monitoring ryzyka, ograniczanie ryzyka i działania zapobiegawcze, raportowanie ryzyka. Zarządzanie ryzykiem operacyjnym w Towarzystwie odbywa się poprzez dwa procesy:

- proces IMMMR, czyli proces ciągłego, bieżącego identyfikowania, pomiaru, monitorowania, zarządzania i raportowania,

- proces ORSA, czyli proces własnej oceny ryzyk i wypłacalności.

W związku z przyjętą w Towarzystwie koncepcją zarządzania ryzykiem w ramach ww. procesów, w zarządzaniu ryzykiem operacyjnym uczestniczą wszyscy pracownicy Towarzystwa, w każdej jednostce organizacyjnej i na różnych szczeblach organizacyjnych.

Identyfikacja i pomiar ryzyka operacyjnego

Towarzystwo identyfikuje, wycenia i zarządza ryzykiem operacyjnym poprzez:

- codzienną identyfikacją zdarzeń operacyjnych generujących straty,
- regularne samooceny ryzyka operacyjnego w kluczowych procesach,
- raportowanie kluczowych wskaźników ryzyka operacyjnego.
- raportowanie spełnienia limitów określających apetyt na ryzyko,
- przeprowadzanie analiz scenariuszowych.

Zdarzenia, które spowodowały straty z tytułu ryzyka operacyjnego są identyfikowane przez wszystkich pracowników TUW „TUW”. Zgłoszeniu podlegają m.in. następujące typy zdarzeń:

- oszustwa wewnętrzne i zewnętrzne,
- ryzyka pracownicze i związane z prowadzeniem biznesu,
- związane z działaniem systemów operacyjnych (w tym informatycznych)
- zdarzenia zewnętrzne (np. katastrofy i klęski żywiołowe),
- zmiany otoczenia prawnego i gospodarczego.

Wskaźniki ryzyka operacyjnego oraz limity określające apetyt na ryzyko wskazują na poziom akceptowalności ryzyka, pozwalając na śledzenie zmian w poziomie ryzyka w poszczególnych obszarach działalności Towarzystwa oraz podejmowania decyzji zarządczych. Rezultatem procesu identyfikacji zdarzeń operacyjnych generujących straty, samoocen ryzyka operacyjnego w kluczowych procesach oraz analiz scenariuszowych są plany działań zaradczych oraz wycena finansowa zdarzenia/ryzyka. Towarzystwo nie akceptuje ryzyka przekraczającego poziom wyznaczony przez kapitałowy wymóg wypłacalności (SCR) dla ryzyka operacyjnego.

Monitorowanie ryzyka operacyjnego odbywa się poprzez:

- monitorowanie planów działań zaradczych wynikających z analizy zdarzeń operacyjnych generujących straty, samoocen ryzyka operacyjnego w kluczowych procesach oraz analiz scenariuszowych – przez właścicieli zdarzeń/ryzyk,
- regularne prezentowanie wyników analiz wynikających z bazy zdarzeń operacyjnych, z samoocen ryzyka operacyjnego oraz analiz scenariuszowych podczas posiedzeń Komitetu Ryzyka – przez Biuro Zarządzania Ryzykiem,
- kwartalne monitorowanie kluczowych wskaźników ryzyka operacyjnego – przez Biuro Zarządzania Ryzykiem.
- kwartalne monitorowanie limitów określających apetyt na ryzyko operacyjne – przez Biuro Zarządzania Ryzykiem.

Oprócz powyższych, w procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym w TUV „TUV” istotną rolę odgrywają:

- zarządzanie w sytuacji zrealizowania się określonego znaczącego ryzyka operacyjnego - dokonywane poprzez plany awaryjne i instrukcje mające zapewnić ciągłość działania (zarządzanie jakościowe w przypadku zrealizowania się zdarzenia operacyjnego),
- zarządzanie kapitałem – dokonywane poprzez utrzymywanie kapitału w określonej wysokości na wypadek zrealizowania się straty z tytułu ryzyka operacyjnego (zarządzanie ilościowe na wypadek zrealizowania się zdarzenia operacyjnego.)

Opisy związane z testami stresu dotyczącymi ryzyka operacyjnego wraz z wynikami, działaniami zarządczymi oraz wpływem na SCR znajdują się w rozdziale *C.7.4 Testy warunków skrajnych i analiza wrażliwości* Sprawozdania. Informacje dotyczące technik mitygacji ryzyka, w tym monitorowania ich ciągłej skuteczności znajdują się w rozdziale *C.7.3 Techniki ograniczania ryzyka* Sprawozdania.

C.6 Pozostałe istotne ryzyka

Wszystkie ryzyka, które zostały wymienione w niniejszym podrozdziale, nie są uwzględniane w ramach formuły standardowej, są w opinii Towarzystwa dobrze zarządzane wewnętrznie,

więc nie występuje konieczność posiadania dodatkowego wymogu kapitałowego na ich pokrycie. Towarzystwo zarządza nimi w sposób jakościowy, bądź ilościowy, ale inaczej niż poprzez kapitał.

Ryzyko negatywnych skutków przezimowania w portfelu upraw

W związku ze znaczącym udziałem ubezpieczeń rolnych w portfelu Towarzystwo zarządza ryzykiem negatywnych skutków przezimowania w sposób ilościowy, wyodrębniając je z ryzyka katastroficznego. W ramach przeprowadzonego badania Towarzystwo określiło wpływ hipotetycznej katastrofy na portfelu upraw na środki własne. Do ustalenia tego wpływu przyjęto aktualną ekspozycję z tytułu ujemnych skutków przezimowania, obowiązujące warunki ubezpieczenia wraz z występującymi w nich limitami i udziałami własnymi oraz przyjęto, że szkody są szkodami całkowitymi. Towarzystwo wyliczyło, że hipotetyczna katastrofa spowoduje straty brutto w wysokości 98,55 mln zł, z czego na udział własny Towarzystwa przypadnie kwota blisko 8,67 mln zł, co oznacza, że 91% szkód przejmą reasekuratorzy. Biorąc pod uwagę, że nie ma przesłanek do stwierdzenia korelacji pomiędzy ryzykiem ujemnych skutków przezimowania a pozostałymi ryzykami katastrof naturalnych, ryzyko to podlega dywersyfikacji, podobnie jak pozostałe ryzyka z tej grupy. Ekspozycja na ryzyko negatywnych skutków przezimowania w portfelu upraw mierzona sumą sum ubezpieczeń wynosi na dzień 31 grudnia 2019 r. 86 841,1 tys. zł.

Ryzyko otoczenia gospodarczego

Obszar ryzyka otoczenia gospodarczego uwzględnia ryzyko działalności Towarzystwa, uzupełnione o ryzyko reputacji. Głównymi ryzykami zidentyfikowanymi w tym obszarze są:

- ➡ ryzyko reputacji,
- ➡ ryzyko outsourcingu,
- ➡ ryzyko otoczenia prawnego,
- ➡ ryzyko strategiczne,
- ➡ ryzyko konkurencji.

Towarzystwo zarządza ryzykiem otoczenia gospodarczego w oparciu o:

- ➡ monitoring wykonywany przez funkcję zgodności w zakresie otoczenia prawnego,

- analizy działalności konkurencji,
- analizy skarg i reklamacji,
- kwartalne raporty ryzyka otoczenia gospodarczego.
- ankiety ryzyka.

W ramach raportów ryzyka otoczenia gospodarczego obserwowane są miary reputacji (ilość skarg i reklamacji na polisę oraz ilość skarg i reklamacji na szkodę) oraz jakościowo opisywane jest ryzyko działalności Towarzystwa oraz otoczenia prawnego. Analiza raportów jest regularnie przedstawiana na Komitecie Ryzyka, który formułuje rekomendacje do Zarządu Towarzystwa.

Ryzyko reputacji

Ryzyko reputacji zostało zdefiniowane jako ryzyko spadku zaufania członków T UW „T UW” do Towarzystwa oraz pogorszenia wizerunku T UW „T UW” i negatywnego jego postrzegania przez pozostałych uczestników rynku ubezpieczeniowego. W celu właściwego monitorowania i zapewnienia, że ryzyko to nie wykroczy poza apetyt na ryzyko, Towarzystwo regularnie analizuje wskaźniki liczby skarg na polisę oraz liczby spraw sądowych na polisę w podziale na linie ubezpieczeń. Limity akceptowalne przez Towarzystwo dla tego ryzyka wynoszą poniżej 1%. Wielkości obserwowanych miar ryzyka reputacji wraz z analizą jakościową są prezentowane w raporcie ryzyka otoczenia gospodarczego (kwartalnie).

Ryzyko otoczenia prawnego

Ryzyko otoczenia prawnego to ryzyko związane ze zmianami w prawie i regulacjach. Regularna analiza środowiska prawnego stanowi część raportu ryzyka otoczenia gospodarczego.

Ryzyko działalności Towarzystwa

Ryzyko działalności Towarzystwa obejmuje wszelkie ryzyka związane z negatywnymi zmianami zachodzącymi w otoczeniu gospodarczym, a także strategicznymi decyzjami podejmowanymi przez T UW „T UW” i niekorzystnym rozwojem portfela ubezpieczeń Towarzystwa. Do ryzyka działalności Towarzystwa zaliczają się, w szczególności:

- ryzyko strategiczne (ryzyko podejmowania błędnych decyzji strategicznych oraz niewłaściwej oceny rynku ubezpieczeniowego, np. ryzyko wprowadzenia nowego produktu, ryzyko niezrealizowania planu finansowego),
- ryzyko konkurencji (ryzyko utraty części rynku lub pogorszenia wyniku finansowego na skutek działania konkurencji),
- ryzyko outsourcingu (ryzyko konfliktu interesów, niewłaściwie wykonanego zlecenia lub ciągłości działania).

Ryzyko działalności Towarzystwa jest zarządzane jakościowo poprzez regularne monitorowanie i analizę otoczenia gospodarczego, działań konkurencji oraz zmian na rynku finansowym i ubezpieczeniowym, mogących wpłynąć na działalność Towarzystwa. Dodatkowo TUW „TUW” przeprowadza analizy potencjalnych skutków podjęcia określonych decyzji strategicznych.

Ryzyko niezgodności (Compliance)

Ryzyko niezgodności jest to ryzyko wynikające z działania Towarzystwa niezgodnie z normami (nie tylko prawnymi) lub konfliktu interesów, które stanowi element ryzyka operacyjnego. Zarządzanie tym ryzykiem polega na realizacji wszelkiego rodzaju czynności mających na celu zapewnienie, że działania Towarzystwa są zgodne z przepisami prawa, odbywających się w ramach bieżącej działalności całego Towarzystwa, na każdym poziomie systemu zarządzania. Czynności te obejmują:

- działania wyprzedzające – polegające m. in. na monitorowaniu zmian otoczenia prawnego, informowania pracowników o zmianach, opracowywaniu analiz wpływu nowych przepisów na działalność Towarzystwa czy inicjowaniu wdrażania odpowiednich zmian procesów biznesowych oraz regulacji wewnętrznych przez właścicieli tych procesów lub regulacji,
- działania zaradcze w postaci zarządzania przypadkami stwierdzonych niezgodności z przepisami (incydenty compliance).

W zarządzaniu tym ryzykiem uczestniczy funkcja zgodności, realizowana przez Biuro Zgodności oraz inne Biura Centrali, których zadania stanowią działania wspierające realizację funkcji zgodności (szczegółowo opisane w rozdziale B.4.1 niniejszego Sprawozdania)

Zadania realizowane przez Biuro Zgodności w ramach zarządzania ryzykiem compliance to m.in.:

- ➔ realizacja opisanych w regulacjach wewnętrznych dot. zarządzania ryzykiem operacyjnym zadań w procesie IMMMR ryzyka operacyjnego, które obejmuje również ryzyko compliance,
- ➔ doradzanie organom Towarzystwa, w szczególności Zarządowi i Radzie Nadzorczej w zakresie zgodności wykonywania działalności ubezpieczeniowej lub reasekuracyjnej z przepisami prawa,
- ➔ bieżące monitorowanie zmian otoczenia prawnego i informowanie o tych zmianach oraz o ich wpływie na działalność Towarzystwa właściwych organów Towarzystwa i pracowników oraz inicjowanie oraz wspieranie procesu zmiany procesów biznesowych i regulacji wewnętrznych przez ich właścicieli w celu dostosowania do zmian otoczenia prawnego,
- ➔ opiniowanie pod względem zgodności z przepisami projektów regulacji wewnętrznych Towarzystwa, różnego rodzaju dokumentów oraz materiałów marketingowych, udział w przeglądach i aktualizacji regulacji wewnętrznych obowiązujących w Towarzystwie, w sposób opisany w regulacjach wewnętrznych Towarzystwa,
- ➔ dokonywanie oceny adekwatności środków i metod stosowanych przez Towarzystwo w celu zapobiegania prowadzenia działalności niezgodnie z przepisami,
- ➔ realizacja zadań objętych rocznym Planem zapewnienia zgodności (w tym kontroli Compliance).

Ryzyko outsourcingu

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” realizując proces outsourcingu definiuje czynności ważne i podstawowe, uznając za czynności podstawowe/ważne Towarzystwo składanie oświadczeń woli w sprawach roszczeń o odszkodowania lub inne świadczenia należne z tytułu ubezpieczenia, umów gwarancji ubezpieczeniowych oraz umów reasekuracji (reasekuracja bierna).

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych TUW z siedzibą w Warszawie przy ul. Raabego 13, 02-793 Warszawa, wpisane do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy KRS pod numerem KRS 0000033284, wysokość kapitału zakładowego: 27.821.604,00 zł, kapitał wpłacony w całości.

Mitygacja ryzyka outsourcingu przed zawarciem umowy outsourcingowej realizowana jest przez Towarzystwo w następujący sposób:

1. poprzez proces weryfikacji podmiotów zewnętrznych prowadzony przed zawarciem umowy outsourcingowej,
2. poprzez dywersyfikację kontrahentów,
3. poprzez odpowiednią konstrukcję umów ze szczególnym uwzględnieniem odpowiednio długiego okresu wypowiedzenia w przypadku podjęcia decyzji o zakończeniu współpracy z podmiotem zewnętrznym,
4. poprzez proces opiniowania umów pod względem zgodności z przepisami prawa powszechnie obowiązującego (w tym w zakresie ochrony danych osobowych).

Zarządzanie ryzykiem outsourcingu w ramach zawartych umów outsourcingowych realizowane jest w Towarzystwie poprzez:

1. ocenę właścicieli umów outsourcingowych jakości usług wykonywanych w ramach tych umów,
2. analizy ryzyka operacyjnego - prowadzone przez Biuro Zarządzania Ryzykiem zgodnie z zasadami opisanymi w regulacjach wewnętrznych Towarzystwa dotyczących ryzyka operacyjnego,
3. analiza ryzyka bezpieczeństwa informacji i ciągłości działania – prowadzone przez Zespół ds. bezpieczeństwa informacji w Biurze Zarządu.

C.7 Wszelkie inne informacje

C.7.1 Zasada ostrożnego inwestora

Towarzystwo realizuje politykę inwestycyjną spełniającą zasadę „ostrożnego inwestora”. Lokuje wolne środki finansowe jedynie w takie aktywa i instrumenty, których ryzyka może

właściwie określić, mierzyć, monitorować, którymi może właściwie zarządzać, które może właściwie kontrolować i prowadzić sprawozdawczość w ich zakresie, a także które może właściwie uwzględniać przy ocenie swoich łącznych potrzeb w zakresie wypłacalności.

Wprowadzenie do portfela inwestycyjnego nowych instrumentów odbywa się zgodnie z przepisami ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej. Wszystkie aktywa, w szczególności aktywa pokrywające minimalny wymóg kapitałowy i kapitałowy wymóg wypłacalności są lokowane w sposób zapewniający bezpieczeństwo, jakość, płynność i rentowność całości portfela. Ponadto umiejscowienie tych aktywów powinno zapewniać ich dostępność.

Aktywa stanowiące pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych są również lokowane w sposób odpowiadający charakterowi i czasowi trwania zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych. Aktywa te są lokowane w najlepszym interesie wszystkich ubezpieczających i beneficjentów, z uwzględnieniem przyjętych celów prowadzonej polityki, w tym m.in:

- aktywa muszą być odpowiednio zróżnicowane i rozproszone oraz umożliwiać właściwą reakcję w sytuacji dynamicznych zmian w otoczeniu gospodarczym lub wystąpienia zjawisk katastroficznych,
- Towarzystwo nie lokuje aktywów w instrumenty, które nie są dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym oraz w instrumenty pochodne,
- lokaty w aktywa emitowane przez tego samego emitenta lub grupę emitentów powiązanych muszą spełniać warunek właściwego zróżnicowania oraz unikania nadmiernego akumulowania ryzyka w całym portfelu.

Proces oceniania spójności polityki inwestycyjnej z prawem i wewnętrznymi regulacjami, a także zgodność podejmowanych decyzji inwestycyjnych dokonywanych w oparciu o nią podlega ocenie audytora wewnętrznego w ramach realizowanych, zgodnie planem zadań audytowych oraz funkcji zgodności.

C.7.2 Koncentracja ryzyk

Towarzystwo identyfikuje trzy istotne koncentracje ryzyka:

- ➔ koncentrację aktywów,
- ➔ koncentrację ryzyka zawiązaną z posiadanym portfelem ubezpieczeń,
- ➔ koncentrację geograficzną ryzyka i koncentrację ryzyka katastroficznego.

Ryzyko koncentracji aktywów

Ryzyko koncentracji aktywów oznacza dodatkowe ryzyko, na jakie narażone jest Towarzystwo, wynikające z braku dywersyfikacji portfela aktywów lub z dużej ekspozycji na ryzyko niewykonania zobowiązania przez pojedynczy podmiot/emitenta papierów wartościowych lub grupę powiązanych podmiotów. Towarzystwo identyfikuje ryzyko koncentracji aktywów w działalności lokacyjnej w postaci:

- ➔ koncentracji kwoty depozytów w jednym banku lub grupie powiązanych banków,
- ➔ koncentracji zaangażowania w papiery wartościowe (obligacje, akcje) emitowane przez pojedynczy podmiot lub grupę powiązanych podmiotów.

Towarzystwo jest narażone na ryzyko koncentracji i określa wymóg kapitałowy, jeżeli skumulowane ekspozycje jednego rodzaju przekraczają określone progi koncentracji.

Za proces zarządzania ryzykiem koncentracji aktywów w Towarzystwie odpowiada Biuro Finansowo-Księgowe. Towarzystwo zarządza tym ryzykiem poprzez właściwe kształtowanie struktury aktywów, uwzględniające ich koncentrację w jednym podmiocie i ocenę wiarygodności kredytowej tych podmiotów.

Celami procesu są:

- ➔ optymalizacja dywersyfikacji aktywów finansowych z punktu widzenia ekspozycji na ryzyko,
- ➔ ograniczenie wymogów kapitałowych związanych z polityką lokacyjną Towarzystwa,
- ➔ kontrola realizacji polityki inwestycyjnej.

Na proces zarządzania ryzykiem koncentracji aktywów składają się:

- planowanie struktury i maksymalnych poziomów koncentracji aktywów w powiązaniu z oceną wiarygodności kredytowej emitentów/podmiotów współpracujących,
- zarządzanie bieżącą strukturą portfela inwestycyjnego w zależności od zaangażowania Towarzystwa w jeden podmiot,
- analiza obecnej i przyszłej wiarygodności kredytowej emitentów papierów wartościowych znajdujących się w portfelu inwestycyjnym Towarzystwa,
- analiza najwyższych kwotowo poziomów zaangażowania Towarzystwa w pojedynczy podmiot/emitenta papierów wartościowych lub grupę podmiotów powiązanych.

W procesie zarządzania ryzykiem koncentracji aktywów istotnym elementem jest monitorowanie przez Towarzystwo ekspozycji na to ryzyko. Obejmuje ono monitorowanie następujących parametrów:

- Koncentracja zaangażowania w pojedynczym podmiocie/emitencie papieru wartościowego i zgodność z założeniami Polityki Inwestycyjnej.
- Ocena wiarygodności kredytowej banku (realizowana w oparciu o procedury opisane w ryzyku niewykonania zobowiązania przez kontrahenta)
- Ocena wiarygodności kredytowej emitenta papierów wartościowych.

W ramach prowadzonego monitoringu Towarzystwo opracowuje szczegółowy zakres parametrów obserwacji, które opracowywane są oddzielnie dla struktury portfela inwestycyjnego i wiarygodności kredytowej banków/emitentów. Na tej podstawie opracowywane są limity ryzyka koncentracji aktywów w jednym banku lub w papierach wartościowych jednego emitenta. W przypadku przekroczenia założonych limitów przygotowywane są plany naprawcze, zmierzające do ograniczania ryzyka koncentracji aktywów.

Koncentracja ryzyka związana z posiadanym portfelem ubezpieczeń

Głównym ryzykiem, które Towarzystwo rozpoznaje w swoim profilu ryzyka, jest ryzyko ubezpieczeniowe i na nim koncentrują się procesy zarządzania ryzykiem. W celu zmniejszenia ekspozycji na to ryzyko, Towarzystwo dokonuje koncentracji posiadanego portfela

ubezpieczeń na liniach ubezpieczeniowych charakteryzujących się dużym rozproszeniem ryzyk (dużą dywersyfikacją).

Koncentracja ryzyka Towarzystwa w tym przypadku ograniczana jest z uwagi na następujące przesłanki:

- zaangażowanie we względnie proste produkty ubezpieczeniowe,
- relatywnie dużą liczbę linii ubezpieczeń,
- brak dużych ryzyk przemysłowych w portfelu ubezpieczeń,
- niewielką wagę ryzyk innych niż ryzyko ubezpieczeniowe,

Koncentracja geograficzna ryzyka i koncentracja ryzyka katastroficznego

Towarzystwo identyfikuje koncentrację geograficzną ryzyka przy określaniu struktury programu reasekuracyjnego na dany rok w odniesieniu do głównego ryzyka katastroficznego, na którego ekspozycję Towarzystwo jest narażone, tj. ryzyka powodzi. Koncentracja ta definiowana jest na podstawie analizy największych ekspozycji z tytułu powodzi lub stref, w których zawierane ubezpieczenia mają największy wpływ na wysokość SCR, przy użyciu stref Cresta i odpowiadających im współczynników.

Monitorowanie ekspozycji na ryzyko powodzi odbywa się w szczególności podczas prowadzonych okresowo badań ekspozycji portfela oraz monitoring katastrof obejmujących:

- pomiar koncentracji zawieranych ubezpieczeń obiektów (ryzyk) o znacznej wartości (wykaz obiektów - bordera reasekuracyjne),
- pomiar koncentracji ubezpieczeń obiektów (ryzyk) w poszczególnych województwach,
- pomiar koncentracji sum ubezpieczenia na portfelu upraw w poszczególnych województwach w podziale na rodzaje upraw oraz ryzyk,
- identyfikowanie zagrożeń katastroficznym o zasięgu ogólnopolskim na podstawie kumulacji sum ubezpieczenia dla ubezpieczeń, które chronią przed zdarzeniami katastroficznymi, m.in. przed powodzią,

- określanie zagrożenia ze strony katastrof (w tym powodzi) o zasięgu lokalnym,
- szacowanie maksymalnych kumulacji na podstawie danych historycznych,
- okresowe badanie SCR dla ryzyka katastrofy, zgodnie z obowiązującą metodologią.)

C.7.3 Techniki ograniczania ryzyka

Jedną z technik ograniczania ryzyka w Towarzystwie, nieomówioną szczegółowo we wcześniejszych rozdziałach jest reasekuracja. Ma ona za zadanie wspieranie realizacji celów określonych w strategii rozwoju Towarzystwa poprzez zapewnienie stopnia przeniesienia ryzyka wystarczającego z punktu widzenia wypłacalności Towarzystwa i proporcjonalnego do rodzaju, skali i złożoności ryzyk występujących w Towarzystwie. W związku z tym, że Towarzystwo nie prowadzi działalności w zakresie reasekuracji czynnej, głównym celem reasekuracji w Towarzystwie jest skuteczne zabezpieczanie portfela ubezpieczeń.

Jednocześnie reasekuracja służy w Towarzystwie realizacji następujących celów szczegółowych:

- podwyższenie pojemności ubezpieczeniowej,
- ochrona przed szkodami katastroficznymi,
- stabilizacja wyników działalności ubezpieczeniowej,
- wsparcie płynności Towarzystwa,
- zmniejszenie wymogów kapitałowych.

W związku z powyższym przyjmuje się, że reasekuracja służy ograniczaniu w sposób znaczący ryzyka ubezpieczeniowego, które jest najbardziej istotnym spośród występujących w Towarzystwie ryzyk i generuje najwyższy wymóg kapitałowy. Reasekuracja ma zatem znaczący wpływ na parametry wypłacalności Towarzystwa.

Techniki ograniczania pozostałych ryzyk w Towarzystwie, omówione szczegółowo we wcześniejszych rozdziałach, zostały podsumowane i zaprezentowane w Tabeli.

Tabela 14. Techniki ograniczania ryzyk w TUW „TUW”

Rodzaj ryzyka	Techniki ograniczania ryzyka w TUW „TUW”
Ryzyko ubezpieczeniowe	• procedury analizy i monitoringu ryzyka największych/kluczowych linii biznesowych i produktów, które są stosowane od momentu tworzenia produktów do momentu wprowadzenia do sprzedaży, a potem w jej trakcie, w celu optymalizacji wyników finansowych i poziomu wypłacalności, • procedury w obszarze akwizycji oraz oceny ryzyka produktów ubezpieczeniowych, które uwzględniają założenia dotyczące profilu akceptowanego ryzyka oraz limity kompetencji, • proces likwidacji szkód, który uwzględnia procedury tworzenia i weryfikacji rezerw techniczno-ubezpieczeniowych oraz limity kompetencji, • przyjęty program reasekuracji, który odzwierciedla profil prowadzonej działalności
Ryzyko rynkowe	• niski poziom apetytu na to ryzyko, podejście konserwatywne, ostrożna polityka inwestycyjna nastawiona na optymalizację przychodów z lokat (dominujący udział obligacji Skarbu Państwa i depozytów bankowych, jak również lokowanie środków w nieruchomościach i obligacjach korporacyjnych), przy założeniu wysokiego bezpieczeństwa inwestycji, • współpraca z kontrahentami o wysokim ratingu, • utrzymywanie wysokiego poziomu płynności finansowej, • bieżące analizy sytuacji ekonomiczno-finansowej Towarzystwa
Ryzyko operacyjne	• realizacja / monitorowanie planów działań zaradczych wynikających z samoocen ryzyka operacyjnego w kluczowych

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych TUW z siedzibą w Warszawie przy ul. Raabego 13, 02-793 Warszawa, wpisane do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy KRS pod numerem KRS 0000033284, wysokość kapitału zakładowego: 27.821.604,00 zł, kapitał wpłacony w całości.

	procesach, zdarzeń generujących straty oraz analiz scenariuszowych,
	• monitorowanie kluczowych wskaźników ryzyka operacyjnego
Ryzyko otoczenia gospodarczego	• bieżąca analiza raportów ryzyka i płynących z nich wniosków w zakresie (ilościowym) miar reputacji (ilość skarg i reklamacji na polisę oraz ilość skarg i reklamacji na szkodę) jakościowym (analiza raportów działalności oraz otoczenia prawnego)

C.7.4 Testy warunków skrajnych i analiza wrażliwości

Analiza scenariuszowa, testy stresu oraz odwrócone testy stresu są uzupełnieniem bieżącej wartości SCR i OPW oraz ich projekcji na przyszłość. Wyznaczone wielkości SCR i OPW określają jedynie poziom kapitału związany z realizacją ryzyka na poziomie konkretnego kwantyla, nie zawierają jednak żadnej informacji na temat stabilności wyniku przy zmianach kluczowych ekspozycji lub założeń. W tym celu wykorzystywana jest w Towarzystwie analiza scenariuszy i wrażliwości (ASW), w ramach której analizuje się wpływ zmian pojedynczych parametrów na wysokość rezerw BE, SCR i OPW. Parametry, które mają zostać poddane analizie wrażliwości oraz szczegółowa metodyka są ustalane każdego roku przez Komitet Ryzyka i zatwierdzane przez Zarząd.

Analizy ASW są ważnym narzędziem do zarządzania ryzykiem oraz całością prowadzonej działalności, ponieważ pozwalają określić stabilność projekcji finansowych, a także zidentyfikować ryzyka oraz założenia, których wahania w największym stopniu wpływają na wyniki.

Metodyka przeprowadzania testów warunków skrajnych i analizy wrażliwości

Przeprowadzone testy warunków skrajnych i analizy wrażliwości dotyczyły następujących hipotetycznych przypadków:

- ➔ testy stresu zgodnie z metodologią UKNF:
 - ryzyko stopy procentowej,
 - ryzyko rynkowe - łączny scenariusz dla wybranych rodzajów ryzyka rynkowego,

- ryzyko rezerw,
- ryzyko powodzi oraz ryzyko płynności (test prospektywny),
- testy stresu zgodnie z metodologią własną:
 - wzrost współczynnika szkodowości,
 - jednoczesne zajście 2 katastrof – naturalnej oraz antropogenicznej na portfelu OC p.p.m.,
 - wojna cenowa - przyjęcie założeń dotyczących spadku składki przypisanej brutto o 20% w wyniku obniżenia średniej składki na polisę na portfelu ubezpieczeń OC p.p.m,
- odwrócone testy stresu (metodologia własna) – na danych IIIQ 2019 roku:
 - zajście zdarzenia katastroficznego, połączonego z upadkiem reasekuratora; doprowadzające do niewypłacalności Towarzystwa,
- analizy scenariuszowe ryzyka operacyjnego – cyberryzyko:
 - wszyscy pracownicy T UW otrzymali mail z załączonym plikiem / z linkiem do pliku zawierającego wirusa szyfrującego ransomware,
 - pracownik intencjonalnie wyniósł plik wygenerowany z systemu T UW z danymi osobowymi wszystkich członków, które następnie zostały udostępnione w Internecie w celach sprzedażowych,
- analizy scenariuszowe ryzyka operacyjnego – ciągłość działania:
 - pomimo istniejących zabezpieczeń, miała miejsce całkowita utrata siedziby Centrali,
 - pomimo istniejących zabezpieczeń, miała miejsce całkowita utrata dużego biura regionalnego.

W każdym z powyższych przypadków analizie wrażliwości poddano następujące zmienne:

- SCR,
- MCR,
- środki własne.

Odwrócony test stresu

Test został przeprowadzony z przyjęciem następujących założeń:

Przeprowadzony test zakładał jednoczesną realizację ryzyka katastroficznego i ryzyka niewykonania zobowiązania przez lidera programu proporcjonalnego na portfelu majątkowym, przy założeniu, że Towarzystwo nie jest w stanie odzyskać 100% należności i kwot należnych powstałych w związku z tą katastrofą, jak i ujętych w bilansie przed wystąpieniem katastrofy.

Test przeprowadzony zgodnie z powyższą metodologią obejmował, m.in. wystąpienie powodzi 1/200 (zgodnie z FS), która powoduje szkody brutto: 390,8 mln zł, utratę możliwości realizacji zobowiązań przez reasekuratora (wynoszącą 100% jego udziału w szkodach i należnościach), w łącznej kwocie 67,2 mln zł (odpowiednio: 59,95 mln zł w szkodach, 7,3 mln zł w należnościach). W wyniku przeprowadzonego testu stwierdzono, że kwota szkód na udziale własnym, po zastosowaniu szoku, wraz ze zmniejszeniem należności z tytułu upadku reasekuratora, wynosi 76,7 mln zł. W teście uwzględniono reasekuratora wiodącego programu proporcjonalnego na portfelu majątkowym, biorącego udział w katastrofie, którego stopień jakości kredytowej kształtuje się na wysokim poziomie, tj. 1.

Interpretując wyniki testów warunków skrajnych Towarzystwo przyjmuje, że jednoczesna realizacja obu zdarzeń może spowodować znaczącą utratę aktywów, jednakże z uwagi na bardzo niską możliwość realizacji ryzyka niewypłacalności reasekuratora, który posiada stopień jakości kredytowej 1 oraz rating kredytowy AA S&P, prawdopodobieństwo realizacji obu zdarzeń w tym samym czasie jest bliskie zera. Mimo, że model biznesowy TUV zakłada współpracę z reasekuratorami o niskiej wrażliwości na ryzyko niewypłacalności, Towarzystwo w ramach swoich testów i analiz wykorzystuje zmienne układy scenariuszy badając ich wpływ na parametry wypłacalności. Takie działania mają na celu wsparcie procesu, dzięki któremu dokonywana jest ocena wszystkich, w tym również mało prawdopodobnych ryzyk oraz ustalana jest odpowiadająca im wielkość potrzeb kapitałowych.

W wyniku testu zaobserwowano spadek dostępnych środków własnych na pokrycie wymogu kapitałowego o około 62 mln zł, co łącznie miało wpływ na spadek współczynnika EOF(SCR)/SCR z 142% na 95%.

Przy interpretacji wyników testu stresu należy również pamiętać, że do upadku reasekuratora zwykle nie dochodzi w sposób nagły. TUW „TUW” monitoruje sytuację finansową reasekuratorów (ratingi), z którymi współpracuje. Mimo, to TUW „TUW” na wypadek zrealizowania się tego scenariusza może skorzystać z zobowiązania InterRisk do wsparcia kapitałowego na wypadek utraty wypłacalności TUW „TUW”.

Ryzyko stopy procentowej

Test został przeprowadzony poprzez przyjęcie następujących założeń zgodnych z metodologią zaproponowaną przez UKNF w testach stresu na danych za IVQ 2018 roku, poprzez wyznaczenie SCR dla dwóch scenariuszy: wzrostu i spadku stóp procentowych (szoku górnego i dolnego). Przy wyliczaniu wymogu kapitałowego dla ryzyka stopy procentowej oraz całkowitego SCR zostały zastosowane wyznaczone przez UKNF wielkości szoków (dolny i górny) uzależnione od terminu zapadalności przepływów pieniężnych poprzez zastąpienie nimi analogicznych parametrów w formule standardowej SCR dla ryzyka stopy procentowej. Wartości szoków zostały przedstawione w poniższej tabeli:

Tabela 1. Głębokości szoków dla ryzyka stopy procentowej²

Termin ³	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Szok dolny	-56%	-56%	-57%	-58%	-62%	-66%	-70%	-73%	-74%	-73%
Szok górny	83%	82%	86%	97%	103%	109%	114%	119%	122%	127%
Termin	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Szok dolny	-71%	-69%	-66%	-63%	-60%	-57%	-54%	-52%	-49%	-47%
Szok górny	130%	131%	130%	127%	124%	121%	117%	113%	109%	105%
Termin	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
Szok dolny	-45%	-43%	-41%	-39%	-38%	-36%	-35%	-33%	-32%	-31%
Szok górny	101%	97%	93%	90%	87%	84%	81%	78%	75%	73%
Termin	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
Szok dolny	-30%	-29%	-28%	-27%	-26%	-25%	-25%	-24%	-23%	-23%
Szok górny	70%	68%	66%	64%	62%	60%	58%	57%	55%	53%
Termin	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
Szok dolny	-22%	-21%	-21%	-20%	-20%	-19%	-19%	-19%	-18%	-18%
Szok górny	52%	51%	49%	48%	47%	46%	45%	44%	43%	42%

Towarzystwo poddało szokowi podstawową strukturę terminową stopy procentowej wolnej od ryzyka publikowaną przez EIOPA wg stanu na 31 grudnia 2018 r. dla PLN.

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych TUW z siedzibą w Warszawie przy ul. Raabego 13, 02-793 Warszawa, wpisane do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy KRS pod numerem KRS 0000033284, wysokość kapitału zakładowego: 27.821.604,00 zł, kapitał wpłacony w całości.

W wyniku testu polegającego na zaistnieniu ryzyka stopy procentowej nastąpił nieznaczny spadek wymogu kapitałowego dla ryzyka rynkowego (na IV kwartał 2018 roku) z 20,8 mln do 19,3 mln i tym samym spadek SCR z 149,9 mln do 149,3 mln, co miało wpływ na nieznaczny wzrost współczynnika EOF(SCR)/SCR z 135,3% do 135,9%.

Wyniki testu potwierdzają, że Towarzystwo jest odporne na fluktuacje związane ze zmianą stóp procentowych. Przeprowadzony test nie wskazał na konieczność podejmowania dodatkowych działań zarządczych w przypadku wystąpienia tego typu sytuacji.

Łączny scenariusz dla wybranych rodzajów ryzyka rynkowego

Test został przeprowadzony poprzez przyjęcie następujących założeń zgodnych z metodologią zaproponowaną przez UKNF w testach stresu na danych za IVQ 2018 roku. Szokom zostały poddane:

1. podstawowa struktura terminowa stopy procentowej wolnej od ryzyka publikowana przez EIOPA wg stanu na 31 grudnia 2018 r. zgodnie z poniższą tabelą:

Tabela 2. Głębokości szoków dla ryzyka stopy procentowej w łącznym scenariuszu dla wybranych rodzajów ryzyka rynkowego⁴

Termin⁵	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Szok	78%	60%	54%	56%	56%	57%	57%	59%	59%	61%
Termin	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Szok	63%	63%	63%	62%	60%	59%	57%	55%	54%	52%
Termin	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
Szok	50%	48%	47%	45%	43%	42%	41%	39%	38%	37%
Termin	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
Szok	36%	35%	33%	32%	32%	31%	30%	29%	28%	27%
Termin	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
Szok	27%	26%	25%	25%	24%	24%	23%	23%	22%	22%

2. głębokość szoków dla spreadu kredytowego obligacji korporacyjnych, zgodnie z poniższą tabelą:

Tabela 3. Głębokości szoków dla spreadu kredytowego obligacji korporacyjnych

Stopień jakości kredytowej	Wzrost spreadu dla obligacji korporacyjnych (pb)
0	5
1	8
2	14
3	48
4	69
5 i 6	96
Bez ratingu	108

3. głębokość szoków dla ryzyka cen akcji i udziałów, zgodnie z poniższą tabelą:

Tabela 4. Głębokości szoków dla ryzyka cen akcji i udziałów

Wyszczególnienie	Głębokość szoku
Akcje krajowych zakładów ubezpieczeń powiązanych, w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt. 31 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej	Zmiana nadwyżki aktywów nad zobowiązaniami zakładu powiązanego, zgodnie z tym scenariuszem
Akcje pozostałych podmiotów powiązanych, w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt. 31 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej	18,5%
Pozostałe akcje i udziały	37%

4. głębokość szoku dla ryzyka nieruchomości związana ze spadkiem wartości nieruchomości o 27%.

W wyniku testu polegającego na zaistnieniu łącznego scenariusza dla wybranych rodzajów ryzyka rynkowego (na IV kwartał 2018 roku) nastąpił wzrost środków własnych na pokrycie SCR z 202,9 mln do 218,1 mln oraz nieznaczny wzrost SCR z 149,9 mln do 150,6 mln, co miało wpływ na wzrost współczynnika EOF(SCR)/SCR z 135,3% do 144,8%.

Wyniki testu potwierdzają, że Towarzystwo jest odporne na zmianę podstawowych parametrów służących do wyceny aktywów oraz zobowiązań. Przeprowadzony test nie wskazał na konieczność podejmowania dodatkowych działań zarządczych w przypadku wystąpienia tego typu sytuacji.

Ryzyko rezerw

Metodyka przeprowadzania testów warunków skrajnych za 2018 rok dla ryzyka rezerw dotyczy rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności z ubezpieczenia

odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody osobowe powstałe w związku z ruchem tych pojazdów.

Rezerwy za szkody osobowe zostały przeliczone przy założeniu, że wszystkie roszczenia:

- z tytułu zadośćuczynień osobom najbliższym poszkodowanego, który na skutek czynu niedozwolonego doznał ciężkiego i trwałego uszczerbku na zdrowiu,
- z tytułu zadośćuczynienia za śmierć osoby najbliższej w wypadku komunikacyjnym,

rozpatrywane w 2018 roku zostały uznane w 100% jeżeli roszczenie nie przekraczało kwoty 300 tys. zł.

W wyniku testu zaobserwowano spadek dostępnych środków własnych na pokrycie wymogu kapitałowego o około 21,0 mln zł. Zwiększyła się również kwota wymogu kapitałowego dla ryzyka w ubezpieczeniach innych niż na życie o około 6,3 mln złotych, co łącznie miało wpływ na spadek współczynnika EOF(SCR)/SCR ze 135% na 115%.

Wyniki testu potwierdzają, że Towarzystwo jest odporne na wzrost rezerw z tytułu zadośćuczynień. Przeprowadzony test nie wskazał na konieczność podejmowania dodatkowych działań zarządczych w przypadku wystąpienia tego typu sytuacji.

Ryzyko powodzi oraz ryzyko płynności – test prospektywny

Test został przeprowadzony przy założeniu zaistnienia podobnej powodzi (co do wielkości) jaka miała miejsce w roku 2010, z uwzględnieniem obecnej ekspozycji zakładu ubezpieczeń/reasekuracji.

Na bazie testu polegającego na zaistnieniu łącznego scenariusza dla ryzyka powodzi oraz ryzyka płynności wartość szkód brutto wyniosłaby: 59,6 mln zł. W związku z tym, że umowy reasekuracji przewidują natychmiastowe płatności od reasekuratorów w ramach ryzyka płynności ujęto tylko tę część, która pozostaje na udziale własnym, tj. 9,6 mln zł. Jednocześnie, w wyniku scenariusza testowego nie uległyby wyczerpaniu limity pojemności poszczególnych umów reasekuracji.

Zrealizowanie scenariusza powoduje spadek SCR o 5,5 pkt. procentowego (spadek środków własnych o około 7,8 mln zł) względem wartości zaplanowanych na 2019 rok, z poziomu 173,2% do 167,7%.

Wyniki testu potwierdzają, że Towarzystwo jest odporne na łączny scenariusz ryzyka powodzi i płynności. Przeprowadzony test nie wskazał na konieczność podejmowania dodatkowych działań zarządczych w przypadku wystąpienia tego typu sytuacji.

Wzrost współczynnika szkodowości

Test został przeprowadzony poprzez przyjęcie następujących założeń dotyczących wzrostu współczynników szkodowości brutto:

Linia biznesu	Zastosowany szok
Linia 4 – Ubezpieczenia OC z tyt. użytkowania pojazdów mechanicznych	Wzrost o 10%
Linia 2 – Ubezpieczenia na wypadek utarty dochodów	Wzrost o 20%
Linia 5 - Pozostałe ubezpieczenia pojazdów	
Linia 7 – Ubezpieczenia od ognia i pozostałych szkód rzeczowych	
Linia 8 – Ubezpieczenia OC ogólnej	
Linia 11 - Ubezpieczenia świadczenia pomocy	

ze względu na nieistotność linii 6, 9, 10 i 12 testu stresu dla tych linii nie przeprowadzono. Istotność została określona na podstawie udziału rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla tych linii w stosunku do wartości rezerw ogółem,

Testowi stresu podlegały rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto i na udziale reasekuratora wyznaczone na dzień 30 września 2019 r. Dla linii biznesowych 4, 2, 5, 7, 8, 11 ostateczny współczynnik szkodowości (ultimate loss ratio) został zwiększony odpowiednio o 10% bądź 20% - tabela powyżej. W grupie 10 przyjęto założenie, że wskaźnik szkodowości wzrasta o 10%, ponieważ, ze względu na wielkość portfela, współczynnik szkodowości jest stabilny. Udział reasekuratora oraz koszty likwidacji szkód zmieniły się proporcjonalnie. Zmianie uległa rezerwa składki, zostały zastosowane nowe wskaźniki szkodowości.

Testowi stresu podlegało ryzyko rynkowe dla ryzyka stopy procentowej. Zastosowano nowe wartości rezerw składki i szkodowych do wyznaczenia szoku.

W wyniku testu zaobserwowano spadek dostępnych środków własnych na pokrycie wymogu kapitałowego o około 41 mln zł. Znacząco zwiększyła się również kwota wymogu kapitałowego dla ryzyka w ubezpieczeniach innych niż na życie o około 5,6 mln zł, co łącznie miało wpływ na spadek współczynnika EOF(SCR)/SCR ze 142% na 107%.

Zmianie uległa wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych netto, co spowodowało zmianę MCR, SCR dla ryzyka ubezpieczeniowego oraz SCR dla ryzyka rynkowego (ryzyko stopy procentowej).

Wyniki testu potwierdzają, że Towarzystwo jest odporne na wzrost współczynników szkodowości (pokrycie SCR jest większe od 100%), stąd nie są wymagane działania zarządcze w przypadku wystąpienia tego typu sytuacji.

Wyniki testu potwierdzają, że Towarzystwo jest odporne na wzrost współczynnika szkodowości. Przeprowadzony test nie wskazał na konieczność podejmowania dodatkowych działań zarządczych w przypadku wystąpienia tego typu sytuacji.

Wojna cenowa (test prospektywny)

Test został przeprowadzony poprzez przyjęcie założeń dotyczących spadku składki przypisanej brutto o 20% w wyniku obniżenia średniej składki na polisę na portfelu ubezpieczeń OC p.p.m. W ramach testu przeprowadzono symulację planowanych w 2020 roku wyników. W wyniku testu zaobserwowano spadek dostępnych środków własnych na pokrycie wymogu kapitałowego o około 7.4 mln zł. Obniżeniu uległa kwota wymogu kapitałowego dla ryzyka w ubezpieczeniach innych niż na życie o około 1 mln zł, co łącznie miało wpływ na spadek współczynnika EOF(SCR)/SCR ze 147% na 143%.

Wyniki testu potwierdzają, że Towarzystwo jest odporne na skutki „wojny cenowej”. Przeprowadzony test nie wskazał na konieczność podejmowania dodatkowych działań zarządczych w przypadku wystąpienia tego typu sytuacji.

Dwie katastrofy

W ramach OC p.p.m. z wysokim roszczeniem. Ciężar finansowy brutto tych katastrof przedstawiał się następująco: powódź z roku 2010 przeskalowana do obecnego portfela mogłaby spowodować straty brutto w wysokości 98 mln zł (98 097 735,08), natomiast szkoda antropogeniczna na portfelu OC p.p.m. straty brutto w wysokości 8,8 mln zł. Test wykazał, że program reasekuracji dobrze zabezpiecza Towarzystwo przed takimi kumulacjami szkód. Przy łącznej stracie brutto w wysokości 106,8 mln zł, udział reasekuratorów wyniesie 94,4 mln zł (czyli około 88%), zaś koszty po stronie TUW wyniosą 12,4 mln zł.

Zmiany pozostałych parametrów umieszczone zostały w tabeli w punkcie 4.5.2., w części poświęconej testom wykonanym na danych po trzecim kwartale 2019 r. (Symulacja wyników (scen 0 w IIIQ 2019)).

W wyniku testu zaobserwowano spadek dostępnych środków własnych na pokrycie wymogu kapitałowego o około 10 mln zł, miało wpływ na spadek współczynnika EOF(SCR)/SCR z 142% na 135%.

Wyniki testu potwierdzają, że Towarzystwo jest odporne na dwa różne zdarzenia – katastrofę naturalną oraz zdarzenie antropologiczne. Przeprowadzony test nie wskazał na konieczność podejmowania dodatkowych działań zarządczych w przypadku wystąpienia tego typu sytuacji.

Ciągłość działania - test 1

Scenariusz zakładał, że pomimo istniejących zabezpieczeń, miała miejsce całkowita utrata siedziby Centrali, ul. Raabego (utrata ciągłości działania) na skutek pożaru po godzinach pracy. Potencjalne przyczyny zdarzenia:

- zwarcie instalacji elektrycznej lub zapłon urządzenia elektrycznego;
- powstanie pożaru w wyniku wyładowania atmosferycznego;
- celowe podłożenie ognia;
- zaproszenie ognia lub przeniesienie się ognia z sąsiednich lokali mieszkalnych/usługowych;
- sabotaż;
- zaproszenie ognia przez ekipy remontowe lub pracowników TUW.

Zidentyfikowane przez TUW „TUW” skutki:

- brak możliwości wykonywania pracy w budynku oraz zakłócenie wszystkich procesów realizowanych w budynku Centrali przy ul. Raabego 13;
- trwałe zniszczenie infrastruktury biurowej, wyposażenia komputerowego oraz dokumentacji bieżącej i archiwalnej gromadzonej w budynku, infrastruktury serwerowni i natychmiastowe przerwanie działania systemów i usług IT, w tym działania sieci wewnętrznej, co za tym idzie, trwała utrata danych z systemów produkcyjnych na poziomie 1/2h;
- zniszczenie budynku w stopniu uniemożliwiającym korzystanie z niego co najmniej przez kilka miesięcy lub - w przypadku poważnego zniszczenia - całkowita i trwała utrata budynku;
- zdarzenie nie wpłynie na procesy krytyczne, gdyż podlegają one planom awaryjnym i powinny zostać odtworzone w innej lokalizacji (np. biura przy al. KEN) na minimalnym akceptowalnym poziomie w czasie RTO;
- odtworzenie procesów niekrytycznych nastąpi maksymalnie od 3go tygodnia, zgodnie z ich czasem RTO (najkrótszy czas RTO dla procesu niekrytycznego wynosi 3 tygodnie). Zakłócenie procesów niekrytycznych na czas RTO (zgodnie z analizą BIA) nie wiąże się ze znaczącymi skutkami dla Towarzystwa.

Analizując działania zmniejszające wpływ scenariusza na wielkość potencjalnych strat Towarzystwo podzieliło je na dwie grupy: a) działania zmniejszające straty w momencie rzeczywistego zaistnienia zdarzenia oraz b) działania prewencyjne zmniejszające ryzyko zaistnienia zdarzenia.

Działania zmniejszające straty w momencie rzeczywistego zaistnienia zdarzenia:

- uruchomienie Planu ciągłości działania i ogłoszenie sytuacji awaryjnej;
- zapewnienie ciągłości Procesów krytycznych poprzez ich przeniesienie (w minimalnym akceptowalnym zakresie) do pozostałych lokalizacji TUW w Warszawie, w których zostaną wyłączone (w miarę potrzeby) procesy niekrytyczne;
- odtworzenie krytycznych systemów i usług IT w Zapasowym Ośrodku Obliczeniowym w Łodzi - systemy zostaną odtworzone w oparciu o dane, które znajdują się na nośniku taśmowym i są deponowane w skrzynce bankowej;
- ubieganie się o odszkodowanie od ubezpieczyciela;

zamrożenie procesów niekrytycznych do czasu zapewnienia lokalizacji umożliwiającej pracę wszystkich procesów w pełnym zakresie;

- wynajem nowej lokalizacji i zakup niezbędnego sprzętu;
- przeniesienie wszystkich procesów wcześniej zlokalizowanych w budynku Centrali przy ul. Raabego do nowej lokalizacji;
- powrót do normalnej działalności i zakończenia sytuacji awaryjnej;

Główne działania prewencyjne zmniejszające ryzyko zaistnienia zdarzenia :

- prowadzenie dotychczasowych działań:
 - utrzymywanie całodobowego dozoru ochrony;
 - coroczny przegląd systemu wykrywania dymu, instalacji elektrycznej, PPOŻ;
 - szkolenia z zakresu BHP
 - utrzymywanie aktualnego Systemu zarządzania ciągłością działania – doskonalenie, testowanie;
 - utrzymywanie innych ośrodków w Warszawie poza budynkiem Centrali przy ul. Raabego;
- utrzymywanie procesu wykonywania kopii bezpieczeństwa systemów produkcyjnych do ośrodka zapasowego (ZOO) co 1/2h;
- ukończenie projektu przebudowy infrastruktury serwerowej ukierunkowanej na zbudowanie lustrzanej serwerowni;

Ciągłość działania - test 2

Scenariusz zakładał, że pomimo istniejących zabezpieczeń, miała miejsce całkowita utrata dużego biura regionalnego, np. w Łodzi, na skutek pożaru po godzinach pracy. Potencjalne przyczyny zdarzenia:

- zwarcie instalacji elektrycznej lub zapłon urządzenia elektrycznego;
- powstanie pożaru w wyniku wyładowania atmosferycznego;
- celowe podłożenie ognia;
- zaproszenie ognia lub przeniesienie się ognia z sąsiednich lokali usługowych lub w wyniku pożaru w pobliskiej elektrociepłowni;
- sabotaż;
- zaproszenie ognia przez ekipy remontowe lub pracowników TUV.

Zidentyfikowane przez T UW „T UW” skutki:

- brak możliwości wykonywania pracy w budynku oraz zakłócenie wszystkich procesów realizowanych w budynku BR Łódź;
- trwałe zniszczenie infrastruktury biurowej, wyposażenia komputerowego oraz dokumentacji bieżącej i archiwalnej gromadzonej w budynku;
- trwałe zniszczenie infrastruktury serwerowni, brak możliwości wykorzystania Zapasowego Ośrodka Obliczeniowego zlokalizowanego w budynku BR Łódź;
- zniszczenie budynku w stopniu uniemożliwiającym korzystanie z niego co najmniej przez kilka miesięcy lub - w przypadku poważnego zniszczenia - całkowita i trwała utrata budynku;

Analizując działania zmniejszające wpływ scenariusza na wielkość potencjalnych strat Towarzystwo podzieliło je na dwie grupy: a) działania zmniejszające straty w momencie rzeczywistego zaistnienia zdarzenia, b) działania prewencyjne zmniejszające ryzyko zaistnienia zdarzenia.

Działania zmniejszające straty w momencie rzeczywistego zaistnienia zdarzenia:

W wyniku zaistnienia zdarzenia zostaną wdrożone następujące działania:

- uruchomienie planu ciągłości działania i ogłoszenie sytuacji kryzysowej;
- zapewnienie ciągłości Procesów poprzez ich przejęcie przez inne BR wyznaczone przez Sztab kryzysowy;
- ubieganie się o odszkodowanie od ubezpieczyciela;
- zamrożenie niekrytycznych procesów zlokalizowanych w BR Łódź do czasu zapewnienia lokalizacji umożliwiającej pracę wszystkich procesów w pełnym zakresie;
- wynajem nowej lokalizacji i zakup niezbędnego sprzętu;
- przeniesienie wszystkich procesów wcześniej zlokalizowanych w budynku BR Łódź do nowej lokalizacji;
- powrót do normalnej działalności i zakończenia sytuacji kryzysowej;

Główne działania prewencyjne zmniejszające ryzyko zaistnienia zdarzenia:

- utrzymanie dotychczasowych działań:
 - coroczny przegląd instalacji elektrycznej, PPOŻ, systemu wykrywania dymu
 - szkolenia z zakresu BHP

utrzymywanie polisy ubezpieczeniowej w obecnym wariantcie w zakresie ubezpieczenia majątku;

Cyberryzyko - test 1

Scenariusz zakładał, że wszyscy pracownicy T UW otrzymali mail z załączonym plikiem / z linkiem do pliku zawierającego wirusa szyfrującego ransomware. Plik został otwarty przez 50 osób w efekcie, czego zostały zaszyfrowane wszystkie zasoby, do których pracownik ma dostęp na jego komputerze osobistym oraz na dysku zasobów, dalej zwanym dyskiem T. Zdarzenie może wystąpić w wyniku kampanii mailingowej lub rozesłania wirusa przez pracownika T UW z nową odmianą wirusa (jeszcze nie rozpoznawalna przez system antyspamowy i antywirusowy), a przy tym braku odpowiedniej świadomości osób, otwierających załącznik. W wyniku testu doszło do straty dokumentów / plików przetwarzanych na stacjach roboczych oraz podpiętych dyskach sieciowych. Przekłada się to na stratę części pracy backoffice (dyski sieciowe), stratę dokumentów wytworzonych w ciągu danego dnia. W dalszej konsekwencji skutkuje to potrzebą odtworzenia danych na dyskach sieciowych z dnia poprzedniego. Zszyfrowaniu podlegają wyłącznie dane zgromadzone na komputerze i dysku sieciowym T bez wpływu na systemy produkcyjne T UW (posiadane zabezpieczenia eliminują ryzyko zasyfrowania systemów produkcyjnych).

Analizując działania zmniejszające wpływ scenariusza na wielkość potencjalnych strat Towarzystwo podzieliło je na dwie grupy: a) działania zmniejszające straty w momencie rzeczywistego zaistnienia zdarzenia oraz b) działania prewencyjne zmniejszające ryzyko zaistnienia zdarzenia.

Działania zmniejszające straty w momencie rzeczywistego zaistnienia zdarzenia:

- kampania informacyjna (mailowo, oraz komunikatem w systemach);
- eliminacja bezpośredniego zagrożenia poprzez usunięcie wirusa i jego źródła;
- analiza zagrożenia oraz eliminacja podatności w celu zagwarantowania, iż po odtworzeniu danych nie dojdzie do ponownego zasyfrowania tym samym wirusem;
- odtworzenie dysku T z ostatniej kopii zapasowej;
- wygaszenie procesów niekrytycznych i wykorzystanie zwolnionych komputerów do realizacji procesów krytycznych;
- ponowne instalowanie systemów operacyjnych na zainfekowanych komputerach;

Działania prewencyjne zmniejszające ryzyko zaistnienia zdarzenia:

- kontynuacja szkoleń, kampanii informacyjnych i testów socjotechnicznych, w tym regularne uświadamianie pracowników eliminujące przechowywanie plików w miejscach innych niż bezpieczne (backupowane) foldery;

- utrzymywanie procesu bieżącej aktualizacji baz systemów antywirusowych / antyspamowych;

Wyniki testów warunków skrajnych

Tabela 15. Symulacja wyników (scenariusz „0” oparty o kalkulację SCR/EOF za III kwartał 2019)***

Dostępne i dopuszczone środki własne	scen 0	Dwie katastrofy	Katastrofa + upadek reasekuratora (odwrócony test stresu)	Wzrost współczynnika szkodowości
Współczynnik EOF(SCR)/SCR	141,96%	135,00%	94,78%	107,50%
Współczynnik EOF(MCR)/MCR	295,60%	276,49%	177,29%	205,86%
Ryzyko rynkowe / SCR*	10,67%	10,62%	10,75%	10,38%
Ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta / SCR*	8,23%	8,24%	8,23%	7,81%
Ryzyko w ubezpieczeniach na życie / SCR*	2,20%	2,20%	2,20%	2,09%
Ryzyko w ubezpieczeniach zdrowotnych / SCR*	7,69%	7,69%	7,69%	7,33%
Ryzyko w ubezpieczeniach innych niż na życie / SCR*	76,78%	76,80%	76,76%	76,52%
Ryzyko operacyjne / SCR*	14,39%	14,39%	14,39%	15,08%

Dostępne i dopuszczone środki własne	scen 0	Dwie katastrofy	Katastrofa + upadek reasekuratora (odwrócony test stresu)	Wzrost współczynnika szkodowości
Ryzyko rynkowe - wrażliwość**	-	-0,52%	0,77%	2,51%
Ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta - wrażliwość**	-	0,00%	0,00%	0,00%
Ryzyko w ubezpieczeniach na życie - wrażliwość**	-	0,00%	0,00%	0,00%
Ryzyko w ubezpieczeniach zdrowotnych - wrażliwość**	-	0,00%	0,00%	0,41%
Ryzyko w ubezpieczeniach innych niż na życie - wrażliwość**	-	0,00%	0,00%	5,03%
Ryzyko operacyjne - wrażliwość**	-	0,00%	0,00%	10,45%

*dane wyliczone są w obrębie jednego testu (SCR oraz ryzyka)

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych TUW z siedzibą w Warszawie przy ul. Raabego 13, 02-793 Warszawa, wpisane do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy KRS pod numerem KRS 0000033284, wysokość kapitału zakładowego: 27.821.604,00 zł, kapitał wpłacony w całości.

** wrażliwość liczona względem bazowej wartości modułu ryzyka – względem scen 0 – większe od 0 -> wzrost, mniejsze -> spadek

*** scenariusz wykonany na danych zaplanowanych na IVQ 2020

Tabela 16. Symulacja wyników (scenariusz „0” oparty o kalkulację SCR/EOF za IV 2018)***

Dostępne i dopuszczone środki własne	scen 0	Ryzyko stopy procentowej	Ryzyko rezerw	łączny scenariusz dla wybranych rodzajów ryzyka rynkowego
Współczynnik EOF(SCR)/SCR	135,33%	135,90%	114,97%	144,79%
Współczynnik EOF(MCR)/MCR	292,77%	293,99%	244,63%	324,71%
Ryzyko rynkowe / SCR*	13,85%	12,94%	13,43%	19,78%
Ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta / SCR*	9,50%	9,54%	9,28%	9,27%
Ryzyko w ubezpieczeniach na życie / SCR*	1,78%	1,78%	1,68%	1,28%
Ryzyko w ubezpieczeniach zdrowotnych / SCR*	7,52%	7,55%	7,13%	7,49%
Ryzyko w ubezpieczeniach innych niż na życie / SCR*	75,16%	75,47%	75,21%	73,25%
Ryzyko operacyjne / SCR*	13,94%	13,99%	14,28%	13,23%

Dostępne i dopuszczone środki własne	scen 0	Ryzyko stopy procentowej	Ryzyko rezerw	łączny scenariusz dla wybranych rodzajów ryzyka rynkowego
Ryzyko rynkowe - wrażliwość**	-	-6,97%	2,33%	43,47%
Ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta - wrażliwość**	-	0,00%	3,07%	-1,95%
Ryzyko w ubezpieczeniach na życie - wrażliwość**	-	0,00%	0,00%	-27,41%
Ryzyko w ubezpieczeniach zdrowotnych - wrażliwość**	-	0,00%	0,00%	0,00%
Ryzyko w ubezpieczeniach innych niż na życie - wrażliwość**	-	0,00%	5,59%	-2,09%
Ryzyko operacyjne - wrażliwość**	-	0,00%	8,14%	-4,59%

* dane wyliczone są w obrębie jednego testu (SCR oraz ryzyka)

** wrażliwość liczona względem bazowej wartości modułu ryzyka – względem scen 0 – większe od 0 -> wzrost, mniejsze -> spadek

*** scenariusz wykonany na danych zaplanowanych na IVQ 2019

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych TUW z siedzibą w Warszawie przy ul. Raabego 13, 02-793 Warszawa, wpisane do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy KRS pod numerem KRS 0000033284, wysokość kapitału zakładowego: 27.821.604,00 zł, kapitał wpłacony w całości.

Cyberryzyko - test 2

Scenariusz zakładał, że pomimo istniejących zabezpieczeń, jeden z pracowników TUW intencjonalnie wyniósł plik wygenerowany z systemu TUW z danymi osobowymi wszystkich członków, które następnie zostały udostępnione w Internecie w celach sprzedażowych. Sprawa została nagłośniona w mediach i 100 osób zagroziło postępowaniem sądowym wskutek poniesionych z tego tytułu strat. Zdarzenie to TUW zgłosiło do UODO. Najważniejszymi skutkami takiej sytuacji będą utrata wizerunku i związany z nią spadek sprzedaży, ryzyko kary UODO, kara ze strony KNF oraz odszkodowania dla osób występujących z pozwem w procedurze cywilnej.

Analizując działania zmniejszające wpływ scenariusza na wielkość potencjalnych strat Towarzystwo podzieliło je na dwie grupy: a) działania zmniejszające straty w momencie rzeczywistego zaistnienia zdarzenia oraz b) działania prewencyjne zmniejszające ryzyko zaistnienia zdarzenia.

Działania zmniejszające straty w momencie rzeczywistego zaistnienia zdarzenia:

- uruchomienie procedur zarządzania incydentami;
- działania prawne oraz public relations;

Główne działania prewencyjne zmniejszające ryzyko zaistnienia zdarzenia:

- wdrożenie i rozwój systemu DLP (Data Leak Prevention, narzędzia wykrywającego wycieki danych na zewnątrz TUW);
- przeanalizowanie możliwości zdefiniowania miernika monitorującego ryzyko nieuprawnionego generowania dużych zbiorów danych poufnych – po wdrożeniu DLP.

D Wycena do celów wypłacalności

D.1 Aktywa

D.1.1 Ogólne zasady wyceny aktywów

Towarzystwo ujmuje i wycenia aktywa i zobowiązania inne niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości przyjętymi przez Komisję Europejską, za wyjątkiem przypadków braku zgodności z art. 75 Dyrektywy Solvency II. Jeżeli metody wyceny zawarte w MSSF przyjętych przez Komisję Europejską na podstawie rozporządzenia (WE) nr 1606/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 lipca 2002 r. są, czasowo lub trwale, niezgodne ze sposobem wyceny określonym w art. 75 Dyrektywy Solvency II, Towarzystwo stosuje inne metody wyceny, które są uznawane za zgodne z art. 75 Dyrektywy Solvency II.

Dokonując wyceny aktywów i zobowiązań Towarzystwo stosuje hierarchię wyceny określoną w art. 10 ust. 2–7 Aktu Delegowanego zgodnie z którą podstawową metodą wyceny aktywów i zobowiązań jest wycena według cen rynkowych notowanych na aktywnych rynkach tych samych aktywów lub zobowiązań. Gdy zastosowanie metody wyceny według cen rynkowych notowanych na aktywnych rynkach jest niemożliwe, Towarzystwo stosuje ceny rynkowe notowanych na aktywnych rynkach podobnych aktywów i zobowiązań, na podstawie kryteriów odnoszących się do aktywnych rynków, które są określone w międzynarodowych standardach rachunkowości przyjętych przez Komisję na podstawie rozporządzenia (WE) nr 1606/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 lipca 2002 r. dokonując korekt odzwierciedlających istniejące różnice. Jeżeli nie jest to możliwe zastosowanie metody z art. 10 ust. 1 i 2 Aktu Delegowanego KE Towarzystwo stosuje alternatywne metody wyceny.

Przy korzystaniu z alternatywnych metod wyceny Towarzystwo stosuje metody wyceny, które są spójne z co najmniej jednym z następujących podejść:

- 1) podejście rynkowe, które zakłada wykorzystywanie cen i innych odpowiednich danych z transakcji rynkowych obejmujących identyczne lub podobne aktywa lub zobowiązania lub identyczną lub podobną grupę aktywów i zobowiązań,
- 2) podejście dochodowe, dające pojedynczą wartość bieżącą poprzez dyskontowanie przyszłych kwot takich jak przepływy pieniężne, przychody lub koszty. Wartość godziwa powinna odzwierciedlać obecne oczekiwania rynkowe dotyczące tych przyszłych kwot. Metody wyceny spójne z podejściem dochodowym obejmują metody wartości bieżącej, modele wyceny opcji oraz metodę wielookresowych nadwyżek dochodów,
- 3) podejście kosztowe lub podejście bieżącego kosztu odtworzenia odzwierciedlające kwotę, która byłaby obecnie wymagana w celu zastąpienia funkcji danego składnika aktywów. Z perspektywy uczestnika rynku będącego sprzedającym cena, która byłaby otrzymana w zamian za ten składnik aktywów, opiera się na koszcie, który musiałby ponieść uczestnik rynku będący kupującym, aby nabyć składnik aktywów lub wytworzyć jego zamiennik o porównywalnej jakości, skorygowanym o jego aktualne zużycie.)

D.1.2 Zmiany zasad wyceny aktywów

W 2019 nie przeprowadzono istotnych zmian w metodologii wyceny aktywów i zobowiązań w bilansie ekonomicznym.

D.1.3 Niepewność szacunków w zakresie wyceny aktywów

Niepewność szacunków w zakresie wyceny aktywów dotyczy składników majątku wycenianych metodami alternatywnymi, opisane szczegółowo w pkt D.4 Sprawozdania.

D.1.4 Szczegółowe zasady wyceny aktywów

Wartość firmy

Wartość firmy zgodnie z art. 12 Dyrektywy Solvency II w bilansie ekonomicznym wykazywana jest w wartości zero. W 2019 roku nie wystąpiły zmiany w metodologii wyceny tej pozycji do bilansu ekonomicznego. Towarzystwo nie wykazuje również w sprawozdaniu statutowym wartości firmy.

Aktywowane koszty akwizycji

Aktywowane koszty akwizycji (DAC) w bilansie statutowym są rozliczane w czasie, na zasadach obowiązujących przy tworzeniu rezerwy składek. Koszty akwizycji przeniesione na przyszłe okresy sprawozdawcze są ujmowane w aktywach bilansu jako rozliczenia międzyokresowe – aktywowane koszty akwizycji.

Aktywowane koszty akwizycji nie są rozpoznawane w aktywach według Wypłacalność II. Koszty akwizycji są uwzględniane w przepływach pieniężnych dla celów wyceny rezerwy składek dla celów wypłacalności. W 2019 roku nie wystąpiły zmiany w metodologii wyceny tej pozycji do bilansu ekonomicznego.

Wartości niematerialne i prawne

Danymi wejściowymi do wyceny wartości niematerialnych i prawnych są składniki ujęte w rejestrze wartości niematerialnych na dzień bilansowy. W bilansie sporządzonym zgodnie z Ustawą o rachunkowości wartości niematerialne i prawne wycenia się według cen nabycia. Wartości niematerialne i prawne amortyzowane są metodą liniową.

Wartości niematerialne są wyceniane w sprawozdaniu dla celów Wypłacalności II zgodnie z art. 12 Aktu Delegowanego w wartości zero, chyba że dany składnik wartości niematerialnych i prawnych może zostać wydzielony w celu jego zbycia, a zakład ubezpieczeń i zakład reasekuracji może wykazać, że istnieje wartość dla tego samego lub podobnego składnika aktywów, która została określona zgodnie z art. 10 ust. 2 Aktu Delegowanego, w którym to

przypadku taki składnik aktywów wycenia się zgodnie z art. 10 Aktu Delegowanego. W 2019 roku nie wystąpiły zmiany w metodologii wyceny tej pozycji do bilansu ekonomicznego.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego na potrzeby Wypłacalność II ustala się zgodnie z MSR 12 „Podatek dochodowy” na podstawie różnicy między wartościami przypisanymi aktywom i zobowiązaniom ujmowanym i wycenianym zgodnie z art. 223 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, a wartościami przypisanymi aktywom i zobowiązaniom ujętym i wycenionym do celów podatkowych.

Wysokość aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustala się przy uwzględnieniu stawek podatku dochodowego obowiązujących w przewidywanym roku powstania obowiązku podatkowego.

Towarzystwo kompensuje aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego tylko wówczas, gdy ma dające się egzekwować prawo do kompensowania aktywów z tytułu podatków bieżących zobowiązaniami z tytułu podatków bieżących i gdy aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego odnoszą się do podatków pobieranych przez ten sam organ podatkowy.

W przypadku niewystarczających dodatnich różnic przejściowych, które mają się odwrócić w tym samym okresie co oczekiwane ujemne różnice przejściowe, Towarzystwo ocenia prawdopodobieństwo powstania dochodów do opodatkowania w tym samym okresie co odwrócenie ujemnych różnic przejściowych lub w okresach, w których strata podatkowa wynikająca ze składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego może zostać rozliczona z okresami poprzednimi lub przyszłymi. Dokonując wyceny Towarzystwo jest w stanie wykazać wobec organu nadzoru, że prawdopodobnie dostępny będzie przyszły dochód podlegający opodatkowaniu, wobec którego będzie można wykorzystać DTA, z uwzględnieniem wszelkich wymogów prawnych lub regulacyjnych dotyczących terminów przeniesienia na kolejny okres niewykorzystanych ulg podatkowych i przeniesienia na kolejny okres nierozliczonych strat podatkowych.

Towarzystwo nie dyskontuje przepływów pieniężnych dotyczących odroczonego podatku dochodowego.

W 2019 roku nie wystąpiły zmiany w metodologii wyceny tej pozycji do bilansu ekonomicznego. Od 2018 roku Towarzystwo kompensuje aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w bilansie ekonomicznym.

Nadwyżka wynikająca ze świadczeń emerytalnych dla pracowników

Towarzystwo nie prowadzi Pracowniczego Programu Emerytalnego dla własnych pracowników, w związku z czym nie występuje nadwyżka wynikająca ze świadczeń emerytalnych. W 2019 roku nie wystąpiły zmiany w metodologii wyceny tej pozycji do bilansu ekonomicznego.

Nieruchomości, maszyny i wyposażenie

Danymi wejściowymi do ustalenia wartości nieruchomości, maszyn i wyposażenia wykorzystywanych na użytek są nieruchomości, grunty oraz pozostałe środki trwałe ujęte w rejestrach na dzień bilansowy. Dla celów bilansu sporządzonego według Ustawy o rachunkowości nieruchomości oraz pozostałe środki trwałe obejmujące maszyny i wyposażenie są wyceniane w cenie nabycia lub, w przypadku wytworzenia we własnym zakresie, w wartości kosztu ich wytworzenia. Odpisów amortyzacyjnych (umorzeniowych) dokonuje się metodą liniową przy zastosowaniu stawek zgodnych z „Wykazem rocznych stawek amortyzacyjnych” stanowiącym załącznik do ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz.U. 1992 nr 21 poz. 86).

Towarzystwo kwalifikuje posiadane nieruchomości i grunty jako wykorzystywane na użytek własny. Z uwagi na brak aktywnego rynku w bilansie sporządzonym dla celów Wypłacalności II nieruchomości i grunty wycenia się według wartości godziwej, przy wykorzystaniu alternatywnych metod wyceny, spójnych z art. 10 ust. 7 lit. Aktu Delegowanego.

Wartość godziwą nieruchomości wykorzystywanych na własne potrzeby ustala się w oparciu o operat szacunkowy sporządzony zgodnie z przepisami ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o

gospodarce nieruchomościami (Dz.U. 1997 nr 115 poz. 741) przy zastosowaniu alternatywnych metod wyceny określonych w art. 10 ust. 7 pkt a Aktu Delegowanego stosując podejście rynkowe na podstawie wyceny rzeczoznawcy nieruchomości poprzez wykorzystywanie cen i innych odpowiednich danych z transakcji rynkowych obejmujących identyczne lub podobne nieruchomości w danym rejonie. W przypadku, gdy metoda ta nie może być zastosowana Towarzystwo stosuje podejście dochodowe określone w art. 10 ust. 7 pkt b Aktu Delegowanego, oparte na wartości bieżącej poprzez dyskontowanie przyszłych kwot z tytułu najmu nieruchomości przy zastosowaniu rynkowych stóp procentowych. W 2019 roku nie wystąpiły zmiany w metodologii wyceny tej pozycji do bilansu ekonomicznego.

W odniesieniu do środków transportu stosuje się alternatywne metody wyceny w oparciu o podejście rynkowe określone w art. 10 ust. 7 pkt a Aktu Delegowanego w oparciu o dane dostępne według systemu EurotaxGlass's na dzień bilansowy.

W 2019 roku nie wystąpiły zmiany w metodologii wyceny środków trwałych innych niż nieruchomości i środki transportu do bilansu ekonomicznego.

W wycenie aktywów dotyczących najmu powierzchni biurowych zgodnie z MSSF 16 umowy najmu zawierane na czas nieokreślony przyjęto na okres pięcioletni, z uwagi na trwające procesy zmian organizacyjnych.

Przyjęta przez Zarząd strategia działania na lata 2020-2022 zakłada spłaszczenie struktury organizacyjnej, co oznacza znaczne ograniczenie liczby jednostek terenowych działających na terenie kraju. Polityka ta jest zgodna z trendami rynkowymi, a także jest drogą do ograniczenia kosztów działalności Towarzystwa. Ostatnie doświadczenia płynące ze zmiany organizacji pracy Towarzystwa w warunkach pandemii i skierowanie dużej grupy pracowników do pracy zdalnej z domu potwierdzają, że profesjonalna i efektywna obsługa członków i klientów Towarzystwa nie wymaga rozbudowanej sieci wynajmowanych lokali. Spodziewamy się, że w przyszłości nasze sprzedażowe i obsługowe służby będą oparte o system pracy zdalnej i mobilnej.

Środki trwałe inne niż nieruchomości i środki transportu ze względu na brak ewidencji transakcji rynkowych dokumentujących wartość godziwą z powodu szczególnego charakteru tych składników majątku wyceniane są na dzień bilansowy do wartości godziwej przy

zastosowaniu alternatywnych metod wyceny podejście kosztowe (wg tzw. zamortyzowanego kosztu zastąpienia) określonych w Międzynarodowym Standardzie Rachunkowości 16 Rzeczowe aktywa trwałe.

W przypadku nieruchomości oraz środków transportu niepewność oszacowania może wynikać z braku na rynku nieruchomości podobnych do wycenianych oraz wystarczającej liczby transakcji.

W przypadku środków trwałych innych niż nieruchomości i środki transportu niepewność oszacowania może wynikać ze zmienności cen oraz określenia stopnia zużycia oraz utraty wartości.

Dotychczasowe doświadczenia wskazują na adekwatność przyjmowanych założeń leżących u podstaw wyceny.

Lokaty

Nieruchomości inwestycyjne wyceniane są w wartości godziwej na tych samych zasadach co nieruchomości wykorzystywane na własne potrzeby.

Udziały kapitałowe w jednostkach podporządkowanych są wyceniane za pomocą skorygowanej metody praw własności określonej zgodnie z art. 13 pkt 1b Aktu Delegowanego w postaci wyceny udziałów kapitałowych na podstawie posiadanego udziału w nadwyżce aktywów nad zobowiązaniami jednostki powiązanej z uwzględnieniem korekt wynikających z Dyrektywy Wypłacalność II.

Akcje notowane na aktywnych rynkach wyceniane są w wartości godziwej w sposób określony w art. 10 ust. 2 Aktu Delegowanego.

W odniesieniu do akcji, udziałów nie notowanych na aktywnych rynkach stosuje się wycenę wg wartości godziwej przy zastosowaniu alternatywnych metod wyceny, o których mowa w art. 10 ust. 7 pkt a i b Aktu Delegowanego stosując podejście rynkowe bądź podejście dochodowe.

Danymi wejściowymi do wyceny obligacji Skarbu Państwa są posiadane obligacje według stanu na dzień bilansowy. W bilansie sporządzanym według Ustawy o rachunkowości

obligacje skarbowe wyceniane są w skorygowanej cenie nabycia. Obligacje skarbowe są wyceniane w bilansie sporządzanym dla celów Wypłacalność II wg wartości godziwej w oparciu o notowania rynkowe BONDSPOT. Ceny rynkowe obligacji Skarbu Państwa ustalane są na podstawie ostatniego kursu fixingowego obligacji notowanych na rynku TBS Poland i publikowanych na stronie internetowej dnia bilansowego. W przypadku braku notowań danej obligacji w dniu bilansowym przyjmuje się cenę wyznaczoną na ostatnim fixingu, na którym dana obligacja była notowana przed dniem bilansowym.

Danymi wejściowymi do wyceny obligacji korporacyjnych są posiadane obligacje według stanu na dzień bilansowy. W bilansie sporządzanym według Ustawy o rachunkowości obligacje korporacyjne wyceniane są w skorygowanej cenie nabycia.

Towarzystwo dla obligacji korporacyjnych raz na kwartał sprawdza czy rynek, na którym notowane są dane typy obligacji można uznać za aktywny. Za rynek aktywny uznaje się rynek, na którym transakcje dotyczące aktywa finansowego odbywają się z dostateczną częstotliwością i mają dostateczny wolumen, aby dostarczyć bieżących informacji na temat cen. Ponadto ceny z tego rynku powinny być podawane do publicznej informacji.

Jeżeli rynek spełnia powyższe kryteria Towarzystwo ustala wartość godziwą obligacji na bazie ceny rynkowej, w przeciwnym przypadku stosuje metodę alternatywną.

Metoda alternatywna jest spójna z art. 10 ust. 1 Aktu Delegowanego stanowiącego, iż zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji przy wycenie aktywów i zobowiązań zgodnie z art. 9 ust. 1, 2 i 3 kierują się hierarchią wyceny określoną w ust. 2–7, uwzględniając te cechy składnika aktywów lub zobowiązań, które uczestnicy rynku wzięliby pod uwagę przy wycenie tego składnika aktywów lub zobowiązań w dniu wyceny, w tym charakter i lokalizację składnika aktywów lub zobowiązań oraz ewentualne ograniczenia dotyczące sprzedaży lub wykorzystania składnika aktywów. W 2019 roku nie wystąpiły zmiany w metodologii wyceny tych pozycji do bilansu ekonomicznego.

Jednostki uczestnictwa otwartych funduszy oraz certyfikaty inwestycyjne funduszy zamkniętych są wyceniane w wartości godziwej, którą stanowi wycena dokonana przez Podmiot zarządzający danym funduszem. Polityka inwestycyjna Towarzystwa nie przewiduje inwestycji w jednostki funduszy inwestycyjnych.

Depozyty bankowe z uwagi na brak aktywnego rynku w bilansie sporządzanym dla celów Wypłacalności II depozyty inne niż ekwiwalenty środków pieniężnych wycenia się w wartości godziwej, przy wykorzystaniu alternatywnych metod wyceny spójnych z podejściem dochodowym, zgodnie z art. 10 ust. 7 lit. b Aktu Delegowanego.

W 2019 roku nie wystąpiły zmiany w metodologii wyceny tej pozycji do bilansu ekonomicznego. Danymi wejściowymi do wyceny depozytów innych niż ekwiwalenty środków pieniężnych są posiadane depozyty według stanu na dzień bilansowy. W bilansie sporządzanym według Ustawy o rachunkowości depozyty inne niż ekwiwalenty środków pieniężnych wycenia się według skorygowanej ceny nabycia.

Depozyty bankowe wyceniane są w bilansie sporządzanym dla celów Wypłacalności II w wartości godziwej przy zastosowaniu alternatywnych metod wyceny - podejście dochodowe - w sposób określony w art. 10 ust. 7 pkt b Aktu Delegowanego jako suma wartości nominalnej depozytu oraz oszacowanej wartości odsetek z uwzględnieniem ryzyka kredytowego banku, w którym przechowywane są środki. W 2019 roku nie wystąpiły zmiany w metodologii wyceny tych pozycji do bilansu ekonomicznego.

Z uwagi na brak aktywnego rynku pożyczki zarówno hipoteczne jak i pozostałe wyceniane są dla celów wypłacalności w wartości godziwej przy zastosowaniu alternatywnych metod wyceny w sposób określony w art. 10 ust. 7 pkt b Aktu delegowanego (podejście dochodowe) poprzez oszacowanie wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych z pożyczki z uwzględnieniem rynkowej stopy procentowej oraz warunków umowy pożyczki. W 2019 roku nie wystąpiły zmiany w metodologii wyceny tych pozycjach do bilansu ekonomicznego.

W przypadku obligacji korporacyjnych, depozytów bankowych oraz pożyczek niepewność oszacowania może wynikać ze zmienności otoczenia gospodarczego w zakresie ryzyka kredytowego kontrahenta oraz w zakresie stóp procentowych. Dotychczasowe doświadczenia wskazują na adekwatność przyjmowanych założeń leżących u podstaw wyceny.

Należności z tytułu ubezpieczeń

W 2019 roku nie wystąpiły zmiany w metodologii wyceny należności z tytułu ubezpieczeń do bilansu ekonomicznego. Danymi wejściowymi do wyceny należności z tytułu ubezpieczeń i od pośredników ubezpieczeniowych są posiadane należności z tytułu ubezpieczeń i od pośredników ubezpieczeniowych, według stanu na dzień bilansowy.

Z uwagi na brak aktywnego rynku należności z tytułu ubezpieczeń wyceniane są w wartości godziwej przy zastosowaniu alternatywnych metod wyceny w sposób określony w art. 10 ust. 7 pkt b Aktu Delegowanego (podejście dochodowe) poprzez oszacowanie wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych przewidywanych z przyszłego wpływu należności zdyskontowane do wartości bieżącej za pomocą rynkowej stopy procentowej.

Oszacowanie wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych dla należności z tytułu składek jest ustalane na podstawie analiz współczynnika spłacalności ustalanego w oparciu o dane historyczne za okres 5 lat poprzedzających rok, za który dokonywana jest wycena i prognozy jego rozwoju.

Wartość godziwa należności regresowych ustalana jest jako suma zdyskontowanych do wartości bieżącej rynkową stopą procentową przyszłych przepływów pieniężnych przewidywanych z tytułu wpływów z regresów. Przyszłe przepływy ustalane są jako iloczyn wartości windykowanych należności regresowych i współczynnika skuteczności windykacji wyliczanego w oparciu o wiarygodne dane historyczne za okres 10 lat poprzedzających rok, za który dokonywana jest wycena.

Należności od pośredników ubezpieczeniowych są ujmowane w wartości godziwej przy zastosowaniu podejścia dochodowego opartego na przewidywanych przyszłych przepływach pieniężnych rozliczeń z pośrednikami zdyskontowanych do wartości bieżącej. W odniesieniu do należności od pośredników przyszłe przepływy pieniężne są ustalane w oparciu o przewidywane terminy wpływu środków z uwzględnieniem zapisów umowy agencyjnej w zakresie wzajemnych rozliczeń między agentami a Towarzystwem, zgodnie z którymi Towarzystwo ma prawo potrącenia należnych kwot wraz z ustawowymi odsetkami z należnej Agentowi prowizji.

W przypadku należności z tytułu ubezpieczeń i od pośredników ubezpieczeniowych oraz z tytułu regresów niepewność oszacowania może wynikać ze zmienności otoczenia gospodarczego w zakresie ryzyka kredytowego kontrahenta oraz w zakresie stóp procentowych. Dotychczasowe doświadczenia wskazują na adekwatność przyjmowanych założeń leżących u podstaw wyceny.

Należności z tytułu reasekuracji biernej

Należności z tytułu reasekuracji stanowią sumę rozrachunków z tytułu reasekuracji oraz rozliczeń międzyokresowych z tytułu reasekuracji. Wykazywane są w aktywach Towarzystwa w następujących pozycjach bilansu ekonomicznego:

- 1) w pozycji: *Należności z tytułu reasekuracji biernej* – kwoty należne z tytułu udziału reasekuratorów w wypłaconych odszkodowaniach i świadczeniach oraz prowizji reasekuracyjnych, w odniesieniu do kwot przeterminowanych,
- 2) w pozycji: *Pozostałe aktywa (niewykazane w innych pozycjach)* – kwoty należne z tytułu udziału reasekuratorów w wypłaconych odszkodowaniach i świadczeniach oraz prowizji reasekuracyjnych, w odniesieniu do kwot nieprzeterminowanych.

Należności z tytułu reasekuracji biernej w bilansie ekonomicznym obejmują należności z tytułu reasekuracji stanowiące należności przeterminowane od zakładów reasekuracji oraz związane z reasekuracją bierną, ale niestanowiące kwot należnych z umów reasekuracji.

Z uwagi na brak aktywnego rynku należności z tytułu reasekuracji wycenia się przy zastosowaniu alternatywnych metod wyceny (podejście dochodowe) w oparciu o przewidywany termin ich rozliczenia oraz zastosowanie dyskonta do przewidywanych przyszłych wpływów pieniężnych.

W przypadku należności z tytułu reasekuracji biernej niepewność oszacowania może wynikać ze zmienności otoczenia gospodarczego w zakresie ryzyka kredytowego kontrahenta oraz stopy procentowej. Dotychczasowe doświadczenia wskazują na adekwatność przyjmowanych założeń leżących u podstaw wyceny.

Pozostałe należności (handlowe)

W 2019 roku nie wystąpiły zmiany w metodologii wyceny pozostałych należności (handlowych) do bilansu ekonomicznego. Danymi wejściowymi do wyceny pozostałych należności (handlowych, innych niż z działalności ubezpieczeniowej) są posiadane pozostałe należności, według stanu na dzień bilansowy.

Z uwagi na brak aktywnego rynku pozostałe należności (handlowe) są wyceniane przy zastosowaniu alternatywnej metody wyceny (podejście dochodowe) zgodnie z art. 10 ust. 7 lit. B Aktu Delegowanego w kwocie możliwej do odzyskania przez Towarzystwo zdyskontowanej do wartości bieżącej. Szacunkowe przyszłe przepływy pieniężnych z tytułu rozliczeń z kontrahentem uwzględniają warunki umowy z danym podmiotem oraz ewentualnie warunki rozliczeń wynikające z przepisów prawa (w przypadku rozliczeń publiczno – prawnych).

W przypadku należności handlowych niepewność oszacowania może wynikać ze zmienności otoczenia gospodarczego w zakresie ryzyka kredytowego kontrahenta oraz w zakresie stóp procentowych. Dotychczasowe doświadczenia wskazują na adekwatność przyjmowanych założeń leżących u podstaw wyceny.

Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty wyceniane są zarówno w bilansie sporządzanym według Ustawy o rachunkowości, jak i w bilansie ekonomicznym według wartości nominalnej. Towarzystwo uważa wycenę w wartości nominalnej za najlepsze odzwierciedlenie wartości godziwej dla celów Wypłacalności II. Towarzystwo dokonuje korekty środków pieniężnych wykazywanych w sprawozdaniu finansowym sporządzonym zgodnie z PSR o rachunki bankowe środków wyodrębnionych dotyczących środków Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych Towarzystwa. W 2019 roku nie wystąpiły zmiany w metodologii wyceny tej pozycji do bilansu ekonomicznego.

W przypadku środków pieniężnych niepewność oszacowania może wynikać ze zmienności otoczenia gospodarczego w zakresie kursów walut, które Towarzystwo identyfikuje jak nieistotne. Na dzień bilansowy krajowe środki pieniężne oraz wyrażone w krajowej walucie

czeki i weksle wycenia się w wartości nominalnej, zaś środki pieniężne wyrażone w walutach obcych – po obowiązującym na ten dzień średnim kursie ogłoszonym dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski. Dotychczasowe doświadczenia wskazują na adekwatność przyjmowanych założeń leżących u podstaw wyceny.

Pozostałe aktywa

W 2019 roku nie wystąpiły zmiany w metodologii wyceny pozostałych aktywów do bilansu ekonomicznego. Danymi wejściowymi do wyceny pozostałych aktyw są posiadane pozostałe aktywa (niewykazane w innych pozycjach), według stanu na dzień bilansowy.

Pozostałe aktywa (niewykazane w innych pozycjach) obejmują aktywa niewykazane w innych pozycjach, w tym należności z tytułu reasekuracji biernej stanowiące należności, niewykazane w pozycji „należności z tytułu reasekuracji” oraz niewykazane w kwotach należnych z umów reasekuracji (pozycje, dla których przepływy pieniężne nie zostały uwzględnione w wyliczeniu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych).

Należności z tytułu reasekuracji biernej w Towarzystwie są regulowane terminowo według ustalonego planu wzajemnych rozliczeń (Towarzystwo nie ma żadnych należności przeterminowanych bądź z długim terminem spłaty), stąd są one wykazywane w pozycji Pozostałe aktywa. Przyszłe przepływy pieniężne są ustalane w oparciu o przewidywane terminy wpływu środków zgodnie z warunkami umowy reasekuracji oraz z uwzględnieniem zasad rozliczania z reasekuratorem odrębnie dla poszczególnych umów reasekuracji opartych na rozliczaniu per saldo kwot zobowiązań z tytułu składek z kwotami należności z tytułu udziału w odszkodowaniach wypłaconych oraz naliczonych prowizjach reasekuracyjnych.

Z uwagi na brak aktywnego rynku pozostałe aktywa wycenia się przy zastosowaniu alternatywnych metod wyceny (podejście dochodowe) w oparciu o przewidywany termin rozliczenia danego aktywa oraz zastosowanie dyskonta do przewidywanych przyszłych wpływów pieniężnych.

W przypadku pozostałych aktywów niepewność oszacowania może wynikać ze zmienności otoczenia gospodarczego w zakresie ryzyka kredytowego kontrahenta oraz w zakresie stóp

procentowych. Dotychczasowe doświadczenia wskazują na adekwatność przyjmowanych założeń leżących u podstaw wyceny.

Leasing

Umowy leasingu finansowego nie występują. Umowy leasingu operacyjnego są wyceniane zgodnie z MSSF 16.

D.2 Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe

TUW „TUW” tworzy rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe w celu pokrycia wszystkich swoich zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych wobec ubezpieczających i beneficjentów umów ubezpieczenia lub reasekuracji. Wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych odpowiada bieżącej kwocie, którą TUW „TUW” musiałyby zapłacić, gdyby dokonywał natychmiastowego przeniesienia swoich praw i zobowiązań umownych na inny zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji. Wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych ustala się w sposób ostrożny, wiarygodny i obiektywny. Wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych jest równa sumie najlepszego oszacowania i marginesu ryzyka.

Wszystkie przepływy dyskontowane są stopą wolną od ryzyka publikowaną przez EIOPA.

Granice umowy ubezpieczenia ustala się na koniec okresu ubezpieczenia.

Najlepsze oszacowanie ustala się dla jednorodnych grup ryzyka, w podziale na linie biznesu. Jednorodne (homogeniczne) grupy ryzyka definiuje się jako zbiór zobowiązań ubezpieczeniowych mających podobną charakterystykę ryzyka, np. zasady underwritingu, wzorce rozliczania szkód, profil ryzyka ubezpieczających, założenia produktowe, sposoby zarządzania oraz strukturę wydatków. Ryzyka w każdej z grup powinny być dostatecznie podobne, aby pozwolić na właściwą wycenę rezerw techniczno-ubezpieczeniowych oraz na przeprowadzenie analiz statystycznych.

W przypadku pojawienia się nowych produktów homogeniczne grupy ryzyka są aktualizowane. Osoba dokonująca kalkulacji najlepszego oszacowania rezerw techniczno-

ubezpieczeniowych, może wydzielić, w ramach oceny eksperckiej, podgrupy, które są niejednorodne z całą grupą.

W okresie sprawozdawczym w zakresie metodyki wyceny rezerw do celów wypłacalności i metodyki wyceny rezerw na potrzeby sprawozdań finansowych zaszły w Towarzystwie zmiany w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego spowodowane utworzeniem odrębnej rezerwy na bezpośrednie i pośrednie koszty likwidacji świadczeń rentowych. Zmiana wynika z faktu wzrostu liczby przyznanych świadczeń rentowych.

Minimalny podział zobowiązań na grupy ryzyka, uwzględniony jest w tabeli poniżej. Z tych grup ryzyka, osoba dokonująca kalkulacji najlepszego oszacowania rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, może wydzielić, w ramach oceny eksperckiej, podgrupy, które są niejednorodne z całą grupą.

Tabela 17. Minimalny podział zobowiązań na grupy ryzyka

Grupa SI	Linia SI	Nazwa SI	Opis SI
Grupa 1	Linia 2	Ubezpieczenie na wypadek utraty dochodów	Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń na wypadek utraty dochodów w przypadku, gdy bazowa działalność nie opiera się na podobnych technikach jak w przypadku ubezpieczeń na życie, inne niż zobowiązania objęte linią biznesową 3.
Grupa 3	Linia 5	Inne ubezpieczenie pojazdów	Zobowiązania ubezpieczeniowe, które obejmują wszelkie uszkodzenie lub utratę pojazdu lądowego (w tym pojazdów szynowych) – ustawowe grupy ubezpieczeń 3 i 4 działu II.
Grupa 8	Linia 7	Ubezpieczenie ogniowe	Zobowiązania ubezpieczeniowe, które obejmują wszelkie uszkodzenia lub utratę mienia inne niż wymienione w grupach ubezpieczenia 5 i 6 na skutek pożaru, eksplozji, żywiołów, w tym burzy, gradobicia lub mrozu, energii jądrowej, obniżenia ziemi oraz wszelkich zdarzeń, takich jak kradzież – ustawowe grupy ubezpieczeń 8-9 działu II.
		i pozostałych szkód rzeczowych	
Grupa 9 bez upraw	Linia 7	Ubezpieczenia pozostałych szkód rzeczowych (jeżeli nie zostały ujęte w grupie 3, 4, 5, 6 lub 7), wywołanych przez grad lub mróz oraz inne przyczyny (jak np. kradzież), jeżeli przyczyny te nie są ujęte w grupie 8	j.w.
Grupa 9 uprawy	Linia 7	j.w.	j.w.
Grupa 10 rzeczowe	Linia 4 rzeczowe	Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych	Zobowiązania ubezpieczeniowe od wszelkiej odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania lądowych pojazdów mechanicznych (łącznie z ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej przewoźnika) – ustawowa grupa ubezpieczeń 10 działu II.
Grupa 10 osobowe	Linia 4 osobowe	j.w.	j.w.
Grupa 13 rzeczowe	Linia 8 rzeczowe	Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej ogólnej	Zobowiązania ubezpieczeniowe, które obejmują wszelką odpowiedzialność cywilną za wyjątkiem zakresu określonego w grupach ubezpieczeń 4 i 6 – ustawowa grupa ubezpieczeń 13 działu II.
Grupa 13 osobowe	Linia 8 osobowe	j.w.	j.w.
Grupa 18	Linia 11	Ubezpieczenie świadczenia pomocy	Zobowiązania ubezpieczeniowe na pokrycie świadczenia pomocy na korzyść osób, które popadły w trudności w czasie podróży, podczas nieobecności w swoim miejscu zamieszkania lub miejscu zwykłego pobytu – ustawowa grupa ubezpieczeń 18 działu I.
RENTY	Linia 34	Ubezpieczenia rentowe związane z umowami ubezpieczeń innych niż na życie i dot. zobowiązań ubezpieczeniowych innych niż zobowiązania z tytułu ubezpieczeń zdrowotnych	Zobowiązania z tytułu świadczeń rentowych z umów ubezpieczeń majątkowo-osobowych i powiązane ze zobowiązaniami z ubezpieczeń innych niż zdrowotne.
Grupa 10			
Grupa 13			

Najlepsze oszacowanie ustala się dla jednorodnych grup ryzyka, w podziale na linie biznesu. Jednorodne (homogeniczne) grupy ryzyka definiuje się jako zbiór zobowiązań ubezpieczeniowych mających podobną charakterystykę ryzyka, np. zasady underwritingu, wzorce rozliczania szkód, profil ryzyka ubezpieczających, założenia produktowe, sposoby zarządzania oraz strukturę wydatków. Ryzyka w każdej z grup powinny być dostatecznie podobne, aby pozwolić na właściwą wycenę rezerw techniczno-ubezpieczeniowych oraz na przeprowadzenie analiz statystycznych.

Na dzień 31 grudnia 2019 r. TUW „TUW” nie stosował korekty dopasowującej, o której mowa w art. 77b Dyrektywy Solvency II, korekty z tytułu zmienności, o której mowa w art. 77d ww. Dyrektywy, przejściowej struktury terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka, o której mowa w art. 308c ww. Dyrektywy ani przejściowego odliczenia, o którym mowa w art. 308d

ww. Dyrektywy. TUW nie stosuje istotnych uproszczeń przy obliczaniu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe tworzone są metodami opisanymi poniżej:

a) rezerwa składki

W celu wyznaczenia najlepszego oszacowania rezerwy składki ustala się, dla każdego miesiąca, wartość przyszłych przepływów pieniężnych; oddzielnie dla wpływów, czyli przyszłych wpłat składek oraz przychodów z regresów oraz dla wypływów, jako przyszłych świadczeń i kosztów.

Po stronie przychodów zostały uwzględnione:

- przychody z tytułu regresów wyliczane jako iloczyn odszkodowań wypłaconych i wskaźnika regresów,
- przyszłe wpłaty składek, są to przyszłe wpłaty pomniejszone o prowizję wyliczane dla aktywnych umów.

Przy kalkulacji rezerwy zostały uwzględnione następujące koszty:

- koszty odszkodowań i świadczeń wypłaconych wyliczane jako iloczyn współczynnika szkodowości i rezerwy składki, skorygowanej o wskaźnik z tytułu rezygnacji. Wartość wyliczonych świadczeń wypłaconych rozkładana jest na poszczególne lata zgodnie z rozkładem opracowanym przy tworzeniu trójkątów szkodowych dla rezerwy szkodowej. Dla grupy 10 koszty wypłaconych odszkodowań i świadczeń są sumą szkód rzeczowych, osobowych nierentowych i rent. Wypłacone świadczenia dla rent jest to iloczyn liczby przyszłych szkód rentowych i wypłaconych świadczeń. Przyszłe szkody rentowe kalkulowane są w oparciu o zakładany współczynnik częstości rent. Wypłacone świadczenia rentowe kalkulowane są w oparciu o przyjęte założenia odnośnie średniego świadczenia dla rent alimentacyjnych i inwalidzkich,
- koszty pośrednie i bezpośrednie likwidacji szkód wyliczane jako iloczyn odszkodowań wypłaconych i wskaźników kosztów likwidacji pośredniej i bezpośredniej,
- koszty akwizycji wyliczane są dla aktywnych umów jako iloczyn składki przypisanej i wskaźnika kosztów akwizycji,

- aktywne umowy wyliczane są na przyszłe miesiące przy użyciu współczynników rezygnacji,
- koszty administracyjne wyliczane są dla aktywnych umów jako iloczyn składki przypisanej i wskaźnika kosztów administracyjnych,
- rezygnacje z umów wyliczane są jako iloczyn zakładanego wskaźnika rezygnacji z umów i niewykorzystanej składki pomniejszonej o prowizję. Składka niewykorzystana jest to rezerwa składki pomniejszona o przyszłe wpłaty składki.

b) rezerwy szkodowe rentowe

- rezerwa na skapitalizowaną wartość świadczeń rentowych wyliczana jest indywidualnie jako wartość obecna renty dożywotniej lub czasowej płatnej z góry. Dla każdej renty wyznaczane są projekcje przepływów finansowych, które uwzględniają wpływ śmiertelności, terminowości renty, dyskonta. Do wyliczeń stosuje się najbardziej aktualne Polskie Tablice Trwania Życia,
- IBNR rentowy jest tworzony dla rent zaistniałych i niezgłoszonych oraz zgłoszonych, ale jeszcze nieprzyznanych. Rezerwa tworzona jest w oparciu o analizy przepływów pieniężnych. Wykorzystując metody Chain-Ladder i metody Bornhuettera-Fergusona prognozowana jest liczba rent, których wypłaty rozpoczną się w kolejnych latach kalendarzowych. Następnie, uwzględniając charakterystykę portfela (tj. dla uśrednionych rentobiorców) wyliczana jest wartość obecna tych rent, uwzględniająca śmiertelność i wpływ dyskonta. Suma uzyskanych wartości jest wartością wyliczanej rezerwy IBNR.

c) rezerwy szkodowe na szkody osobowe i rzeczowe

Do wyznaczania wartości rezerw szkodowych stosowane są poniżej opisane metody:

- metoda Chain-Ladder (trójkąty szkód zgłoszonych i wypłaconych),
- metoda Bornhuettera-Fergusona (dla szkód zgłoszonych i wypłaconych dla ostatnich lat szkodowych),
- metoda wyznaczania rezerwy na zadośćuczynienia za krzywdę osobom najbliższym poszkodowanego, który na skutek czynu niedozwolonego doznał trwałego i ciężkiego

- uszczerbku na zdrowiu oraz na zadośćuczynienia z tytułu śmierci. Wyliczenie dokonywane jest w oparciu o średnią liczbę osób uprawnionych i średnią wysokość zadośćuczynienia,
- metoda ryczałtowa (tworzona jako iloczyn rezerwy IBNR ogółem i udziału późnych szkód zgłoszonych do szkód zgłoszonych ogółem) wyznaczania rezerw szkodowych osobowych (nierentowych) w linii 4 na szkody powstałe przed okresem, dla którego budowany jest trójkąt szkód wypłaconych i zgłoszonych,
 - dla celów porównawczych, do określenia poziomu niepewności wykorzystywane są również metody addytywne, Frequency-Severity, metody ryczałtowe w wysokości ustalonego wskaźnika szkodowości składki zarobionej (metoda dla części rezerw PSR, dla grup o niewielkim udziale w portfelu).

Do wyznaczenia ostatecznej wartości szkód zaszytych z wykorzystaniem większości wyżej wymienionych metod wykorzystywane są trójkąty historycznych danych szkodowych, tj. macierze, w których wiersze są latami zajścia szkody, kolumny opóźnieniem między zajściem szkody a datą płatności lub opóźnieniem między zajściem szkody a datą jej zgłoszenia, natomiast wartościami są: liczby szkód zamkniętych, liczby szkód zgłoszonych, wartości szkód zgłoszonych oraz wartości szkód wypłaconych.

Na potrzeby metody Bornhuettera-Fergusona oraz metody addytywnej konieczne jest przyjęcie określonej miary ekspozycji. Dla wartości szkód wypłaconych i zgłoszonych miarą jest składka zarobiona w podziale na lata szkodowe, natomiast dla liczby szkód wypłaconych i zgłoszonych odpowiednią miarą jest liczba polis zarobionych w portfelu na dany rok szkodowy.

W kolejnym kroku, zgodnie z oceną ekspercką, wybierane są te współczynniki, które w najlepszy sposób opisują rozwój szkód.

Następnie liczone są współczynniki rozwoju LDF (Loss Development Factors). W kolejnym kroku wyznaczane są metodą C-L ostateczne wartości szkód (łącznie RBNP i IBNR) oparte na trójkątach dla szkód wypłaconych i zgłoszonych.

Metodą Bornhuettera-Fergusona szacuje się wartość ostateczną szkód na podstawie składki zarobionej, oczekiwanej szkodowości oraz skumulowanego LDF's ($1/LDF$ z metody C-L)

wartości te przypisuje się do kolejnych, analizowanych lat. Na bazie składki zarobionej wyznacza się współczynnik szkodowości brutto, na podstawie danych o końcowej wartości szkód wyznacza się współczynnik szkodowości końcowej. Następnie, analizując te parametry należy przyjąć, metodą ekspercką, wartość końcową współczynników szkodowości.

Dla celów porównawczych stosuje się metody addytywne, Frequency-Severity. W metodzie addytywnej, w oparciu o trójkąty dla szkód wypłaconych i zgłoszonych, oblicza się wartość współczynników szkodowości w relacji do składki zarobionej dla każdego roku rozwoju szkody. Następnie przyjmuje się średnie współczynniki i wyznacza ostateczną wartość rezerwy szkodowej jako iloczyn średnich współczynników i składki zarobionej.

W metodzie Frequency-Severity wykorzystywane są trójkąty na bazie liczby szkód zamkniętych i szkód zgłoszonych, wyliczane są współczynniki rozwoju liczby szkód. Następnie prognozowana w kolejnych latach liczba szkód jest przemnażana przez średnią szkodę.

d) margines ryzyka

Margines ryzyka ma wysokość zapewniającą, by wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych odpowiadała kwocie, jakiej zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji zażądałyby za przejęcie zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych i wywiązanie się z nich. Margines ryzyka wylicza się według formuły:

$$RM = CoC \sum_{t \geq 0} \frac{SCR(t)}{(1+r(t+1))^{t+1}}$$

gdzie:

CoC – oznacza stopę kosztu kapitału wynoszącą 6%,

SCR(t) – oznacza kapitałowy wymóg wypłacalności,

r(t+1) – oznacza stopę wolną od ryzyka.

Przy wyznaczaniu marginesu ryzyka uwzględnia się następujące rodzaje ryzyka:

- ryzyko aktuarialne,
- ryzyko kredytowe dotyczące umów reasekuracji, umów ze spółkami celowymi (podmiotami specjalnego przeznaczenia), pośredników i ubezpieczających oraz

wszelkich innych istotnych ekspozycji blisko powiązanych ze zobowiązaniami ubezpieczeniowymi i reasekuracyjnymi,

➤ ryzyko operacyjne.

Aktywa dobrane są w sposób minimalizujący kapitałowy wymóg wypłacalności dla ryzyka rynkowego, na jakie narażone jest Towarzystwo. W przypadku hipotetycznej transakcji portfela istnieje hipotetyczna możliwość pokrycia najlepszego oszacowania obligacjami rządowymi i tym samym nie ma potrzeby uwzględniania ryzyk rynkowych w wyliczeniu marginesu ryzyka.

Przy kalkulacjach prognoz kapitałowego wymogu wypłacalności na kolejne lata Towarzystwo nie uwzględnia części ryzyk, dla których po roku nie występuje ekspozycja na ryzyko. W kolejnych latach powinno uwzględniać się te ryzyka, które rzeczywiście występują. Do ryzyk tych należą: ryzyko rezerw w ubezpieczeniach innych niż na życie i zdrowotnych, ryzyko długowieczności i rewizji wysokości rent w ubezpieczeniach na życie, ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta, ryzyko operacyjne.

Wyliczenie marginesu ryzyka w trakcie roku opiera się na uproszczonym podejściu, które jest odpowiednim przybliżeniem. Margines ryzyka w danym punkcie czasu dla kolejnego roku ($RM(t)$) oblicza się w następujący sposób:

$RM(t) = RM(0) \cdot BENET(t) / BENET(0)$, $0 < t < 1$, gdzie:

$RM(0)$ – margines ryzyka obliczony w czasie $t=0$,

$BENET(t)$ – najlepsze oszacowanie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych netto.

Poniżej zaprezentowano rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto i netto.

Tabela 18. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto dla znaczących linii biznesu w tys. zł

Rodzaje ubezpieczeń (linie biznesowe)		Pozycje z Załącznika nr 5	Rezerwy techniczno - ubezpieczeniowe				
			Rezerwa składek - BEL		Rezerwa na niewypłacone odszkodowania - BEL		Margines ryzyka
			brutto	netto	brutto	netto	
			2019 rok				
Pozycje z Załącznika nr 5			R0060	R0150	R0160	R0250	R0280
Linia 4	Ubezpieczenie OC komunikacyjne	C0050	129 081,5	145 142,0	431 660,9	199 290,0	18 024,0
Linia 5	Inne ubezpieczenie pojazdów	C0060	17 401,2	17 347,5	7 198,0	6 948,9	401,0
Linia 7	Ubezpieczenie ogniowe i pozostałych szkód rzeczowych	C0080	28 104,6	36 699,5	16 382,2	7 172,6	731,3
Linia 2	Ubezpieczenie na wypadek utraty dochodów	C0030	2 349,5	2 349,5	2 193,1	2 193,1	80,7
Linia 8	Ubezpieczenie OC ogólne	C0090	4 839,5	4 836,8	26 659,5	26 359,0	982,3
Linia 11	Ubezpieczenie Assistance	C0120	2 241,4	4 089,5	571,0	35,8	59,3
			2018 rok				
Linia 4	Ubezpieczenie OC komunikacyjne	C0050	134 459,4	148 706,9	435 984,1	230 950,4	21 236,7
Linia 5	Inne ubezpieczenie pojazdów	C0060	18 581,0	18 558,2	8 084,3	7 776,9	427,8
Linia 7	Ubezpieczenie ogniowe i pozostałych szkód rzeczowych	C0080	28 744,9	36 280,6	17 610,9	7 257,6	632,6
Linia 2	Ubezpieczenie na wypadek utraty dochodów	C0030	2 648,6	2 648,6	2 673,2	2 673,2	90,2
Linia 8	Ubezpieczenie OC ogólne	C0090	4 276,0	4 273,5	26 469,2	26 438,5	926,1
Linia 11	Ubezpieczenie Assistance	C0120	1 720,4	3 649,9	566,1	33,9	50,5

Szczegółowe dane w zakresie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych znajdują się w Załączniku 5. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie (S.17.01.02).

D.2.2 Opis poziomu niepewności związanej z wartością rezerw techniczno-ubezpieczeniowych

Ubezpieczenia majątkowe charakteryzują się dużą niepewnością związaną z projekcją rezerw techniczno-ubezpieczeniowych. Szacuje się ich oczekiwaną wartość, a przyszłe wypłaty są wielkościami losowymi i mają tendencję do odchylania się od wartości oczekiwanej. Niepewność dotycząca przyszłych przepływów pieniężnych może wynikać ze zmian w otoczeniu biznesowym, ekonomicznym, prawnym.

Wśród obszarów niepewności należy wymienić dalszy rozwój szkód osobowych w ubezpieczeniach OC polegający na wzroście tych szkód w porównaniu do obecnych trendów.

Ponadto w ubezpieczeniach od ognia i innych zdarzeń losowych mogą wystąpić duże szkody, które nie były obserwowane w przeszłości. W ubezpieczeniu upraw występuje duża niepewność związana ze zmiennymi warunkami atmosferycznymi, dużym zagrożeniem są ryzyka katastroficzne.

Poziom niepewności rezerw techniczno-ubezpieczeniowych został określony poprzez analizę wrażliwości w ramach zastosowanego modelu, zostały zmieniane parametry, dane i obserwowano zakres, w którym może mieścić się najlepsze oszacowanie.

W okresie sprawozdawczym Towarzystwo uwzględnia w najlepszym oszacowaniu możliwe zadośćuczynienia za krzywdę osobom najbliższym poszkodowanego, który na skutek czynu niedozwolonego doznał trwałego i ciężkiego uszczerbku na zdrowiu.

D.2.3 Różnice pomiędzy metodyką wyceny rezerw techniczno – ubezpieczeniowych do celów wypłacalności a metodyką wyceny rezerw na potrzeby sprawozdań finansowych

a. Rezerwa składek

Różnice między obiema metodami spowodowane są stosowaną metodologią. W sprawozdaniach finansowych rezerwa składek wyliczana jest jako składka przypisana przypadająca na następne okresy sprawozdawcze proporcjonalnie do przewidywanego ryzyka w tych okresach, natomiast do celów wypłacalności jest to wartość przyszłych przepływów pieniężnych. W poniższej tabeli zostały zaprezentowane wartości tej rezerwy.

Tabela 19. Rezerwa składek dla znaczących linii biznesu w tys. zł

Rodzaje ubezpieczeń (linie biznesowe)		Pozycje z Załącznika nr 5	Rezerwa składek	
			PSR	BEL
			2019 rok	
Pozycje z Załącznika nr 5				R0060
Linia 4	Ubezpieczenie OC komunikacyjne	C0050	163 307,2	129 081,5
Linia 5	Inne ubezpieczenie pojazdów	C0060	28 892,1	17 401,2
Linia 7	Ubezpieczenie ogniowe i pozostałych szkód rzeczowych	C0080	83 704,3	28 104,6
Linia 2	Ubezpieczenie na wypadek utraty dochodów	C0030	12 136,6	2 349,5
Linia 8	Ubezpieczenie OC ogólne	C0090	16 184,9	4 839,5
Linia 11	Ubezpieczenie Assistance	C0120	5 368,4	2 241,4

Szczegółowe dane w zakresie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych znajdują się w Załączniku 5. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie (S.17.01.02).

W metodyce wyceny rezerwy składek do celów wypłacalności w wartości przepływów uwzględnia się założenia dotyczące rezygnacji z umów.

Rezygnacja z umów dla znaczących linii biznesu przedstawiona została w tabeli poniżej.

Tabela 20. Rezygnacja z umów dla znaczących linii biznesu w tys. zł

Rodzaje ubezpieczeń (linie biznesowe)		Rezerwa składek			
		Wymóg kapitałowy (SCR) z tytułu rezygnacji			
		kwota	% SCR z rezygnacji	kwota	% SCR z rezygnacji
		2019 rok		2018 rok	
Linia 4	Ubezpieczenie OC komunikacyjne	241,1	0,15%	2 768,5	1,44%
Linia 5	Inne ubezpieczenie pojazdów	1 472,9	5,10%	1 890,5	6,02%
Linia 7	Ubezpieczenie ogniowe i pozostałych szkód rzeczowych	7 068,6	8,44%	6 136,5	8,03%
Linia 2	Ubezpieczenie na wypadek utraty dochodów	2 661,4	21,93%	2 703,1	21,48%
Linia 8	Ubezpieczenie OC ogólne	1 738,1	10,74%	1 492,6	10,77%
Linia 11	Ubezpieczenie Assistance	244,7	4,56%	244,7	4,86%

b. Rezerwa na niewypłacone odszkodowania i świadczenia

Rezerwa na szkody zaistniałe i zgłoszone, tworzona na potrzeby określenia wypłacalności i na potrzeby sprawozdań finansowych, wyznaczana jest na podstawie roszczenia zgłoszonego przez ubezpieczonego, po oszacowaniu przez rzeczoznawcę Towarzystwa jej wysokości w oparciu o zebraną dokumentację o szkodzie.

Opis metod tworzenia rezerwy na szkody zaistniałe i niezgłoszone na potrzeby określenia wypłacalności (dla wszystkich linii biznesu) został przedstawiony powyżej. Do wyznaczania ostatecznej wartości rezerw używa się dyskonta wyznaczonego na podstawie stopy procentowej wolnej od ryzyka.

Rezerwę na szkody zaistniałe i niezgłoszone w liniach 2, 4, 5, 7, 8, 11 na potrzeby sprawozdań finansowych, tworzy się w oparciu o metodę Chain-Ladder oraz metodę Bornhuettera-Fergusona. Do wyznaczenia rezerwy szkodowej stosuje się modele oparte na analizie trójkątów szkód wypłaconych.

W pozostałych liniach, w których ze względu na specyfikę ubezpieczeń (brak wystarczającej historii szkudowości) nie można stosować metod opartych na trójkątach szkudowych, rezerwa tworzona jest metodą ryczałtową jako ustalony wskaźnik szkudowości składki zarobionej. Opis metod tworzenia rezerwy na zadośćuczynienia za krzywdę osobom najbliższym poszkodowanego, który na skutek czynu niedozwolonego doznał trwałego i ciężkiego uszczerbku na zdrowiu oraz rezerwy na szkody osobowe w linii 4 na szkody powstałe przed okresem, dla którego budowany jest trójkąt szkód wypłaconych i zgłoszonych został przedstawiony powyżej.

W metodyce wyceny rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia do celów wypłacalności oraz rezerw na potrzeby sprawozdań finansowych zostały wyszczególnione następujące elementy, które miały wpływ na różnice w wycenie:

- dyskontowanie rezerw tworzonych dla celów wypłacalności,
- uwzględnianie ujemnych wartości rezerw tworzonych dla celów wypłacalności.

Poniżej zaprezentowano wpływ dyskonta i ujemnych rezerw na wartość rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia.

Tabela 21. Rezerwa na niewypłacone odszkodowania i świadczenia – wpływ dyskonta i ujemnych rezerw

Rodzaje ubezpieczeń (linie biznesowe)		Rezerwa na niewypłacone odszkodowania			
		Dyskonto		Ujemna wartość rezerw	
		wartość	% rezerwy	wartość	% rezerwy
		2019 rok			
Linia 4	Ubezpieczenie OC komunikacyjne	69 994,2	14,0%	-1 348,9	-0,3%
Linia 5	Inne ubezpieczenie pojazdów	68,9	0,9%	-366,6	-5,0%
Linia 7	Ubezpieczenie ogniowe i pozostałych szkód rzeczowych	399,9	2,4%	-354,4	-2,1%
Linia 2	Ubezpieczenie na wypadek utraty dochodów	19,2	0,9%	-9,0	-0,4%
Linia 8	Ubezpieczenie OC ogólne	942,7	3,4%	-3 747,2	-13,6%
Linia 11	Ubezpieczenie Assistance	3,3	0,6%	-302,7	-52,7%
		2018 rok			
Linia 4	Ubezpieczenie OC komunikacyjne	99 416,4	18,6%	-2 003,6	-0,4%
Linia 5	Inne ubezpieczenie pojazdów	112,3	1,4%	-153,7	-1,9%
Linia 7	Ubezpieczenie ogniowe i pozostałych szkód rzeczowych	204,1	1,1%	-351,8	-2,0%
Linia 2	Ubezpieczenie na wypadek utraty dochodów	22,3	0,8%	-7,1	-0,3%
Linia 8	Ubezpieczenie OC ogólne	1 130,7	4,1%	-1 627,3	-5,9%
Linia 11	Ubezpieczenie Assistance	2,8	0,5%	-35,1	-6,2%

D.2.4 Wycena kwot należnych z umów reasekuracji (udział reasekuratora w rezerwach techniczno – ubezpieczeniowych)

Przyszłe przepływy pieniężne są ustalane w oparciu o przewidywane terminy wpływu środków z zgodnie z warunkami umowy reasekuracji oraz z uwzględnieniem zasad rozliczania z reasekuratorem odrębnie dla poszczególnych umów reasekuracji biorąc pod uwagę przepływy z tytułu składek, odszkodowań i prowizji reasekuracyjnych.

Tabela 22. Należności tytułem udziału reasekuratora w rezerwach techniczno – ubezpieczeniowych w tys. zł

Linie biznesowe		Pozycje z Załącznika nr 5	Udział reasekuratora w rezerwach techniczno - ubezpieczeniowych			
			rezerwa składek	rezerwa na niewypłacone odszkodowania	rezerwa składek	rezerwa na niewypłacone odszkodowania
			2019 rok		2018 rok	
Pozycje z Załącznika nr 5			R0140	R0240	R0140	R0240
Linia 4	Ubezpieczenie OC komunikacyjne	C0050	-16 060,5	232 370,9	-14 247,5	205 033,7
Linia 5	Inne ubezpieczenie pojazdów	C0060	53,7	249,1	22,9	307,4
Linia 7	Ubezpieczenie ogniowe i pozostałych szkód rzeczowych	C0080	-8 595,0	9 209,5	-7 535,7	10 353,4
Linia 2	Ubezpieczenie na wypadek utraty dochodów	C0030	0,0	0,0	0,0	0,0
Linia 8	Ubezpieczenie OC ogólne	C0090	2,7	300,5	2,5	30,7
Linia 11	Ubezpieczenie Assistance	C0120	-1 848,0	535,1	-1 929,4	532,1
Korekta tyt. ryzyka kredytowego reasekuratora		-	0,0	0,0	0,0	0,0

Szczegółowe dane w zakresie należności tytułem udziału reasekuratora znajdują się w Załączniku 5. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie (S.17.01.02).

D.3 Inne zobowiązania

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” wycenia zobowiązania inne niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe w kwocie, za jaką na warunkach rynkowych mogłyby one zostać przeniesione lub rozliczone pomiędzy zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi stronami transakcji rynkowej.

Przy wycenie zobowiązań nie dokonuje się korekt w celu uwzględnienia zdolności kredytowej Towarzystwa.

Zobowiązania z tytułu leasingu nie występują.

Niepewność w wycenie zobowiązań

Zobowiązania Towarzystwa wykazane w bilansie dla celów wypłacalności wg stanu na 31 grudnia 2019 roku są zobowiązaniami krótkoterminowymi do jednego roku. Towarzystwo nie przewiduje opóźnień w spłacie zobowiązań. Tym samym niepewność w odniesieniu do kwoty, jak i terminu płatności okazała się nieistotna przy wycenie zobowiązań. Wskaźnik niepewności jest ograniczony do minimum.

Zmiany zasad wyceny zobowiązań innych niż rezerwy techniczno – ubezpieczeniowe

W 2019 roku nie wystąpiły zmiany zasad wyceny zobowiązań innych niż rezerwy techniczno – ubezpieczeniowe.

Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych

Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych wynikają z rezerw na odprawy emerytalno-rentowe oraz z rezerw na odprawy pośmiertne dla rodzin pracowników. Źródłem danych do wyceny w bilansie ekonomicznym są wartości z bilansu statutowego wg PSR. Rezerwy na świadczenia emerytalne oraz inne obowiązkowe świadczenia na rzecz pracowników są tworzone metodami aktuarialnymi w oparciu o obowiązujące w Towarzystwie zasady wynagradzania. Towarzystwo nie posiada pracowniczych programów emerytalnych, które nakładałyby obowiązek wydzielenia aktywów na ich realizację.

W 2019 roku nie wystąpiły zmiany w metodologii wyceny zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych do bilansu ekonomicznego.

Zobowiązania warunkowe

Zobowiązania warunkowe są wyceniane w wartości godziwej przy zastosowaniu alternatywnych metod wyceny w sposób określony w art. 10 ust. 7 pkt b Aktu Delegowanego określonych na podstawie zdyskontowanych przepływów pieniężnych wymaganych na wypełnienie tychże zobowiązań przy użyciu bazowej struktury terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka. W 2019 roku nie wystąpiły zmiany w metodologii wyceny zobowiązań

warunkowych do bilansu ekonomicznego. Towarzystwo nie posiadało w 2019 roku zobowiązań warunkowych.

Pozostałe rezerwy (inne niż techniczno-ubezpieczeniowe)

Pozostałe rezerwy (inne niż techniczno-ubezpieczeniowe) obejmują:

- rezerwy na niewykorzystane urlopy wypoczynkowe pracowników,
- rezerwy na nagrody,
- pozostałe rezerwy.

Źródłem danych do wyceny w bilansie ekonomicznym są wartości z bilansu statutowego wg PSR. Pozostałe rezerwy (inne niż techniczno-ubezpieczeniowe) Towarzystwo tworzy w uzasadnionej, wiarygodnie oszacowanej wartości na pewne lub w dużym stopniu prawdopodobne przyszłe zobowiązania, których kwotę można w sposób wiarygodny oszacować. Pozostałe rezerwy wyceniane są jako wartość wynikająca z najlepszego oszacowania wymaganych płatności potrzebnych do uregulowania obecnych zobowiązań na dzień bilansowy, równej wartości księgowej według MSSF.

Rezerwy wyceniane są jako wartość wynikająca z najlepszego oszacowania wymaganych płatności potrzebnych do uregulowania obecnych zobowiązań na dzień bilansowy, równej wartości księgowej według MSSF. Tym samym różnice dla celów wypłacalności nie występują.

W 2019 roku nie wystąpiły zmiany w metodologii wyceny pozostałych rezerw do bilansu ekonomicznego.

Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych dla pracowników

Rezerwy na świadczenia emerytalne oraz inne obowiązkowe świadczenia na rzecz pracowników są tworzone na podstawie przepisów prawa oraz obowiązujących w Towarzystwie zasad wyceniania metodami aktuarialnymi. Rezerwy wyceniane są w bilansie ekonomicznym w wartości prezentowanej w bilansie statutowym zgodnie z MSR 19. Tym samym różnice dla celów wypłacalności nie występują. W 2019 roku nie wystąpiły zmiany w

metodologii wyceny zobowiązań z tytułu świadczeń emerytalnych dla pracowników do bilansu ekonomicznego.

Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Rezerwę z tytułu odroczonego podatku dochodowego tworzy się w związku z przejściowymi różnicami między wykazywaną w księgach rachunkowych wartością aktywów i pasywów a ich wartością podatkową. Rezerwę tworzy się w wysokości kwoty podatku dochodowego, wymagającej w przyszłości zapłaty, w związku z występowaniem dodatnich różnic przejściowych, to jest różnic, które spowodują zwiększenie podstawy obliczenia podatku dochodowego w przyszłości.

Wysokość rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustala się przy uwzględnieniu stawek podatku dochodowego obowiązujących w roku powstania obowiązku podatkowego.

Towarzystwo dokonuje wyliczenia korekty podatku odroczonego na podstawie różnic między bilansem ekonomicznym oraz bilansem statutowym sporządzonym na potrzeby sprawozdania finansowego według PSR. Podstawą do wyliczenia korekty stanowią wszystkie zmiany wartości aktywów i zobowiązań.

Wycena dokonywana jest zgodnie z art. 15 Aktu Delegowanego. W 2019 roku nie wystąpiły zmiany w metodologii wyceny rezerw z tytułu podatku odroczonego do bilansu ekonomicznego. Od 2018 roku Towarzystwo kompensuje aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w bilansie ekonomicznym.

Zobowiązania finansowe inne niż zobowiązania wobec instytucji kredytowych

Zobowiązania finansowe stanowią zobowiązanie z tytułu leasingu wyliczane w oparciu o zasady zawarte w MSSF 16.

Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i wobec pośredników ubezpieczeniowych

Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń (w tym wobec ubezpieczających i pośredników ubezpieczeniowych) obejmują:

- kwoty związane z działalnością ubezpieczeniową, nieujęte w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych, należne ubezpieczającym i innym ubezpieczycielom,
- kwoty należne pośrednikom ubezpieczeniowym lub reasekuracyjnym (np. należne, ale niewypłacone jeszcze przez zakład prowizje z tytułu pośrednictwa), z wyłączeniem pożyczek i hipotek od zakładów ubezpieczeń, jeżeli nie są one związane z działalnością ubezpieczeniową.

Źródłem danych do wyceny w bilansie ekonomicznym są wartości z bilansu statutowego wg PSR. Przy wycenie zobowiązań z tytułu ubezpieczeń (w tym wobec ubezpieczających i pośredników ubezpieczeniowych) dla potrzeb bilansu ekonomicznego ujmuje się przeterminowane kwoty należne ubezpieczającym, pośrednikom ubezpieczeniowym, zakładom ubezpieczeń, które nie są ujęte w przepływach pieniężnych uwzględnianych przy liczeniu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

W 2019 roku wystąpiły zmiany w metodologii wyceny zobowiązań z tytułu ubezpieczeń do bilansu ekonomicznego. Skutki zmiany wyceny nie są istotne dla sprawozdania.

Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń są wyceniane przy zastosowaniu alternatywnej metody wyceny (podejście dochodowe) w kwocie prawdopodobnej do spłaty zdyskontowanej do wartości bieżącej stopą procentową wolną od ryzyka ustaloną przez EIOPA.

Zobowiązania z tytułu reasekuracji biernej

Zobowiązania z tytułu reasekuracji stanowią sumę rozrachunków z tytułu reasekuracji oraz rozliczeń międzyokresowych z tytułu reasekuracji. Wykazywane są w pasywach Towarzystwa w następujących pozycjach:

- w pozycji: *Zobowiązania z tytułu reasekuracji biernej* – kwoty zobowiązań z tytułu udziału reasekuratorów w składkach, w odniesieniu do kwot przeterminowanych,

- w pozycji: *Pozostałe zobowiązania (niewykazane w innych pozycjach)* – kwoty zobowiązań z tytułu udziału reasekuratorów w składkach, w odniesieniu do kwot nieprzeterminowanych.

Zobowiązania z tytułu reasekuracji biernej obejmują zobowiązania z tytułu reasekuracji stanowiące zobowiązania przeterminowane wobec zakładów reasekuracji, które nie są uwzględnione w kwotach należnych z umów reasekuracji.

Zobowiązania z tytułu reasekuracji wycenia się przy zastosowaniu alternatywnych metod wyceny (podejście dochodowe) w oparciu o przewidywany termin ich rozliczenia oraz zastosowanie dyskonta do przewidywanych przyszłych wpływów pieniężnych.

Zobowiązania finansowe inne niż zobowiązania wobec instytucji kredytowych

W pozycji ujmuje się zobowiązania z tytułu umów najmu nieruchomości (powierzchni biurowej) oraz leasingu floty samochodowej. Wycena tej pozycji jest zgodna z MSSF 16.

Pozostałe zobowiązania (handlowe, inne niż z tytułu działalności ubezpieczeniowej)

W pozycji Pozostałe zobowiązania na potrzeby Wypłacalność II ujmuje się:

- zobowiązania nie związane z transakcjami ubezpieczeniowymi i reasekuracyjnymi,
- zobowiązania wynikające z działalności lokacyjnej (z tytułu alokacji składek),
- rozliczenia międzyokresowe bierne, niezwiązane z działalnością ubezpieczeniową ani reasekuracyjną, za wyjątkiem zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Źródłem danych do wyceny w bilansie ekonomicznym są wartości z bilansu statutowego wg PSR. W 2019 roku nie wystąpiły zmiany w metodologii wyceny pozostałych zobowiązań do bilansu ekonomicznego.

Pozostałe zobowiązania (handlowe) są wyceniane przy zastosowaniu alternatywnej metody wyceny w sposób określony w art. 10 ust. 7 pkt b Aktu Delegowanego (podejście

dochodowe). Podejście dochodowe jest oparte na przyszłych przepływach pieniężnych zdyskontowanych do wartości bieżącej stopą procentową wolną od ryzyka. Szacunkowe przyszłe przepływy pieniężnych z tytułu rozliczeń uwzględniają warunki określone w umowie z kontrahentem.

Zobowiązania podporządkowane

Do zobowiązań podporządkowanych zalicza się zobowiązania, które w razie likwidacji lub upadłości zakładu ubezpieczeń będą spłacane po zaspokojeniu wszystkich innych wierzycieli Towarzystwa.

Źródłem danych do wyceny w bilansie ekonomicznym są wartości z bilansu statutowego wg PSR. Wartość godziwa zobowiązań podporządkowanych wyceniana jest przy zastosowaniu alternatywnych metod wyceny w sposób określony w art. 10 ust. 7 pkt b Aktu Delegowanego poprzez oszacowanie wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych z pożyczki z uwzględnieniem:

- ➔ rynkowej stopy procentowej ustalonej w oparciu o aktualną na dzień wyceny stopę plus marża,
- ➔ szczegółowych warunków umowy pożyczki.

Na koniec 2019 roku Towarzystwo nie posiadało zobowiązań podporządkowanych.

Pozostałe zobowiązania (niewykazane w innych pozycjach) obejmują zobowiązania niewykazane w innych pozycjach, w tym zobowiązania z tytułu reasekuracji biernej stanowiące zobowiązania niewykazane w pozycji „zobowiązania z tytułu reasekuracji biernej” oraz niewykazane w kwotach należnych z umów reasekuracji.

Zobowiązania z tytułu reasekuracji ujęte w tej pozycji obejmują zobowiązania bieżące reasekuratorów, brokerów reasekuracyjnych wynikające z zawartych umów reasekuracji biernej, za wyjątkiem zobowiązań uwzględnianych w udziale reasekuratora w rezerwach techniczno – ubezpieczeniowych (kwoty wymagalne w kolejnych okresach sprawozdawczych).

Pozostałe zobowiązania (niewykazane w innych pozycjach) są regulowane w ciągu kilku miesięcy od ich powstania. Wśród tych pozycji nie ma żadnych zobowiązań długookresowych bądź przeterminowanych.

Zobowiązania z tytułu reasekuracji biernej w Towarzystwie są regulowane terminowo według ustalonego planu wzajemnych rozliczeń (Towarzystwo nie ma żadnych zobowiązań przeterminowanych), stąd są one wykazywane w pozycji Pozostałe zobowiązania (niewykazane w innych pozycjach).

Pozostałe zobowiązania (niewykazane w innych pozycjach) wycenia się przy zastosowaniu alternatywnych metod wyceny (podejście dochodowe) w oparciu o przewidywany termin ich rozliczenia oraz zastosowanie dyskonta do przewidywanych przyszłych wpływów pieniężnych.

Alternatywne metody wyceny zastosowane przy wycenie zobowiązań

Przy wycenie zobowiązań z tytułu ubezpieczeń i wobec pośredników ubezpieczeniowych, reasekuracji biernej, pozostałych zobowiązań handlowych, innych niż z tytułu działalności ubezpieczeniowej i niewykazanych w innych pozycjach Towarzystwo stosuje alternatywne metody wyceny (podejście dochodowe) w kwocie prawdopodobnej do rozliczenia zdyskontowanej do wartości bieżącej stopą procentową wolną od ryzyka ustaloną przez EIOPA.

Stosowane założenia i oceny przy wycenie zobowiązań

Zobowiązania Towarzystwa wykazane w bilansie dla celów wypłacalności wg stanu na 31 grudnia 2019 roku są zobowiązaniami krótkoterminowymi do jednego roku. Towarzystwo nie przewiduje opóźnień w spłacie zobowiązań. Założono współczynnik spłaty zobowiązań na poziomie 100%.

D.4 Alternatywne metody wyceny

Zgodnie z art. 223 ust. 1 Ustawy o działalności ubezpieczeniowej wszystkie aktywa wycenia się w wartości godziwej, czyli w kwocie, za jaką na warunkach rynkowych mogłyby zostać wymienione pomiędzy zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi stronami transakcji. Towarzystwo kieruje się hierarchią metod wyceny opisaną w art. 10 Aktu Delegowanego.

Składnik aktywów jest uważany za notowany na aktywnym rynku, jeśli występuje odpowiednia liczba transakcji, a kwotowane ceny są łatwo i regularnie dostępne oraz reprezentują aktualne i regularnie występujące na rynku transakcje zawierane bezpośrednio między stronami.

W przypadku braku możliwości określenia wartości godziwej składnika aktywów lub zobowiązań innych niż techniczno-ubezpieczeniowe, według cen rynkowych notowanych na aktywnych rynkach, tych samych aktywów lub zobowiązań, innych niż techniczno-ubezpieczeniowe, Towarzystwo wykorzystuje alternatywne metody wyceny.

Metoda alternatywna jest spójna z art. 10 ust. 1 Aktu Delegowanego stanowiącego, iż zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji przy wycenie aktywów i zobowiązań zgodnie z art. 9 ust. 1, 2 i 3 kierują się hierarchią wyceny określoną w ust. 2–7, uwzględniając te cechy składnika aktywów lub zobowiązań, które uczestnicy rynku wzięliby pod uwagę przy wycenie tego składnika aktywów lub zobowiązań w dniu wyceny, w tym charakter i lokalizację składnika aktywów lub zobowiązań oraz ewentualne ograniczenia dotyczące sprzedaży lub wykorzystania składnika aktywów.

Towarzystwo stosuje alternatywne metody wyceny spójne z podejściem rynkowym, dochodowym, kosztowym lub bieżącego kosztu odtworzenia opisane w art. 10 ust. 7 Aktu Delegowanego. W odniesieniu do aktywów wycenianych w wartości godziwej za pomocą alternatywnych metod wyceny przy zastosowaniu współczynników spłacalności lub wskaźników skuteczności windykacji, co do zasady są one aktualizowane na podstawie danych historycznych i statystycznych.

W odniesieniu do aktywów i pasywów wycenianych w wartości godziwej za pomocą alternatywnych metod wyceny niepewność szacunków dotyczy zastosowanych następujących współczynników/wskaźników w wycenie:

- w odniesieniu do należności od ubezpieczających - założenia dotyczące przewidywanego współczynnika spłacalności ustalono na podstawie historycznych danych w zakresie spłacalności należności z tytułu składek za okres 5 lat poprzedzających rok, za który dokonywana jest wycena w podziale na kwartały. Ustalony współczynnik jest bezpośrednio stosowany do aktualnego poziomu należności przeterminowanych z tytułu składek wykazanych w bilansie na 31 grudnia 2019 rok. Należności od ubezpieczających są ujmowane w wartości godziwej przy zastosowaniu podejścia dochodowego opartego na przewidywanych przyszłych przepływach pieniężnych z tytułu składek zdyskontowanych do wartości bieżącej. Stosowanie alternatywnej metody wyceny w odniesieniu do należności od ubezpieczonych wynika z braku aktywnego rynku dla tych pozycji.
- w odniesieniu do należności regresowych - założenia dotyczące przewidywanego wskaźnika skuteczności windykacji spłacalności ustalono na podstawie historycznych danych w zakresie skuteczności windykowanych należności regresowych za okres 10 lat poprzedzających rok za który dokonywana jest wycena, pozyskane z księgi pomocniczej K@RNIK i SLS OMEGA. Ustalony współczynnik jest bezpośrednio stosowany do aktualnego poziomu windykowanych należności wykazanych w sprawozdaniu na 31 grudnia 2019 rok. Należności dochodzone z tytułu regresów są ujmowane w wartości godziwej przy zastosowaniu podejścia dochodowego opartego na przewidywanych przyszłych przepływach pieniężnych z tytułu windykowanych regresów zdyskontowanych do wartości bieżącej. Stosowanie alternatywnej metody wyceny w odniesieniu do należności regresowych wynika z braku aktywnego rynku dla tych pozycji.
- w odniesieniu do należności od pośredników ubezpieczeniowych stosuje się alternatywne metody wyceny - podejście dochodowe - w sposób określony w art. 10 ust. 7 pkt b Aktu Delegowanego jako wartość przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowana stopą wolną od ryzyka z uwzględnieniem z uwzględnieniem warunków umowy z pośrednikiem oraz oszacowanie przewidywanego terminu spłaty należności na podstawie historycznych danych za okres ostatnich 12 miesięcy kalendarzowych poprzedzających dzień bilansowy. Stosowanie alternatywnej metody

wyceny w odniesieniu do należności od pośredników ubezpieczeniowych wynika z braku aktywnego rynku dla tych pozycji.

- w odniesieniu do należności z tytułu reasekuracji wyceniane są przy zastosowaniu alternatywnej metody wyceny (podejście dochodowe) w kwocie prawdopodobnej do zapłaty zdyskontowanej do wartości bieżącej stopą procentową wolną od ryzyka ustaloną przez EIOPA.
- w odniesieniu do pozostałych środków trwałych (rzeczowych składników majątku) stosuje się alternatywne metody wyceny określone w art. 10 ust. 7 pkt c Aktu Delegowanego (podejście kosztowe) stosując regulacje określone w Międzynarodowym Standardzie Rachunkowości 16 Rzeczowe aktywa trwałe w oparciu o założenia dotyczące oceny efektywności użytkowania składnika majątku oraz długości okresu możliwości generowania przyszłych korzyści ekonomicznych. Środki trwałe inne niż nieruchomości i środki transportu ze względu na brak ewidencji transakcji rynkowych dokumentujących wartości godziwą z powodu szczególnego charakteru tych składników majątku. Stosowanie alternatywnej metody wyceny w odniesieniu do rzeczowych składników majątku wynika z braku aktywnego rynku dla tych pozycji.
- w odniesieniu do obligacji korporacyjnych stosuje się alternatywne metod wyceny - podejście rynkowe. Wartość godziwa ustalana metodą alternatywną dla obligacji korporacyjnych o zmiennym kuponie opartym o WIBOR jest zdefiniowana, jako wartość przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowana stopą wolną od ryzyka z uwzględnieniem stałej wartości credit spread. Stosowanie alternatywnej metody wyceny w odniesieniu do obligacji korporacyjnych wynika z braku aktywnego rynku dla tych pozycji, zgodnej ze szczegółową definicją aktywnego rynku Metodologii wyceny aktywów i zobowiązań oraz kapitałowego wymogu wypłacalnościowego.
- w odniesieniu do depozytów bankowych stosuje się alternatywne metod wyceny - podejście dochodowe - w sposób określony w art. 10 ust. 7 pkt b Aktu Delegowanego jako wartość przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowana stopą wolną od ryzyka z uwzględnieniem stałej wartości spreadu kredytowego. Stosowanie

alternatywnej metody wyceny w odniesieniu do depozytów bankowych wynika z braku aktywnego rynku dla tych pozycji.

- w odniesieniu do zobowiązań z tytułu ubezpieczeń wyceniane przy zastosowaniu alternatywnej metody wyceny (podejście dochodowe) w kwocie prawdopodobnej do spłaty zdyskontowanej do wartości bieżącej stopą procentową wolną od ryzyka ustaloną przez EIOPA.
- w odniesieniu do zobowiązań z tytułu reasekuracji wyceniane są przy zastosowaniu alternatywnej metody wyceny (podejście dochodowe) w kwocie prawdopodobnej do zapłaty zdyskontowanej do wartości bieżącej stopą procentową wolną od ryzyka ustaloną przez EIOPA.
- w odniesieniu do pozostałych zobowiązań (handlowych) wyceniane przy zastosowaniu alternatywnej metody wyceny w sposób określony w art. 10 ust. 7 pkt b Aktu Delegowanego (podejście dochodowe) w kwocie prawdopodobnej do spłaty zdyskontowanej do wartości bieżącej stopą procentową wolną od ryzyka ustaloną przez EIOPA.
- w odniesieniu do pozostałych zobowiązań (niewykazane w innych pozycjach) wyceniane przy zastosowaniu alternatywnej metody wyceny (podejście dochodowe) w kwocie prawdopodobnej do rozliczenia zdyskontowanej do wartości bieżącej stopą procentową wolną od ryzyka ustaloną przez EIOPA.

Szczegółowy sposób wyceny aktywów i zobowiązań innych niż techniczno-ubezpieczeniowe wraz z informacją o stosowaniu alternatywnych metod wyceny opisano w rozdziale D.1 Aktywa oraz D.3 Inne zobowiązania niniejszego Sprawozdania.

W odniesieniu do rezerw techniczno – ubezpieczeniowych niepewność szacunków została opisana w rozdziale D.2.2 Sprawozdania.

D.5 Wszelkie inne informacje

D.5.1 Wyjaśnienie różnic z wyceny dla celów wypłacalności oraz dla celów statutowych

Główne różnice w wycenie aktywów i zobowiązań dla celów wypłacalności są powiązane z wyceną rezerw techniczno – ubezpieczeniowych brutto i na udziale reasekuratora, w szczególności w zakresie rezerwy składek, której kalkulacja dla celów wypłacalności oparta jest na przewidywanych przyszłych przepływach pieniężnych netto (wpływów minus wydatki), co powoduje, iż przychody i koszty dotyczące przyszłych okresów sprawozdawczych, ujmowane dotąd w odrębnych pozycjach, zostały uwzględnione w kalkulacji rezerwy składek.

Zestawienie różnic z tytułu wyceny aktywów i zobowiązań dla celów wypłacalności (WII) w stosunku do wyceny aktywów i zobowiązań dla PSR prezentowanych w bilansie sporządzonym na 31 grudnia 2019 roku przedstawiono w tabeli na stronie następnej. Wartości według PSR zostały zaprezentowane po dostosowaniu do struktury bilansu Wypłacalność II, z wyjątkiem należności i zobowiązań z tytułu ubezpieczeń i od pośredników ubezpieczeniowych oraz z tytułu reasekuracji biernej.

Szczegółowe dane w zakresie wartości według Wypłacalność II znajdują się w Załączniku nr 1 do niniejszego Sprawozdania - Pozycje bilansowe (S.02.01.02).

Tabela 23. Struktura różnic w wycenie aktywów i zobowiązań wg PSR vs Wypłacalność II wykazanych na 31.12.2019

	Pozycja z Załącznika nr 1	2019 rok			Wyjaśnienie różnic w wyceny
		Wartość wg PSR	Korekta	Wartość wg WII	
Aktywa					
Aktywowane koszty akwizycji	-	64 797,5	-64 797,5	0,0	Korekta do wyceny zgodnie z art. 31 ust. 1 pkt d rozp. del KE
Wartości niematerialne i prawne	R0030	16 083,7	-16 083,7	0,0	Korekta do wyceny zgodnie z art. 12 rozp. del KE
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	R0040	0,0	0,0	0,0	Korekta do wyceny zgodnie z art. 15 rozp. del KE. Towarzystwo kompensuje aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego wg WII.
Nieruchomości, maszyny i wyposażenie (Rzeczowe aktywa trwałe) wykorzystywane na użytek własny	R0060	7 664,4	36 352,2	44 016,7	Nieruchomości oraz środki transportu - korekta do wyceny zgodnie z art. 10 ust. 7a rozp. del KE (alternatywne metody wyceny - podejście rynkowe) Pozostałe środki trwałe - korekta do wyceny zgodnie z art. 10 ust. 7c rozp. del KE (alternatywne metody wyceny - podejście kosztowe) W sprawozdaniu wg WII rozpoznawane są aktywa z tytułu najmu powierzchni lokali biurowych oraz z tytułu leasingu floty samochodowej wyliczane w oparciu o reguły MSSF 16
Lokaty	R0070	725 086,5	12 700,3	737 786,8	Korekta do wyceny zgodnie z art. 10 ust. 7a i b rozp. del KE (alternatywne metody wyceny - podejście rynkowe i dochodowe)
Kwoty należne z umów reasekuracji*	R0270	536 588,5	-258 895,7	277 692,8	Korekta do wyceny zgodnie z art. 41 rozp. del KE
Należności z tytułu ubezpieczeń i od pośredników ubezpieczeniowych	R0360	68 367,7	-43 022,1	25 345,6	Korekta o przyszłe składki ujmowane w BEL-u, korekta do wyceny zgodnie z art. 10 ust. 7b rozp. del KE (alternatywne metody wyceny - podejście dochodowe)
Należności z tytułu reasekuracji biernej	R0370	173 614,0	-173 614,0	0,0	Reklasyfikacja należności nieprzeterminowanych z tytułu reasekuracji biernej w stosunku do świadczeń już wypłaconych do pozycji Pozostałe aktywa (niewykazane w innych pozycjach)
Pozostałe należności (handlowe, inne niż z działalności ubezpieczeniowej)	R0380	6 640,6	-1 026,1	5 614,4	Korekta o spisanie należności z tytułu ZFŚS, spisanie kaucji oraz wpływ dyskontowania należności dla celów wypłacalności zgodnie z art. 10 ust. 7b rozp. del KE
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	R0410	2 826,0	-1 612,1	1 213,9	Korekta o spisanie środków pieniężnych z tytułu ZFŚS
Pozostałe aktywa (niewykazane w innych pozycjach)	R0420	784,4	140 981,7	141 766,0	Korekta o spisanie materiałów oraz RMK (wartość godziwa zero). Ponadto, reklasyfikacja należności nieprzeterminowanych z tytułu reasekuracji biernej w stosunku do świadczeń już wypłaconych z pozycji Należności z tytułu ubezpieczeń oraz wpływ dyskontowania należności dla celów wypłacalności zgodnie z art. 10 ust. 7b rozp. del KE
Razem aktywa	R0500	1 602 433,3	-369 017,1	1 233 416,2	
Zobowiązania					
Rezerwy techniczno - ubezpieczeniowe brutto**	R0510 R0600	969 255,3	-151 768,3	817 487,0	Korekta do wyceny dla celów wypłacalności
Zobowiązania warunkowe	R0740	0,0	0,0	0,0	
Pozostałe rezerwy (inne niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe)	R0750	5 527,5	0,0	5 527,5	
Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych dla pracowników	R0760	1 631,4	0,0	1 631,4	
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	R0780	11 583,2	-9 682,8	1 900,4	Korekta do wyceny zgodnie z art. 15 rozp. del KE. Towarzystwo kompensuje aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego wg WII.
Zobowiązania wobec instytucji kredytowych	R0800	0,0	0,0	0,0	
Zobowiązania finansowe inne niż zobowiązania wobec instytucji kredytowych	R0810	0,0	27 492,9	27 492,9	W sprawozdaniu wg WII rozpoznawane są zobowiązania finansowe stanowiące zobowiązania z tytułu najmu powierzchni lokali biurowych oraz z tytułu leasingu floty samochodowej wyliczane w oparciu o reguły MSSF 16
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i wobec pośredników ubezpieczeniowych	R0820	22 125,4	-8 865,3	13 260,1	Korekta o kwoty zarachowanych prowizji dla pośredników ubezpieczeniowych (korekta do BEL-a) oraz wpływ dyskontowania zobowiązań dla celów wypłacalności zgodnie z art. 10 ust. 7b rozp. del KE
Zobowiązania z tytułu reasekuracji biernej	R0830	328 189,9	-328 189,9	0,0	Reklasyfikacja zobowiązań nieprzeterminowanych z tytułu reasekuracji biernej w stosunku do świadczeń już wypłaconych do pozycji Pozostałe pasywa (niewykazane w innych pozycjach)
Pozostałe zobowiązania (handlowe, inne niż z tytułu działalności ubezpieczeniowej)	R0840	7 581,3	-6,4	7 574,9	Reklasyfikacja do zobowiązań z tytułu ubezpieczeń oraz wpływ dyskontowania zobowiązań dla celów wypłacalności zgodnie z art. 10 ust. 7b rozp. del KE
Zobowiązania podporządkowane	R0850	0,0	0,0	0,0	
Pozostałe zobowiązania (niewykazane w innych pozycjach)	R0880	2 202,4	159 365,6	161 568,0	Korekta o spisanie funduszu ZFŚS. Ponadto, reklasyfikacja zobowiązań nieprzeterminowanych z tytułu reasekuracji biernej w stosunku do świadczeń już wypłaconych z pozycji Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń oraz wpływ dyskontowania zobowiązań dla celów wypłacalności zgodnie z art. 10 ust. 7b rozp. del KE
Razem zobowiązania	R0900	1 348 096,5	-311 654,2	1 036 442,3	
Aktywa netto/kapitały własne					
Aktywa netto/kapitały własne	R1000	254 336,8	-57 362,9	196 973,9	
* udział reasekuratora w rezerwach techniczno - ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności					
** obejmują Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia inne niż ubezpieczenia na życie (R0510) oraz Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym) (R0600)					

* udział reasekuratora w rezerwach techniczno - ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności

** obejmują Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia inne niż ubezpieczenia na życie (R0510) oraz Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym) (R0600)

Tabela 24. Porównanie korekt dokonanych w 2019 roku do korekt dokonanych w 2018 roku

	Pozycja z Załącznika nr 1	2019 rok			2018 rok			Uwagi dot. korekt dokonanych w 2019 vs dokonane w 2018 roku
		Wartość wg PSR	Korekta	Wartość wg WII	Wartość wg PSR	Korekta	Wartość wg WII	
Aktywa								
Aktywowane koszty akwizycji	-	64 797,5	-64 797,5	0,0	60 503,7	-60 503,7	0,0	Korekta do zera
Wartości niematerialne i prawne	R0030	16 083,7	-16 083,7	0,0	8 323,0	-8 323,0	0,0	Korekta do zera
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	R0040	0,0	0,0	0,0	220,3	5 154,5	5 374,8	Towarzystwo kompensuje aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego wg WII. Różnica w wycenie wynika z podatku odroczonego naliczonego na spisanie odroczonego kosztów akwizycji w WII.
Nieruchomości, maszyny i wyposażenie (Rzeczowe aktywa trwałe) wykorzystywane na użytek własny	R0060	7 664,4	36 352,2	44 016,7	7 762,6	6 736,2	14 498,7	W sprawozdaniu wg WII na 2019 rok zostały rozpoznane aktywa z tytułu najmu powierzchni lokali biurowych oraz z tytułu leasingu floty samochodowej wyliczane w oparciu o reguły MSSF 16
Lokaty	R0070	725 086,5	12 700,3	737 786,8	775 089,9	10 814,7	785 904,6	Istotny wzrost lokat.
Kwoty należne z umów reasekuracji*	R0270	536 568,5	-258 895,7	277 672,8	502 228,2	-263 058,0	239 170,1	Korekty do poziomu kwot rozliczeń przyszłych przepływów
Należności z tytułu ubezpieczeń i od pośredników ubezpieczeniowych	R0360	68 367,7	-43 022,1	25 345,6	75 985,7	-45 921,6	30 064,1	Należności na podobnym poziomie, korekty dotyczą głównie przyszłych składek. Korekta uwzględnia efekt prawdopodobieństwa spłacalności oraz efekt dyskontowania przyszłych przepływów.
Należności z tytułu reasekuracji biernej	R0370	173 614,0	-173 614,0	0,0	176 841,9	-176 841,9	0,0	Należności na podobnym poziomie, korekty dotyczą głównie prezentacji należności nieprzeterminowanych z tytułu reasekuracji biernej w stosunku do świadczeń już wypłaconych, które zostały wykazane w Pozostałych aktywach (niewykazanych w innych pozycjach).
Pozostałe należności (handlowe, inne niż z działalności ubezpieczeniowej)	R0380	6 640,6	-1 026,1	5 614,4	14 127,6	-967,9	13 159,7	Korekta obejmuje m.in. spisanie należności z tytułu ZFSS oraz spisanie kaucji. Korekta uwzględnia efekt dyskontowania przyszłych przepływów.
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	R0410	2 826,0	-1 612,1	1 213,9	2 506,2	-1 295,1	1 211,1	Korekta o spisanie środków pieniężnych z tytułu ZFSS
Pozostałe aktywa (niewykazane w innych pozycjach)	R0420	784,4	140 981,7	141 766,0	1 039,5	141 011,5	142 051,0	Korekty dotyczą głównie prezentacji w tej pozycji należności nieprzeterminowanych z tytułu reasekuracji biernej w stosunku do świadczeń już wypłaconych, efektu ich wyceny do wartości godziwej, w tym dyskonta.
Razem aktywa	R0500	1 602 433,3	-369 017,1	1 233 416,2	1 624 628,5	-393 194,4	1 231 434,1	
Zobowiązania								
Rezerwy techniczno - ubezpieczeniowe brutto**	R0510 R0600	969 255,3	-151 768,3	817 487,0	986 159,8	-167 590,6	818 569,2	Aktualizacja wyceny rezerw techniczno - ubezpieczeniowych
Zobowiązania warunkowe	R0740	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Pozostałe rezerwy (inne niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe)	R0750	5 527,5	0,0	5 527,5	4 611,4	0,0	4 611,4	
Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych dla pracowników	R0760	1 631,4	0,0	1 631,4	1 256,8	0,0	1 256,8	
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	R0780	11 583,2	-9 682,8	1 900,4	0,0	0,0	0,0	Towarzystwo kompensuje aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego wg WII. Różnica w wycenie wynika z podatku odroczonego naliczonego na spisanie odroczonego kosztów akwizycji w WII.
Zobowiązania wobec instytucji kredytowych	R0800	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Zobowiązania finansowe inne niż zobowiązania wobec instytucji kredytowych	R0810	0,0	27 492,9	27 492,9	0,0	0,0	0,0	W sprawozdaniu wg WII na 2019 rok zostały rozpoznane zobowiązania finansowe z tytułu najmu powierzchni lokali biurowych oraz z tytułu leasingu floty samochodowej wyliczane w oparciu o reguły MSSF 16
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i wobec pośredników ubezpieczeniowych	R0820	22 125,4	-8 865,3	13 260,1	20 742,8	-8 569,6	12 173,2	Zobowiązania na podobnym poziomie. Korekta uwzględnia efekt dyskontowania zobowiązań dla celów wypłacalności.
Zobowiązania z tytułu reasekuracji biernej	R0830	328 189,9	-328 189,9	0,0	368 317,9	-368 317,9	0,0	Nieprzeterminowane zobowiązania wykazywane są w Pozostałych zobowiązaniach (niewykazanych w innych pozycjach).
Pozostałe zobowiązania (handlowe, inne niż z tytułu działalności ubezpieczeniowej)	R0840	7 581,3	-6,4	7 574,9	8 487,1	-63,1	8 424,0	Reklasyfikacja do zobowiązań z tytułu ubezpieczeń. Korekta uwzględnia efekt dyskontowania zobowiązań dla celów wypłacalności.
Zobowiązania podporządkowane	R0850	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Pozostałe zobowiązania (niewykazane w innych pozycjach)	R0880	2 202,4	159 365,6	161 568,0	1 850,3	181 644,4	183 494,7	Korekty dotyczą głównie prezentacji w tej pozycji należności nieprzeterminowanych z tytułu reasekuracji biernej w stosunku do świadczeń już wypłaconych, efektu ich wyceny do wartości godziwej, w tym dyskonta oraz korekty o fundusz ZFSS.
Razem zobowiązania	R0900	1 348 096,5	-311 654,2	1 036 442,3	1 391 426,1	-362 896,8	1 028 529,4	
Aktywa netto/kapitały własne								
Aktywa netto/kapitały własne	R1000	254 336,8	-57 362,9	196 973,9	233 202,4	-30 297,6	202 904,7	
* udział reasekuratora w rezerwach techniczno - ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności								
** obejmują Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia inne niż ubezpieczenia na życie (R0510) oraz Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym) (R0600)								

* udział reasekuratora w rezerwach techniczno - ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności

** obejmują Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia inne niż ubezpieczenia na życie (R0510) oraz Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym) (R0600)

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych T.U.W. z siedzibą w Warszawie przy ul. Raabego 13, 02-793 Warszawa, wpisane do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy KRS pod numerem KRS 0000033284, wysokość kapitału zakładowego: 27.821.604,00 zł, kapitał wpłacony w całości.

D.5.2 Dodatkowa informacja odnośnie podatku odroczonego

Poniższa tabela przedstawia wartości aktywów i rezerw z tytułu odroczonego podatku dochodowego tj. naliczenia podatku odroczonego na różnicach między sprawozdaniem statutowym (PSR) i Wypłacalność II (WII).

Tabela 25. Wartości aktywów z tytułu podatku odroczonego w PSR i WII na 31.12.2019 r.

	Pozycja z Załącznika nr 1	2019 rok		
		Wartość wg PSR	Korekta	Wartość wg WII
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		2 020,1	1 222,3	3 242,4
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		13 603,3	-8 460,5	5 142,9
Rezerwa netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	R0040	11 583,2	-9 682,8	1 900,4

Według stanu na koniec 2019 roku różnica pomiędzy rezerwą i aktywem z tytułu odroczonego podatku dochodowego dla celów Wypłacalności II wynosiła 1 900,4 tys. zł i została zaprezentowana w pozycji R0780 Załącznika nr 1 do niniejszego Sprawozdania - Pozycje bilansowe (S.02.01.02). Towarzystwo przewiduje, że możliwe do potrącenia tymczasowe różnice z wyceny wygasną w ciągu roku. Na koniec 2019 roku nie wystąpiły w podatku odroczonym nierozliczone straty podatkowe z lat ubiegłych oraz niewykorzystane ulgi podatkowe.

Różnice w podatku dochodowym występujące między standardami rachunkowości wg PSR i Wypłacalności II zostały przez Towarzystwo zidentyfikowane. Główne różnice w wycenie aktywów i zobowiązań dla celów wypłacalności są powiązane z wyceną do wartości godziwej rezerw techniczno – ubezpieczeniowych brutto i na udziale reasekuratora, przeszacowania lokat oraz składników majątku Towarzystwa.

E Zarządzanie kapitałem

E.1 Środki własne

E.1.1 Zasady zarządzania środkami własnymi

Zasady zarządzania środkami własnymi Towarzystwa regulują wewnętrzne procedury określające zasady planowania biznesowego i zarządzania kapitałem. Podstawowym dokumentem związanym z zarządzaniem środkami własnymi jest „Polityka Inwestycyjna Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW”, „Strategia Zarządzania Ryzykiem w TUW „TUW”” oraz „Plan finansowy” uchwalone przez Zarząd.

Strategia zarządzania kapitałem w Towarzystwie opiera się na utrzymywaniu odpowiedniej wypłacalności i odpowiedniej jakości kapitału. Celem zarządzania kapitałem w Towarzystwie Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” jest zapewnienie kapitałowej adekwatności Towarzystwa w odniesieniu do ryzyk generowanych w działalności ubezpieczeniowej, finansowej i operacyjnej.

Zarządzanie kapitałem i płynnością ma kluczowe znaczenie dla Towarzystwa, jego klientów, inwestorów oraz innych interesariuszy. Zgodnie z przyjętą tolerancją ryzyka, celem zarządzania kapitałem i płynnością Towarzystwie jest dbanie o silną i stabilną pozycję kapitałową, przy jednoczesnym utrzymywaniu odpowiedniej płynności w celu zapewnienia, że Towarzystwo będzie zdolne do wypełniania przyjętych zobowiązań.

Ponadto cele zarządzania kapitałem obejmują:

- ➔ spełnienie ilościowych wymagań kapitałowych wynikających z powszechnie obowiązujących przepisów prawa oraz regulacji organu nadzoru,
- ➔ spełnienie jakościowych wymagań odnośnie do zarządzania kapitałem wynikających z powszechnie obowiązujących przepisów prawa oraz regulacji organu nadzoru,
- ➔ umożliwienie realizacji wewnętrznych celów biznesowych określonych w planach Towarzystwa,

- zapewnienie marginesu kapitału regulacyjnego ponad poziomy wynikające z przyjętych planów, umożliwiającego utrzymanie adekwatnego poziomu kapitału w przypadku zaistnienia nieprzewidzianych, negatywnych scenariuszy.

Horyzont czasowy planowania kapitału jest zgodny z horyzontem planowania biznesowego, przy czym obejmuje co najmniej perspektywę roczną oraz jedną perspektywę wieloletnią (3 lata). Proces planowania alokacji kapitału przeprowadzany jest z następującą częstotliwością:

- w przypadku planu rocznego - w roku poprzedzającym rok planowany w terminach zgodnych z terminami planowania biznesowego,
- w przypadku planowania wieloletniego w roku poprzedzającym lata planowane w terminach zgodnych z terminami planowania biznesowego,
- wraz z korektą planów biznesowych.

Pomiar bieżącej wartości poziomów adekwatności kapitałowej odbywa się cztery razy do roku w terminach zgodnych z terminami planowania alokacji kapitału. W przypadku zaistnienia zdarzeń mogących mieć istotny wpływ na pozycję kapitałową Towarzystwa pomiar poziomu adekwatności kapitału może być przeprowadzany częściej.

Towarzystwo przyjmuje, że kierowanie się powyższymi wytycznymi wzmacnia odporność na niekorzystne zdarzenia rynkowe oraz służy długo- i krótkoterminowym interesom TUW „TUW”, członków Towarzystwa, a także innych stron.

Towarzystwo „TUW” w celu spełniania założeń związanych środkami własnymi wprowadziło szereg limitów, wobec których się odnosi, a których zaproponowane wielkości określają strategię oraz obligują do dokładnego kontrolowania struktury jego portfela. Limity te sprawdzane są cyklicznie, a wyniki analiz prezentowane są przez Dyrektora Biura Zarządzania Ryzykiem na posiedzeniach Komitetu Ryzyka. Zarząd w sposób ciągły ma dostęp do tego typu sprawozdań i na ich podstawie podejmuje kluczowe decyzje dla TUW „TUW” – akceptacja nowego poziomu ryzyka lub podjęcie działań mających ograniczyć jego nieakceptowalny poziom.

Poniżej umieszczona jest tabela z limitami dotyczącymi zarządzania środkami własnymi w TUW „TUW”.

Tabela 26. Obowiązujące limity dotyczące zarządzania środkami własnymi w 2019 roku

Lp.	Wymiar	Opis parametru	Limit	Dodatkowe objaśnienia
1	Wypłacalność	Wskaźnik pokrycia SCR środkami własnymi	>100%	
2	SCR	Łączna wartość SCR/Łączna wartość SCR z planu	<110%	
3	SCR	SCR ryzyka ubezpieczeniowego/SCR	>70%	
4	OPW	Wartość własnej oceny potrzeb w zakresie wypłacalności/SCR	<100%	Potrzeby w zakresie wypłacalności nie powinny przekraczać wymogu regulacyjnego
5	OPW	Własna ocena wymogu kapitałowego dla ryzyk ubezpieczeniowych/własna ocena wymogu kapitałowego	>70%	Analogicznie do struktury SCR

Towarzystwo nie zauważyło istotnych zmian, które zaszyły w okresie sprawozdawczym i mogły mieć wpływ na zasady zarządzania środkami własnymi.

E.1.2 Informacja dotycząca struktury środków własnych

Do podstawowych środków własnych Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” zalicza:

- ➔ opłacony kapitał zakładowy,
- ➔ rezerwę uzgodnieniową.

Towarzystwo nie wykazuje pozycji zaliczanych do pożyczki podporządkowanej, kwoty odpowiadającej wartości aktywów netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz uzupełniających środków własnych.

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych TUW z siedzibą w Warszawie przy ul. Raabego 13, 02-793 Warszawa, wpisane do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy KRS pod numerem KRS 0000033284, wysokość kapitału zakładowego: 27.821.604,00 zł, kapitał wpłacony w całości.

Środki własne Towarzystwo kwalifikuje do trzech kategorii. Kategoria 1 obejmuje opłacony kapitał zakładowy i rezerwę uzgodnieniową. Do kategorii 2 zalicza się pożyczki podporządkowane. Do kategorii 3 zalicza się nadwyżkę aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego nad rezerwą na podatek odroczony. Na dzień 31 grudnia 2019 roku Towarzystwo nie posiadało zobowiązań podporządkowanych ani aktywów netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Środki własne Towarzystwa w 2019 roku spełniają warunki art. 245 ust. 2 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, przy uwzględnieniu czynników określonych w art. 245 ust. 3 tejże ustawy i w związku z powyższym należą do kategorii 1 nieograniczonej. Środki własne nie są podporządkowane i nie mają ograniczenia czasu trwania. Całość środków własnych jest dopuszczona na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności. Na pokrycie minimalnego wymogu kapitałowego dopuszczone są tylko środki należące do kategorii 1 nieograniczonej co oznacza, że całość środków własnych jest także dopuszczona na pokrycie minimalnego wymogu kapitałowego.

Środki własne na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR)

Środki własne na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR) w 2019 roku wyniosły 197 mln zł i były na podobnym poziomie w porównaniu do 2018 roku.

Tabela 27. Środki własne na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR) w tys. zł

Środki własne dostępne na pokrycie SCR	Pozycja z Załącznika nr 7	31.12.2019	31.12.2018
Kategoria 1	R0290/C0020	196 973,9	197 529,9
Podstawowe środki własne	R0290/C0020	196 973,9	197 529,9
Kapitał założycielski, wkłady członków lub równoważna pozycja ŚW w przypadku TUW	R0040/C0020	27 821,6	27 821,6
Rezerwa uzgodnieniowa	R130/C0020	169 152,3	169 708,3
Uzupełniające środki własne	R0400/C0020	-	-
Kategoria 2	R0290/C0040	-	-
Podstawowe środki własne	R0290/C0040	-	-
Zobowiązania podporządkowane	R0140/C0040	-	-
Uzupełniające środki własne	R0400/C0040	-	-
Kategoria 3	R0290/C0050	-	5 374,8
Podstawowe środki własne	R0290/C0050	-	5 374,8
Kwota odpowiadająca wartości aktywów z tyt. odroczonego podatku dochodowego netto	R0160/C0050	-	5 374,8
Uzupełniające środki własne	R0400/C0050	-	-
Środki własne razem dostępne na pokrycie SCR	R0500/C0010	196 973,9	202 904,7
Środki własne razem dopuszczone na pokrycie SCR	R0540/C0010	196 973,9	202 904,7

Szczegółowe dane w zakresie środków własnych znajdują się w Załączniku nr 7 do Sprawozdania - Środki własne (S.23.01.01).

W Towarzystwie nie występują fundusze wyodrębnione.

Nie występują istotne ograniczenia środków własnych ani obciążenia środków własnych, jak również żadne odliczenia od środków własnych. W kalkulacji nie wystąpiły odliczenia z tytułu udziałów kapitałowych w instytucjach finansowych i kredytowych ani odliczenia innych pozycji aktywów.

W Towarzystwie Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” wpłaty wnoszone przez członków Towarzystwa wykazywane są w sprawozdawczości statutowej w dwóch pozycjach: kapitale podstawowym i pozostałych kapitałach rezerwowych. O ile w pozycji „kapitał założycielski, wkłady członków lub równoważna pozycja środków własnych w przypadku TUW” wykazywana jest ta sama pozycja co kapitał podstawowy w sprawozdaniu statutowym, to nie są w niej wykazywane inne wpłaty członków, tj. składka członkowska, wpisowe oraz objęte udziały, które nie zostały jeszcze przeniesione decyzją Walnego Zgromadzenia do kapitału

Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej za 2019 rok

podstawowego. Skumulowane wpłaty z tego tytułu prezentuje pozycja „pozostałe kapitały rezerwowe” w sprawozdaniu statutowym, natomiast w sprawozdaniu dla celów wypłacalności jest ona składnikiem rezerwy uzgodnieniowej.

Składnikami rezerwy uzgodnieniowej są również inne pozycje kapitałów własnych Towarzystwa wykazywane w sprawozdaniu dla celów statutowych tj. kapitał zapasowy, kapitał z aktualizacji wyceny, a także zysk strata netto z lat ubiegłych i roku bieżącego. Rezerwa uzgodnieniowa stanowi różnicę między nadwyżką aktywów nad zobowiązaniami a kapitałem założycielskim. Strukturę aktywów netto rezerwy uzgodnieniowej przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 28. Rezerwa uzgodnieniowa w tys. zł

Rezerwa uzgodnieniowa		Pozycja z Załącznika nr 7	31.12.2019	31.12.2018	zmiana w okresie	
					kwota	źródło
Kapitały własne wg PSR pomniejszone o kapitał zakładowy	Kapitał zapasowy pozostały	-	106 999,0	80 188,9	26 810,1	Zasilenie z wyniku finansowego z 2018r.
	Kapitał z aktualizacji wyceny	-	0,5	0,5	0,0	-
	Pozostałe kapitały rezerwowe	-	109 345,9	98 381,3	10 964,6	Wpływy ze składek członków Towarzystwa
	Nierozliczony wynik z lat poprzednich	-	-11 495,7	0,0	-11 495,7	
	Wynik bieżącego okresu	-	21 665,5	26 810,1	-5 144,5	Wynik jest porównywalny
Korekty z tytułu przeszacowania aktywów i zobowiązań do wartości godziwej (netto po korekcie podatku odroczonego)		-	-57 362,9	-30 297,6	-27 065,2	Wpływ wyceny rezerw netto dla celów wypłacalności oraz wyceny rozliczeń z reasekuratorami
Usunięcie aktywów netto z tytułu podatku odroczonego		R0160/C0050	0,0	-5 374,8	5 374,8	Aktualizacja wyceny aktywów i zobowiązań
Razem		R0130/C0010	169 152,3	169 708,3	-556,0	

Szczegółowe dane w zakresie środków własnych znajdują się w Załączniku nr 7 do Sprawozdania - Środki własne (S.23.01.01).

Rezerwa uzgodnieniowa jest wrażliwa na wielkość generowanego wyniku finansowego netto, wielkość wpłacanych składek członkowskich oraz korekty wyceny aktywów i zobowiązań dla celów wypłacalności.

Środki własne na pokrycie minimalnego wymogu wypłacalności (MCR)

Środki własne na pokrycie minimalnego wymogu wypłacalności (MCR) w 2019 roku wyniosły 197 mln zł i ich wysokość kształtowała się na podobnym poziomie w porównaniu do 2018 roku.

Tabela 29. Środki własne na pokrycie MCR w tys. zł

Środki własne dostępne na pokrycie MCR	Pozycja z Załącznika nr 7	31.12.2019	31.12.2018
Kategoria 1	R0290/C0020	196 973,9	197 529,9
Podstawowe środki własne	R0290/C0020	196 973,9	197 529,9
Kapitał założycielski, wkłady członków lub równoważna pozycja ŚW w przypadku TUW	R0040/C0020	27 821,6	27 821,6
Rezerwa uzgodnieniowa	R0130/C0020	169 152,3	169 708,3
Uzupełniające środki własne	R0400/C0020	0,0	0,0
Kategoria 2	R0290/C0040	0,0	0,0
Podstawowe środki własne	R0290/C0040	0,0	0,0
Zobowiązania podporządkowane	R0140/C0040	0,0	0,0
Uzupełniające środki własne	R0400/C0040	0,0	0,0
Środki własne razem dostępne na pokrycie MCR	R0510/C0010	196 973,9	197 529,9
Środki własne razem dopuszczone na pokrycie MCR	R0550/C0010	196 973,9	197 529,9

Szczegółowe dane w zakresie środków własnych znajdują się w Załączniku nr 7 do Sprawozdania - Środki własne (S.23.01.01).

E.1.3 Różnice w wycenie dla celów statutowych a celów wypłacalności

Środki własne na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności różnią się od kapitałów własnych wykazanych w rocznym sprawozdaniu finansowym sporządzonym zgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości o kwoty korekt z tytułu przeszacowania do wartości godziwej aktywów i zobowiązań dla celów wypłacalności oraz wynikającej z nich korekty podatku odroczonego. Wykaz różnic przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 30. Wykaz różnic między kapitałem własnym wykazywanym w sprawozdaniu finansowym zakładu a środkami własnym na pokrycie SCR w tys. zł

Kapitały własne a dostępne środki własne	Pozycja z Załącznika nr 7	31.12.2019	31.12.2018	zmiany w okresie
Kapitały własne wg PSR	-	254 336,8	233 202,4	21 134,5
Korekta z tytułu przeszacowania aktywów i zobowiązań do wartości godziwej	-	-57 362,9	-30 297,6	-27 065,2
Zobowiązania podporządkowane	R0140/C0010	0,0	0,0	0,0
Środki własne dostępne na pokrycie SCR	R0540/C0010	196 973,9	202 904,7	-5 930,8

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych TUW z siedzibą w Warszawie przy ul. Raabego 13, 02-793 Warszawa, wpisane do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy KRS pod numerem KRS 0000033284, wysokość kapitału zakładowego: 27.821.604,00 zł, kapitał wpłacony w całości.

Szczegółowe dane w zakresie środków własnych znajdują się w Załączniku nr 7 do Sprawozdania- Środki własne (S.23.01.01).

W 2019 roku Towarzystwo posiadało dostępne środki własne na poziomie niższym o 5,9 mln zł w stosunku do 2018 roku.

Towarzystwo odnotowało w 2019 roku wzrost kapitałów własnych wg PSR (wynikający z zysku finansowego netto za 2018 rok oraz zwiększenia kapitału rezerwowego z tytułu wpłaconych składek członkowskich). Ten dodatni wpływ na środki własne został zbilansowany negatywnym wpływem pochodzącym z korekty z tytułu przeszacowania aktywów i zobowiązań do wartości godziwej, która była związana głównie ze zmianą do wartości godziwej rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

E.2 Kapitałowy wymóg wypłacalności i minimalny wymóg kapitałowy

Kapitałowy wymóg wypłacalności dla TUW „TUW” spadł w 2019 roku. SCR dla ryzyka ubezpieczeniowego w ubezpieczeniach innych niż na życie wzrósł i na koniec 2019 roku stanowił 73% wkładu w ryzyko – i jest na podobnym poziomie jak w 2018 roku – jest to zgodne ze strategią Towarzystwa. Minimalny wymóg kapitałowy nie zmienił się w sposób znaczący. Szczegółowe informacje są zawarte w rozdziale C Sprawozdania.

E.2.1 Kapitałowy wymóg wypłacalności

Towarzystwo przyjmuje, że profil ryzyka określony przez formułę standardową względnie dobrze odzwierciedla rzeczywisty profil ryzyka TUW „TUW”. Ewentualne różnice podlegają corocznie analizie w procesie oceny ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności. Oznacza to, iż w celu scharakteryzowania własnego profilu ryzyka Towarzystwo uwzględnia dodatkowo pewne modyfikacje profilu ryzyka w przypadku tych ryzyk, które nie są ujęte w formule standardowej lub ich ilościowe oszacowanie (tzw. kalibracja) w formule standardowej nie odzwierciedla w pełni profilu ryzyka TUW „TUW” (patrz rozdział B.3.2 Ocena własna ryzyka i wypłacalności Sprawozdania).

Tabela 31. Wskaźnik pokrycia kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR) w tys. zł

Dostępne i dopuszczone środki własne na pokrycie SCR	Pozycja z załącznika nr 7	2019	2018
Dostępne środki własne na pokrycie wymogu SCR	R0500/C0010	196 973,9	202 904,7
Dopuszczone środki własne (EOF) na pokrycie wymogu SCR	R0540/C0010	196 973,9	202 904,7
Kapitałowy Wymóg wypłacalności (SCR)	R0580/C0010	141 367,8	149 930,5
Współczynnik pokrycia kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR) dopuszczonymi środkami własnymi	R0620/C0010	139,3%	135,3%

Szczegółowe dane w zakresie kapitałowego wymogu wypłacalności znajdują się w Załączniku nr 7 do Sprawozdania -Środki własne (S.23.01.01).

Na Towarzystwo nie został nałożony narzut kapitałowy.

Dane w zakresie wyników kapitałowego wymogu wypłacalności (w podziale na moduły ryzyka) zostały zaprezentowane w poniższej tabeli. Szczegółowe dane w zakresie kapitałowego wymogu wypłacalności znajdują się w Załączniku nr 8 - Kapitałowy wymóg wypłacalności – dla podmiotów stosujących formułę standardową (S.25.01.21).

Tabela 32. Struktura kapitałowego wymogu wypłacalności w tys. zł

Struktura kapitałowego wymogu wypłacalności	Pozycja z załącznika nr 8	2019		2018	
		kwota	% SCR	kwota	% SCR
Ryzyko rynkowe	R0010/C0110	22 719,4	16,1%	20 768,1	13,9%
Ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta	R0020/C0110	13 278,3	9,4%	14 247,6	9,5%
Ryzyko w ubezpieczeniach na życie	R0030/C0110	3 258,4	2,3%	2 664,3	1,8%
Ryzyko w ubezpieczeniach zdrowotnych	R0040/C0110	10 695,5	7,6%	11 276,3	7,5%
Ryzyko w ubezpieczeniach innych niż na życie	R0050/C0110	103 873,7	73,5%	112 690,3	75,2%
Ryzyko operacyjne	R0130/C0110	20 595,7	14,6%	20 893,8	13,9%
SCR - kapitałowy wymóg wypłacalności	R0220/C0110	141 367,8	100,0%	149 930,5	100,0%

Towarzystwo nie złożyło wniosku do organu nadzoru w sprawie wydania pozwolenia na stosowanie parametrów specyficznych.

Towarzystwo nie stosuje uproszczeń przy obliczaniu wymogów według formuły standardowej.

Towarzystwo nie stosuje parametrów specyficznych dla zakładu zgodnie z art. 104 ust. 7 Dyrektywy Wypłacalność II.

E.2.2 Minimalny wymóg kapitałowy

Towarzystwo dokonuje wyliczeń wartości minimalnego progu wypłacalności (MCR) w oparciu o formułę standardową. Minimalny kapitałowy próg wypłacalności odpowiada kwocie dopuszczonych podstawowych środków własnych, poniżej której, przy założeniu kontynuowania działalności, ubezpieczający i beneficjenci są narażeni na niedopuszczalny poziom ryzyka. Kalkulacje dokonywane są na podstawie funkcji liniowej rezerw techniczno-ubezpieczeniowych oraz składki przypisanej. Towarzystwo oświadcza, iż przy wyliczeniu MCR nie uwzględnia zobowiązań z tytułu ubezpieczeń na życie, o których mowa w art. 251 ust. 1 pkt e Aktu Delegowanego, gdyż jako Towarzystwo ubezpieczeń majątkowych nie oferuje umów ubezpieczeń na życie.

Dane dotyczące wyliczeń wartości minimalnego progu wypłacalności Towarzystwa przedstawione w tabeli.

Tabela 33. Wyniki kapitałowego minimalnego wymogu wypłacalności TUW „TUW” na 31.12.2019 r. w tys. zł

Dostępne i dopuszczone środki własne na pokrycie MCR	Pozycja z załącznika nr 7	2019	2018
Dostępne środki własne na pokrycie wymogu MCR	R0510/C0010	196 973,9	197 529,9
Dopuszczone środki własne (EOF) na pokrycie wymogu MCR	R0550/C0010	196 973,9	197 529,9
Minimalny Wymóg Kapitałowy (MCR)	R0600/C0010	63 615,5	67 468,7
Współczynnik pokrycia Minimalnego Wymogu Kapitałowego (MCR) dopuszczonymi środkami własnymi	R0640/C0010	309,6%	292,8%

Szczegółowe dane w zakresie kapitałowego wymogu wypłacalności znajdują się w Załączniku nr 7 do Sprawozdania - Środki własne (S.23.01.01).

E.3 Zastosowanie podmodułu ryzyka cen akcji opartego na duracji do obliczenia kapitałowego wymogu wypłacalności

Towarzystwo nie stosuje podmodułu ryzyka cen akcji opartego na duracji do obliczenia kapitałowego wymogu wypłacalności, o którym mowa w art. 304 Dyrektywy Solwency II dla podmodułu cen akcji.

E.4 Różnice między formułą standardową a stosowanym modelem wewnętrznym

Towarzystwo nie stosuje modelu wewnętrznego, zaś wszelkie obliczenia dotyczące wymogu wypłacalności oparte są na formule standardowej.

E.5 Niezgodność z minimalnym wymogiem kapitałowym i niezgodność z kapitałowym wymogiem wypłacalności

Towarzystwo oświadcza, że występuje zgodność z minimalnym wymogiem kapitałowym i kapitałowym wymogiem wypłacalności.

E.6 Wszelkie inne informacje

Wszelkie istotne informacje w zakresie tego rozdziału ujęto w Sprawozdaniu.

Załączniki:

- Załącznik 1. Pozycje bilansowe (S.02.01.02)
- Załącznik 2. Składki, odszkodowania i świadczenia oraz koszty wg linii biznesowych (S.05.01.02)
- Załącznik 3. Składki, odszkodowania i świadczenia oraz koszty wg kraju (S.05.02.01)
- Załącznik 4. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla ubezpieczeń na życie i ubezpieczeń zdrowotnych o charakterze ubezpieczeń na życie (S.12.01.02)
- Załącznik 5. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie (S.17.01.02)
- Załącznik 6. Odszkodowania i świadczenia z tytułu pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych (S.19.01.21)
- Załącznik 7. Środki własne (S.23.01.01)
- Załącznik 8. Kapitałowy wymóg wypłacalności – dla podmiotów stosujących formułę standardową (S.25.01.21)
- Załącznik 9. Minimalny wymóg kapitałowy – działalność ubezpieczeniowa lub reasekuracyjna prowadzona jedynie w zakresie ubezpieczeń na życie lub jedynie w zakresie ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie (S.28.01.01)

Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej za 2019 rok

Załącznik 1. Pozycje bilansowe (S.02.01.02)

		Wartość bilansowa wg Wypłacalność II
		C0010
Aktywa		
Wartości niematerialne i prawne	R0030	0
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	R0040	0
Nadwyżka na funduszu świadczeń emerytalnych	R0050	0
Nieruchomości, maszyny i wyposażenie (Rzeczowe aktywa trwałe) wykorzystywane na użytek własny	R0060	44 016 664
Lokaty (inne niż aktywa dla ubezpieczeń na życie, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i dla ubezpieczeń na życie związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)	R0070	737 786 758
Nieruchomości (inne niż do użytku własnego)	R0080	0
Udziały w zakładach powiązanych, w tym udziały kapitałowe	R0090	0
Akcje i udziały	R0100	0
Akcje i udziały – notowane	R0110	0
Akcje i udziały – nienotowane	R0120	0
Dłużne papiery wartościowe	R0130	608 751 680
Obligacje państwowe	R0140	570 112 538
Obligacje korporacyjne	R0150	38 639 141
Strukturyzowane papiery wartościowe	R0160	0
Zabezpieczone papiery wartościowe	R0170	0
Jednostki uczestnictwa oraz certyfikaty inwestycyjne w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	R0180	0
Instrumenty pochodne	R0190	0
Depozyty inne niż ekwiwalenty środków pieniężnych	R0200	129 035 078
Pozostałe lokaty	R0210	0
Aktywa posiadane z tytułu ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe, i ubezpieczeń związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0220	0
Pożyczki i pożyczki zabezpieczone hipotecznie	R0230	0
Pożyczki pod zastaw polis	R0240	0
Pożyczki i pożyczki zabezpieczone hipotecznie dla osób fizycznych	R0250	0
Pozostałe pożyczki i pożyczki zabezpieczone hipotecznie	R0260	0
Kwoty należne z umów reasekuracji dla zobowiązań wynikających z ubezpieczeń:	R0270	277 672 763
Innych niż ubezpieczenia na życie i zdrowotnych o charakterze ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie	R0280	216 218 088
Innych niż ubezpieczenia na życie z wyłączeniem zdrowotnych	R0290	216 218 088
Zdrowotnych o charakterze ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie	R0300	0
Na życie i zdrowotnych o charakterze ubezpieczeń na życie, z wyłączeniem zdrowotnych oraz ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe, i ubezpieczeń związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0310	61 454 675
Zdrowotnych o charakterze ubezpieczeń na życie	R0320	0
Na życie z wyłączeniem zdrowotnych oraz ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe, i ubezpieczeń związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0330	61 454 675
Ubezpieczenia na życie, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe, i ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0340	0
Depozyty u cedentów	R0350	0
Należności z tytułu ubezpieczeń i od pośredników ubezpieczeniowych	R0360	25 345 649
Należności z tytułu reasekuracji biernej	R0370	0
Pozostałe należności (handlowe, inne niż z działalności ubezpieczeniowej)	R0380	5 614 439
Akcje własne (posiadane bezpośrednio)	R0390	0
Kwoty należne, dotyczące pozycji środków własnych lub kapitału założycielskiego, do których opłacenia wezwano, ale które nie zostały jeszcze opłacone	R0400	0
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	R0410	1 213 925
Pozostałe aktywa (niewykazane w innych pozycjach)	R0420	141 766 038
Aktywa ogółem	R0500	1 233 416 234

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych TUW z siedzibą w Warszawie przy ul. Raabego 13, 02-793 Warszawa, wpisane do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy KRS pod numerem KRS 0000033284, wysokość kapitału zakładowego: 27.821.604,00 zł, kapitał wpłacony w całości.

Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej za 2019 rok

Zobowiązania

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia inne niż ubezpieczenia na życie	R0510	689 130 433
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia inne niż ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem zdrowotnych)	R0520	684 496 075
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0530	0
Najlepsze oszacowanie	R0540	664 298 240
Margines ryzyka	R0550	20 197 836
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia zdrowotne (o charakterze ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie)	R0560	4 634 358
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0570	0
Najlepsze oszacowanie	R0580	4 553 625
Margines ryzyka	R0590	80 733
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)	R0600	128 356 544
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia zdrowotne (o charakterze ubezpieczeń na życie)	R0610	0
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0620	0
Najlepsze oszacowanie	R0630	0
Margines ryzyka	R0640	0
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem zdrowotnych oraz ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)	R0650	128 356 544
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0660	0
Najlepsze oszacowanie	R0670	117 810 879
Margines ryzyka	R0680	10 545 665
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczenia z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0690	0
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0700	0
Najlepsze oszacowanie	R0710	0
Margines ryzyka	R0720	0
Pozostałe rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	R0730	0
Zobowiązania warunkowe	R0740	0
Pozostałe rezerwy (inne niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe)	R0750	5 527 478
Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych dla pracowników	R0760	1 631 412
Zobowiązania z tytułu depozytów zakładów reasekuracji	R0770	0
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	R0780	1 900 445
Instrumenty pochodne	R0790	0
Zobowiązania wobec instytucji kredytowych	R0800	0
Zobowiązania finansowe inne niż zobowiązania wobec instytucji kredytowych	R0810	27 492 883
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i wobec pośredników ubezpieczeniowych	R0820	13 260 138
Zobowiązania z tytułu reasekuracji biernej	R0830	0
Pozostałe zobowiązania (handlowe, inne niż z tytułu działalności ubezpieczeniowej)	R0840	7 574 934
Zobowiązania podporządkowane	R0850	0
Zobowiązania podporządkowane niewłączone do BOF	R0860	0
Zobowiązania podporządkowane włączone do BOF	R0870	0
Pozostałe zobowiązania (niewykazane w innych pozycjach)	R0880	161 568 035
Zobowiązania ogółem	R0900	1 036 442 302
Nadwyżka aktywów nad zobowiązaniami	R1000	196 973 933

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych TUW z siedzibą w Warszawie przy ul. Raabego 13, 02-793 Warszawa, wpisane do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy KRS pod numerem KRS 0000033284, wysokość kapitału zakładowego: 27.821.604,00 zł, kapitał wpłacony w całości.

Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej za 2019 rok

Załączniki 2. Składki, odszkodowania i świadczenia oraz koszty wg linii biznesowych (S.05.01.02)

Linie biznesowe w odniesieniu do: zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych związanych z ubezpieczeniami innymi niż ubezpieczenia na życie (bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa oraz												Linie biznesowe w odniesieniu do:				Ogółem
Ubezpieczenia pokrycia kosztów świadczeń medycznych	Ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów	Ubezpieczenia pracownicze	Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych	Pozostałe ubezpieczenia pojazdów	Ubezpieczenia morskie, lotnicze i transportowe	Ubezpieczenia od ognia i innych szkód rzeczowych	Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ogólnej	Ubezpieczenia kredytów i poręczeń	Ubezpieczenia kosztów ochrony prawnej	Ubezpieczenia świadczenia pomocy	Ubezpieczenia różnych strat finansowych	Ubezpieczenia zdrowotne	Pozostałe ubezpieczenia osobowe	Ubezpieczenia morskie, lotnicze i transportowe	Ubezpieczenia majątkowe	Ogółem
C0010	C0020	C0030	C0040	C0050	C0060	C0070	C0080	C0090	C0100	C0110	C0120	C0130	C0140	C0150	C0160	C0200
Składki przypisane																
Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0110	41 705	21 893 431	0	319 265 222	52 400 049	131 763	154 161 655	30 279 143	24 355	25 559	10 211 268	2 914			588 437 062
Brutto – Przyjęta reasekuracja proporcjonalna	R0120			0		0	0	0	0	0	0	0	0			0
Brutto – Przyjęta reasekuracja nieproporcjonalna	R0130															0
Udział zakładu reasekuracji	R0140	31 314	180 015	0	233 621 403	1 458 229	0	89 225 005	121 682		6 923 725	347	0	0	0	330 561 720
Netto	R0200	10 392	21 713 416	0	85 643 818	50 941 821	131 763	65 936 649	30 157 460	24 355	25 559	3 287 543	2 566	0	0	257 875 342
Składki zarobione																
Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0210	40 743	22 341 697	0	347 912 706	54 892 236	147 371	146 888 059	28 062 957	41 586	41 184	9 875 294	2 791			610 246 624
Brutto – Przyjęta reasekuracja proporcjonalna	R0220		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			0
Brutto – Przyjęta reasekuracja nieproporcjonalna	R0230													0	0	0
Udział zakładu reasekuracji	R0240	30 352	179 906	0	255 107 147	1 795 917	0	84 569 132	121 595	0	6 548 349	16	0	0	0	348 352 415
Netto	R0300	10 392	22 161 791	0	92 805 559	53 096 319	147 371	62 318 926	27 941 362	41 586	41 184	3 326 945	2 774	0	0	261 894 209
Odszkodowania i świadczenia																
Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0310	10 186	4 434 628	0	172 353 321	33 001 217	6 413	70 666 617	14 225 530	-3 951	6 161	4 908 727	-833			299 608 016
Brutto – Przyjęta reasekuracja proporcjonalna	R0320		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			0
Brutto – Przyjęta reasekuracja nieproporcjonalna	R0330													0	0	0
Udział zakładu reasekuracji	R0340	0	0	0	201 491 580	1 453 942	0	38 265 301	-12 555	0	4 117 812	0	0	0	0	245 316 081
Netto	R0400	10 186	4 434 628	0	-29 138 258	31 547 275	6 413	32 401 316	14 238 085	-3 951	6 161	790 914	-833	0	0	54 291 935
Zmiana stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych																
Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0410	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			0
Brutto – Przyjęta reasekuracja proporcjonalna	R0420	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			0
Brutto – Przyjęta reasekuracja nieproporcjonalna	R0430													0	0	0
Udział zakładu reasekuracji	R0440	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Netto	R0500		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Koszty poniesione	R0550	2 118 258	6 359 569	0	124 742 451	19 251 650	51 169	59 215 596	15 995 036	8 457	12 297	2 867 784	1 001	0	0	230 622 286
Pozostałe koszty	R1200	50	31 814	0	19 734 512	76 998	104	3 435 771	170 844	33	34	14 577	4	0	0	23 464 842
Koszty ogółem	R1300	2 118 308	6 390 382	0	144 476 963	19 328 648	51 383	62 651 367	16 165 881	8 489	12 341	2 882 361	1 005	0	0	254 087 127

Linie biznesowe w odniesieniu do: zobowiązania z tytułu ubezpieczeń na życie							Zobowiązania z tytułu			Ogółem
Ubezpieczenia zdrowotne	Ubezpieczenia z udziałem w zyskach	Ubezpieczenia, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczenia związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	Pozostałe ubezpieczenia na życie	Renty z umów ubezpieczenia innych niż umowy ubezpieczenia na życie oraz powiązane ze zobowiązaniami z tytułu ubezpieczeń zdrowotnych	Renty z umów ubezpieczenia innych niż umowy ubezpieczenia na życie oraz powiązane ze zobowiązaniami ubezpieczeniowymi innymi niż zobowiązania z tytułu ubezpieczeń zdrowotnych	Reasekuracja ubezpieczeń zdrowotnych	Reasekuracja ubezpieczeń na życie			
C0210	C0220	C0230	C0240	C0250	C0260	C0270	C0280	C0300		
Składki przypisane										
Brutto	R1410	0	0	0	0	0	0	0	0	
Udział zakładu reasekuracji	R1420	0	0	0	0	0	0	0	0	
Netto	R1500	0	0	0	0	0	0	0	0	
Składki zarobione										
Brutto	R1510	0	0	0	0	0	0	0	0	
Udział zakładu reasekuracji	R1520	0	0	0	0	0	0	0	0	
Netto	R1600	0	0	0	0	0	0	0	0	
Odszkodowania i świadczenia										
Brutto	R1610	0	0	0	0	21 805 684	0	0	21 805 684	
Udział zakładu reasekuracji	R1620	0	0	0	0	-11 208 501	0	0	-11 208 501	
Netto	R1700	0	0	0	0	33 014 185	0	0	33 014 185	
Zmiana stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych										
Brutto	R1710	0	0	0	0	0	0	0	0	
Udział zakładu reasekuracji	R1720	0	0	0	0	0	0	0	0	
Netto	R1800	0	0	0	0	0	0	0	0	
Koszty poniesione	R1900	0	0	0	0	0	0	0	0	
Pozostałe koszty	R2500									
Koszty ogółem	R2600					0				

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych T.U.W. z siedzibą w Warszawie przy ul. Raabego 13, 02-793 Warszawa, wpisane do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy KRS pod numerem KRS 0000033284, wysokość kapitału zakładowego: 27.821.604,00 zł, kapitał wpłacony w całości.

Załącznik 3. Składki, odszkodowania i świadczenia oraz koszty wg kraju (S.05.02.01)

	Kraj siedziby	Największych pięć krajów (wg kwoty składek przypisanych brutto) - Zobowiązania związane z ubezpieczeniami innymi niż ubezpieczenia na życie						Największych pięć krajów i kraj siedziby
		C0010	C0020	C0030	C0040	C0050	C0060	C0070
R0010								
	C0080	C0090	C0100	C0110	C0120	C0130		C0140
Składki przypisane								
Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0110	588 437 062	0	0	0	0	0	588 437 062
Brutto – Przyjęta reasekuracja proporcjonalna	R0120	0	0	0	0	0	0	0
Brutto – Przyjęta reasekuracja nieproporcjonalna	R0130	0	0	0	0	0	0	0
Udział zakładu reasekuracji	R0140	330 561 720	0	0	0	0	0	330 561 720
Netto	R0200	257 875 342	0	0	0	0	0	257 875 342
Składki zarobione								
Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0210	610 246 624	0	0	0	0	0	610 246 624
Brutto – Przyjęta reasekuracja proporcjonalna	R0220	0	0	0	0	0	0	0
Brutto – Przyjęta reasekuracja nieproporcjonalna	R0230	0	0	0	0	0	0	0
Udział zakładu reasekuracji	R0240	348 352 415	0	0	0	0	0	348 352 415
Netto	R0300	261 894 209	0	0	0	0	0	261 894 209
Odszkodowania i świadczenia								
Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0310	299 608 016	0	0	0	0	0	299 608 016
Brutto – Przyjęta reasekuracja proporcjonalna	R0320	0	0	0	0	0	0	0
Brutto – Przyjęta reasekuracja nieproporcjonalna	R0330	0	0	0	0	0	0	0
Udział zakładu reasekuracji	R0340	245 316 081	0	0	0	0	0	245 316 081
Netto	R0400	54 291 935	0	0	0	0	0	54 291 935
Zmiana stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych								
Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0410	0	0	0	0	0	0	0
Brutto – Przyjęta reasekuracja proporcjonalna	R0420	0	0	0	0	0	0	0
Brutto – Przyjęta reasekuracja nieproporcjonalna	R0430	0	0	0	0	0	0	0
Udział zakładu reasekuracji	R0440	0	0	0	0	0	0	0
Netto	R0500	0	0	0	0	0	0	0
Koszty poniesione	R0550	230 622 285	0	0	0	0	0	230 622 285
Pozostałe koszty	R1200	23 464 842	0	0	0	0	0	23 464 842
Koszty ogółem	R1300	254 087 127	0	0	0	0	0	254 087 127

	Kraj siedziby	Największych pięć krajów (wg kwoty składek przypisanych brutto) - Zobowiązania związane z ubezpieczeniami innymi niż ubezpieczenia na życie						Największych pięć krajów i kraj siedziby
		C0150	C0160	C0170	C0180	C0190	C0200	C0210
R0010								
	C0220	C0230	C0240	C0250	C0260	C0270		C0280
Składki przypisane								
Brutto	R1410	0	0	0	0	0	0	0
Udział zakładu reasekuracji	R1420	0	0	0	0	0	0	0
Netto	R1500	0	0	0	0	0	0	0
Składki zarobione								
Brutto	R1510	0	0	0	0	0	0	0
Udział zakładu reasekuracji	R1520	0	0	0	0	0	0	0
Netto	R1600	0	0	0	0	0	0	0
Odszkodowania i świadczenia								
Brutto	R1610	21 805 684	0	0	0	0	0	21 805 684
Udział zakładu reasekuracji	R1620	-11 208 501	0	0	0	0	0	-11 208 501
Netto	R1700	33 014 185	0	0	0	0	0	33 014 185
Zmiana stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych								
Brutto	R1710	0	0	0	0	0	0	0
Udział zakładu reasekuracji	R1720	0	0	0	0	0	0	0
Netto	R1800	0	0	0	0	0	0	0
Koszty poniesione	R1900	0	0	0	0	0	0	0
Pozostałe koszty	R2500							
Koszty ogółem	R2600							

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych T.U.W. z siedzibą w Warszawie przy ul. Raabego 13, 02-793 Warszawa, wpisane do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy KRS pod numerem KRS 0000033284, wysokość kapitału zakładowego: 27.821.604,00 zł, kapitał wpłacony w całości.

Załącznik 4. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla ubezpieczeń na życie i ubezpieczeń zdrowotnych o charakterze ubezpieczeń na życie S.12.01.02)

	Ubezpieczenia z udziałem w zyskach	Ubezpieczenia, w których świadczenie jest				Pozostałe ubezpieczenia na życie			Renty z umów ubezpieczenia innych niż umowy ubezpieczenia na życie oraz powiązane ze zobowiązaniami ubezpieczeniowymi innymi niż zobowiązania z tytułu ubezpieczeń	Reasekuracja czynna			Reasekuracja czynna		Ogółem (Ubezpieczenia na życie inne niż zdrowotne, w tym ubezpieczenia na życie związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)	Ubezpieczenia zdrowotne (bezpłodnia)			Renty z umów ubezpieczenia innych niż umowy ubezpieczenia na życie oraz powiązane ze zobowiązaniami z tytułu ubezpieczeń zdrowotnych	Reasekuracja ubezpieczeń zdrowotnych (reasekuracja czynna)	Ogółem (ubezpieczenia zdrowotne o charakterze ubezpieczeń na życie)		
		C0020	C0030	C0040	C0050	C0060	C0070	C0080		C0090	C0100	C0110	C0120	C0130		C0140	C0150	C0160				C0170	C0180
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	RO010	0	0			0			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej, po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta, związane z rezerwami techniczno-ubezpieczeniowymi obliczanymi łącznie – Ogółem	RO020	0	0			0			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane jako suma najlepszego oszacowania i marginesu ryzyka																							
Najlepsze oszacowanie	RO030	0			0			0		117 810 879	0	0	0	0	0	117 810 879	0	0	0	0	0	0	0
Najlepsze oszacowanie brutto																							
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej przed dokonaniem korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta – Ogółem	RO040	0			0			0		61 485 114	0					61 485 114		0	0	0	0	0	0
Kwoty należne z umów reasekuracji (bez kwot należnych od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz z reasekuracji finansowej) przed dokonaniem korekty ze względu na oczekiwane straty	RO050	0			0			0		0	0					0		0	0	0	0	0	0
Kwoty należne od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) przed dokonaniem korekty ze względu na oczekiwane straty	RO060	0			0			0		0	0					0		0	0	0	0	0	0
Kwoty należne z reasekuracji finansowej przed dokonaniem korekty ze względu na oczekiwane straty	RO070	0			0			0		0	0					0		0	0	0	0	0	0
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta – Ogółem	RO080	0			0			0		61 454 675	0	0	0	0	0	61 454 675		0	0	0	0	0	0
Najlepsze oszacowanie pomniejszone o kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz z reasekuracji finansowej	RO090	0			0			0		56 356 204	0					56 356 204		0	0	0	0	0	0
Margines ryzyka	RO100	0	0			0				10 545 665	0	0	0	0	0	10 545 665	0			0	0	0	0
Kwota wynikająca z zastosowania przepisów przejściowych dotyczących rezerw techniczno-ubezpieczeniowych																							
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	RO110	0	0			0				0	0					0	0			0	0	0	0
Najlepsze oszacowanie	RO120	0			0			0		0	0					0		0	0	0	0	0	0
Margines ryzyka	RO130	0	0			0				0	0					0		0	0	0	0	0	0
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ogółem	RO200	0	0			0				128 356 544	0					128 356 544	0			0	0	0	0

Załącznik 5. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie (S.17.01.02)

		Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa oraz reasekuracja czynna												Reasekuracja czynna nieproporcjonalna				Ogółem zobowiązania z tytułu ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie
		Ubezpieczenia pokrycia kosztów świadczeń medycznych	Ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów	Ubezpieczenia pracownicze	Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych	Pozostałe ubezpieczenia pojazdów	Ubezpieczenia morskie, lotnicze i transportowe	Ubezpieczenia od ognia i innych szkód rzeczowych	Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ogólnej	Ubezpieczenia kredytów i poręczeń	Ubezpieczenia kosztów ochrony prawnej	Ubezpieczenia świadczenia pomocy	Ubezpieczenia różnych strat finansowych	Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń zdrowotnych	Reasekuracja nieproporcjonalna pozostałych ubezpieczeń osobowych	Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń morskich, lotniczych i transportowych	Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń majątkowych	
		C0020	C0030	C0040	C0050	C0060	C0070	C0080	C0090	C0100	C0110	C0120	C0130	C0140	C0150	C0160	C0170	C0180
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0010	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej, po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta, związane z rezerwami techniczno-ubezpieczeniowymi obliczanymi łącznie – Ogółem		R0050	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane jako suma najlepszego oszacowania i marginesu ryzyka																		
Najlepsze oszacowanie																		
Rezerwy składek																		
Brutto – Ogółem	R0060	957	2 349 480	0	129 081 459	17 401 207	46 567	28 104 573	4 839 531	23 435	29 841	2 241 427	944	0	0	0	0	184 119 422
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta – Ogółem		R0140	0	0	-16 060 496	53 707	0	-8 594 957	2 721	0	0	-1 848 037	0	0	0	0	0	-26 447 062
Najlepsze oszacowanie dla rezerwy składek netto	R0150	957	2 349 480	0	145 141 955	17 347 500	46 567	36 699 530	4 836 811	23 435	29 841	4 089 464	944	0	0	0	0	210 566 484
Rezerwy na odszkodowania i świadczenia																		
Brutto – Ogółem	R0160	10 134	2 193 053	0	431 660 876	7 198 031	36 491	16 382 152	26 659 471	10 344	10 244	570 951	694	0	0	0	0	484 732 443
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta – Ogółem		R0240	0	0	232 370 869	249 107	0	9 209 530	300 520	0	0	535 125	0	0	0	0	0	242 665 150
Najlepsze oszacowanie dla rezerwy na odszkodowania i świadczenia	R0250	10 134	2 193 053	0	199 290 008	6 948 924	36 491	7 172 622	26 358 951	10 344	10 244	35 826	694	0	0	0	0	242 067 293
Łączna kwota najlepszego oszacowania brutto		R0260	11 092	4 542 534	0	560 742 335	24 599 238	83 059	44 486 725	31 499 003	33 779	40 085	2 812 378	1 639	0	0	0	668 951 865
Łączna kwota najlepszego oszacowania netto		R0270	11 092	4 542 534	0	344 431 962	24 299 425	83 059	43 872 152	31 195 762	33 779	40 085	4 125 290	1 639	0	0	0	452 633 777
Margines ryzyka		R0280	0	80 733	0	18 023 970	400 992	0	731 253	982 299	0	0	59 321	0	0	0	0	20 278 568
Kwota wynikająca z zastosowania przepisów przejściowych dotyczących rezerw techniczno-ubezpieczeniowych / Amount of the transitional on Technical Provisions																		
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe łącznie	R0290	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Najlepsze oszacowanie	R0300	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Margines ryzyka	R0310	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ogółem																		
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ogółem	R0320	11 092	4 623 267	0	578 766 305	25 000 230	83 059	45 217 978	32 481 302	33 779	40 085	2 871 699	1 639	0	0	0	0	689 130 433
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta – Ogółem		R0330	0	0	216 310 373	302 814	0	614 573	303 241	0	0	-1 312 912	0	0	0	0	0	216 218 088
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe pomniejszone o kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz z reasekuracji finansowej – Ogółem		R0340	11 092	4 623 267	0	362 455 932	24 697 417	83 059	44 603 406	32 178 061	33 779	40 085	4 184 611	1 639	0	0	0	472 912 345

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych T.U.W. z siedzibą w Warszawie przy ul. Raabego 13, 02-793 Warszawa, wpisane do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy KRS pod numerem KRS 0000033284, wysokość kapitału zakładowego: 27.821.604,00 zł, kapitał wpłacony w całości.

Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej za 2019 rok

Załącznik 6. Odszkodowania i świadczenia z tytułu pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych (S.19.01.21)

		0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10+
		C0010	C0020	C0030	C0040	C0050	C0060	C0070	C0080	C0090	C0100	C0110
Rok / Year												
Wcześniejsze lata	R0100											5 322 153
N-9	R0160	137 622 915	45 702 559	8 833 516	4 307 663	3 888 966	2 944 896	4 042 216	3 254 345	1 264 754	772 317	
N-8	R0170	122 799 019	43 930 997	11 266 861	6 096 868	5 300 974	5 863 993	3 366 831	1 779 650	1 579 468		
N-7	R0180	154 720 919	51 419 120	9 174 941	7 674 200	4 785 969	4 682 025	2 242 680	2 881 607			
N-6	R0190	149 822 111	51 162 136	9 737 188	8 421 612	5 344 728	4 676 594	3 448 662				
N-5	R0200	166 575 643	51 055 185	10 549 286	8 606 559	6 627 522	5 888 306					
N-4	R0210	184 813 010	73 908 405	12 112 264	7 732 915	8 714 949						
N-3	R0220	234 859 690	70 199 526	10 767 906	9 056 608							
N-2	R0230	240 542 685	63 415 030	15 555 141								
N-1	R0240	203 423 229	53 123 697									
N	R0250	210 348 338										

W bieżącym roku	Suma lat (skumulowana)
C0170	C0180

R0100	5 322 153	5 322 153
R0160	772 317	212 634 148
R0170	1 579 468	201 984 661
R0180	2 881 607	237 581 463
R0190	3 448 662	232 613 031
R0200	5 888 306	249 302 501
R0210	8 714 949	287 281 543
R0220	9 056 608	324 883 730
R0230	15 555 141	319 512 856
R0240	53 123 697	256 546 927
R0250	210 348 338	210 348 338
Ogółem	R0260	316 691 248 2 538 011 351

Niezdykontowane najlepsze oszacowanie dla rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto
(wartość bezwzględna)

		0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10+
		C0200	C0210	C0220	C0230	C0240	C0250	C0260	C0270	C0280	C0290	C0300
Rok / Year												
Wcześniejsze lata	R0100											21 707 473
N-9	R0160	0	0	0	0	0	19 059 675	14 521 137	8 839 202	13 937 035	9 021 985	
N-8	R0170	0	0	0	0	32 382 235	20 190 304	15 574 748	15 989 264	11 786 641		
N-7	R0180	0	0	0	32 322 751	26 753 514	20 220 722	22 581 664	14 174 646			
N-6	R0190	0	0	50 506 393	38 218 523	33 028 834	32 792 319	23 748 647				
N-5	R0200	0	70 482 895	55 325 194	44 329 127	42 191 080	24 741 464					
N-4	R0210	142 297 216	74 758 558	58 424 280	54 980 823	38 860 234						
N-3	R0220	170 250 276	88 962 510	77 330 435	52 289 552							
N-2	R0230	203 542 597	113 756 457	85 828 042								
N-1	R0240	182 454 525	105 972 480									
N	R0250	168 029 700										

Koniec roku (dane zdyskontowane)
C0360

R0100	21 162 927
R0160	8 693 545
R0170	11 184 216
R0180	12 946 606
R0190	21 234 746
R0200	21 089 652
R0210	33 129 559
R0220	43 934 445
R0230	72 713 433
R0240	89 625 201
R0250	149 018 113
R0260	484 732 443

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych TUW z siedzibą w Warszawie przy ul. Raabego 13, 02-793 Warszawa, wpisane do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy KRS pod numerem KRS 0000033284, wysokość kapitału zakładowego: 27.821.604,00 zł, kapitał wpłacony w całości.

Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej za 2019 rok

Załącznik 7. Środki własne (S.23.01.01)

		Ogółem / Total	Kategoria 1 - nieograniczona / Tier 1 - unrestricted	Kategoria 1 - ograniczona / Tier 1 - restricted	Kategoria 2 / Tier 2	Kategoria 3 / Tier 3
		C0010	C0020	C0030	C0040	C0050
Podstawowe środki własne przed odliczeniem z tytułu udziałów w innych instytucjach sektora finansowego zgodnie z art. 68 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35 / Basic own funds before deduction for participations in other financial sector as foreseen in article 68 of Delegated Regulation 2015/35						
Kapitał zakładowy (wraz z akcjami własnymi)	R0010	0	0		0	
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej związana z kapitałem zakładowym	R0030	0	0		0	
Kapitał założycielski, wkłady/składki członkowskie lub równoważna pozycja podstawowych środków własnych w przypadku towarzystw ubezpieczeń wzajemnych, towarzystw reasekuracji wzajemnej i innych towarzystw ubezpieczeń opartych na zasadzie wzajemności	R0040	27 821 604	27 821 604		0	
Podporządkowane fundusze udziałowiczonkowskie w przypadku towarzystw ubezpieczeń wzajemnych, towarzystw reasekuracji wzajemnej i innych towarzystw ubezpieczeń opartych na zasadzie wzajemności	R0050			0	0	0
Fundusze nadwyżkowe	R0070	0	0			
Akcje uprzywilejowane	R0090	0		0	0	0
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej związana z akcjami uprzywilejowanymi	R0110	0		0	0	0
Rezerwa uzgodnieniowa	R0130	169 152 329	169 152 329			
Zobowiązania podporządkowane	R0140			0	0	0
Kwota odpowiadająca wartości aktywów netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	R0160	0				0
Pozostałe pozycje środków własnych zatwierdzone przez organ nadzoru jako podstawowe środki własne, niewymienione powyżej	R0180	0	0	0	0	0
Środki własne ze sprawozdań finansowych, które nie powinny być uwzględnione w rezerwie uzgodnieniowej i nie spełniają kryteriów klasyfikacji jako środki własne wg Wypłacalność II / Own funds from the financial statements that should not be represented by the reconciliation reserve and do not meet the criteria to be classified as Solvency II own funds						
Środki własne ze sprawozdań finansowych, które nie powinny być uwzględnione w rezerwie uzgodnieniowej i nie spełniają kryteriów klasyfikacji jako środki własne wg Wypłacalność II	R0220	0				
Odliczenia / Deductions						
Wartość odliczeń z tytułu udziałów kapitałowych w instytucjach finansowych i kredytowych	R0230	0	0	0	0	0
Podstawowe środki własne ogółem po odliczeniach	R0290	196 973 933	196 973 933	0	0	0
Uzupełniające środki własne / Ancillary own funds						
Nieopłacony kapitał zakładowy, do którego opłacenia nie wezwano i który może być wezwany do opłacenia na żądanie	R0300	0			0	
Nieopłacony kapitał założycielski, wkłady/składki członkowskie lub równoważna pozycja podstawowych środków własnych w przypadku towarzystw ubezpieczeń wzajemnych, towarzystw reasekuracji wzajemnej i innych towarzystw ubezpieczeń opartych na zasadzie wzajemności, do których opłacenia nie wezwano i które mogą być wezwane do opłacenia na żądanie	R0310	0			0	
Nieopłacone akcje uprzywilejowane, do których opłacenia nie wezwano i które mogą być wezwane do opłacenia na żądanie	R0320	0			0	0
Prawnie wiążące zobowiązanie do subskrypcji i opłacenia na żądanie zobowiązań podporządkowanych	R0330	0			0	0
Akredytywy i gwarancje zgodne z art. 96 pkt 2 dyrektywy 2009/138/WE	R0340	0			0	
Akredytywy i gwarancje inne niż zgodne z art. 96 pkt 2 dyrektywy 2009/138/WE	R0350	0			0	0
Dodatkowe wkłady od członków zgodnie z art. 96 ust. 3 akapit pierwszy dyrektywy 2009/138/WE	R0360	0			0	
Dodatkowe wkłady od członków – inne niż zgodnie z art. 96 ust. 3 akapit pierwszy dyrektywy 2009/138/WE	R0370	0			0	0
Pozostałe uzupełniające środki własne	R0390	0			0	0
Uzupełniające środki własne ogółem	R0400	0			0	0
Dostępne i dopuszczone środki własne / Available and eligible own funds						
Kwota dostępnych środków własnych na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR)	R0500	196 973 933	196 973 933	0	0	0
Kwota dostępnych środków własnych na pokrycie MCR	R0510	196 973 933	196 973 933	0	0	
Kwota dopuszczonych środków własnych na pokrycie SCR	R0540	196 973 933	196 973 933	0	0	0
Kwota dopuszczonych środków własnych na pokrycie MCR	R0550	196 973 933	196 973 933	0	0	
SCR	R0580	141 367 839				
MCR	R0600	63 615 527				
Stosunek dopuszczonych środków własnych do SCR	R0620	139,33%				
Stosunek dopuszczonych środków własnych do MCR	R0640	309,63%				
C0060						
Rezerwa uzgodnieniowa						
Nadwyżka aktywów nad zobowiązaniami	R0700	196 973 933				
Akcje własne (posiadane bezpośrednio i pośrednio)	R0710	0				
Przewidywane dywidendy, wypłaty i obciążenia	R0720	0				
Pozostałe pozycje podstawowych środków własnych	R0730	27 821 604				
Korekta ze względu na wydzielone pozycje środków własnych w ramach portfeli objętych korektą dopasowującą i funduszy wyodrębnionych	R0740	0				
Rezerwa uzgodnieniowa	R0760	169 152 329				
Oczekiwane zyski						
Oczekiwane zyski z przyszłych składek – Działalność w zakresie ubezpieczeń na życie	R0770	0				
Oczekiwane zyski z przyszłych składek – Działalność w zakresie ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie	R0780	10 653 983				
Oczekiwane zyski z przyszłych składek - Ogółem	R0790	10 653 983				

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych T.U.W. z siedzibą w Warszawie przy ul. Raabego 13, 02-793 Warszawa, wpisane do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy KRS pod numerem KRS 0000033284, wysokość kapitału zakładowego: 27.821.604,00 zł, kapitał wpłacony w całości.

Załącznik 8. Kapitałowy wymóg wypłacalności – dla podmiotów stosujących formułę standardową (S.25.01.21)

		Kapitałowy wymóg wypłacalności brutto	Parametry specyficzne dla zakładu	Uproszczenia
		C0110	C0090	C0120
Ryzyko rynkowe	R0010	22 719 443		
Ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta	R0020	13 278 347		
Ryzyko aktuarialne w ubezpieczeniach na życie	R0030	3 258 404		
Ryzyko aktuarialne w ubezpieczeniach zdrowotnych	R0040	10 695 459		
Ryzyko aktuarialne w ubezpieczeniach innych niż ubezpieczenia na życie	R0050	103 873 701		
Dywersyfikacja	R0060	-33 053 221		
Ryzyko z tytułu wartości niematerialnych i prawnych	R0070	0		
Podstawowy kapitałowy wymóg wypłacalności	R0100	120 772 134		

C0100

Obliczanie kapitałowego wymogu wypłacalności

Ryzyko operacyjne	R0130	20 595 705
Zdolność rezerw techniczno-ubezpieczeniowych do pokrywania strat	R0140	0
Zdolności odroczonej podatków dochodowych do pokrywania strat	R0150	0
Wymóg kapitałowy dla działalności prowadzonej zgodnie z art. 4 dyrektywy 2003/41/WE	R0160	0
Kapitałowy wymóg wypłacalności z wyłączeniem wymogu kapitałowego	R0200	141 367 839
Ustanowione wymogi kapitałowe	R0210	0
Kapitałowy wymóg wypłacalności	R0220	141 367 839
Inne informacje na temat SCR		
Wymóg kapitałowy dla podmodułu ryzyka cen akcji opartego na duracji	R0400	0
Łączna kwota hipotetycznego kapitałowego wymogu wypłacalności dla pozostałej części	R0410	0
Łączna wartość hipotetycznego kapitałowego wymogu wypłacalności dla funduszy wyodrębnionych	R0420	0
Łączna kwota hipotetycznego kapitałowego wymogu wypłacalności dla portfeli objętych korektą dopasowującą	R0430	0
Efekt dywersyfikacji ze względu na agregację nSCR dla RFF na podstawie art. 304	R0440	0

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych TUW z siedzibą w Warszawie przy ul. Raabego 13, 02-793 Warszawa, wpisane do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy KRS pod numerem KRS 0000033284, wysokość kapitału zakładowego: 27.821.604,00 zł, kapitał wpłacony w całości.

Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej za 2019 rok

Załącznik 9. Minimalny wymóg kapitałowy – działalność ubezpieczeniowa lub reasekuracyjna prowadzona jedynie w zakresie ubezpieczeń na życie lub jedynie w zakresie ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie (S.28.01.01)

		Komponent formuły liniowej dla zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych z tytułu ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie	
		C0010	
MCRNL Wynik	R0010	62 734	

		Najlepsze oszacowanie i rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie netto (tj. po uwzględnieniu reasekuracji biernej i spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia))	Składki przypisane w okresie ostatnich 12 miesięcy netto (tj. po uwzględnieniu reasekuracji biernej)
		C0020	C0030
Ubezpieczenia pokrycia kosztów świadczeń medycznych i reasekuracja proporcjonalna	R0020	11 092	10 392
Ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów i reasekuracja proporcjonalna	R0030	4 542 534	21 713 416
Ubezpieczenia pracownicze i reasekuracja proporcjonalna	R0040	0	0
Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych i reasekuracja proporcjonalna	R0050	344 431 962	85 643 818
Pozostałe ubezpieczenia pojazdów i reasekuracja proporcjonalna	R0060	24 296 425	50 941 821
Ubezpieczenia morskie, lotnicze i transportowe i reasekuracja proporcjonalna	R0070	83 059	131 763
Ubezpieczenia od ognia i innych szkód rzeczowych i reasekuracja proporcjonalna	R0080	43 872 152	65 936 649
Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ogólnej i reasekuracja proporcjonalna	R0090	31 195 762	30 157 460
Ubezpieczenia i reasekuracja proporcjonalna kredytów i poręczeń	R0100	33 779	24 355
Ubezpieczenia kosztów ochrony prawnej i reasekuracja proporcjonalna	R0110	40 085	25 559
Ubezpieczenia świadczenia pomocy i reasekuracja proporcjonalna	R0120	4 125 290	3 287 543
Ubezpieczenia różnych strat finansowych i reasekuracja proporcjonalna	R0130	1 639	2 566
Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń zdrowotnych	R0140	0	0
Reasekuracja nieproporcjonalna pozostałych ubezpieczeń osobowych	R0150	0	0
Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń morskich, lotniczych i transportowych	R0160	0	0
Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń majątkowych	R0170	0	0

		Komponent formuły liniowej dla zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych z tytułu ubezpieczeń na życie	
		C0040	
MCRL Wynik	R0200	1 183	

		Najlepsze oszacowanie i rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie netto (tj. po uwzględnieniu reasekuracji biernej i spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia))	Całkowita suma na ryzyku netto (z odliczeniem umów reasekuracji i spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia))
		C0050	C0060
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń z udziałem w zyskach – świadczenia gwarantowane	R0210	0	
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń z udziałem w zyskach – przyszłe świadczenia uznaniowe	R0220	0	
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń związanych z wartością indeksu i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0230	0	
Inne zobowiązania z tytułu (reasekuracji) ubezpieczeń na życie i (reasekuracji) ubezpieczeń zdrowotnych	R0240	56 356 204	
Całkowita suma na ryzyku w odniesieniu do wszystkich zobowiązań z tytułu (reasekuracji) ubezpieczeń na życie	R0250		0

		Ogólne obliczenie MCR	
		C0070	
Liniowy MCR	R0300	63 917 640	
SCR	R0310	141 367 839	
Górny próg MCR	R0320	63 615 527	
Dolny próg MCR	R0330	35 341 960	
Łączny MCR	R0340	63 615 527	
Nieprzekraczalny dolny próg MCR	R0350	15 997 320	
Minimalny wymóg kapitałowy	R0400	63 615 527	

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych T.U.W. z siedzibą w Warszawie przy ul. Raabego 13, 02-793 Warszawa, wpisane do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy KRS pod numerem KRS 0000033284, wysokość kapitału zakładowego: 27.821.604,00 zł, kapitał wpłacony w całości.

Sprawozdanie za rok 2019 zostało podpisane elektronicznie.

Nazwa zakładu	Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW”
Nazwa sprawozdania	SPRAWOZDANIE O WYPŁACALNOŚCI I KONDYCJI FINANSOWEJ
Okres sprawozdawczy	01-01-2019...31-12-2019

Oświadczenie o zgodności ze stanem faktycznym

Zgodnie z art. 4 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 22 lutego 2016 r. w sprawie formy oraz sposobu sporządzenia przez zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji danych i informacji do celów nadzoru (Dz. U. z dnia 25 lutego 2016 r., poz. 236) oświadczam, że dane i informacje do celów nadzoru wg stanu na dzień 31 grudnia 2019 roku są zgodne ze stanem faktycznym.

1. Kierownik jednostki

Ewa	Stachura-Kruszewska	Prezes Zarządu		Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
imię	nazwisko	funkcja	Data	podpis
Agnieszka	Różga	Wiceprezes Zarządu		Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
imię	nazwisko	funkcja	data	podpis
Jerzy	Lenard	Wiceprezes Zarządu		Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
imię	nazwisko	funkcja	data	podpis
Michał	Makarczyk	Członek Zarządu		Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
imię	nazwisko	funkcja	data	podpis

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych TUW z siedzibą w Warszawie przy ul. Raabego 13, 02-793 Warszawa, wpisane do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy KRS pod numerem KRS 0000033284, wysokość kapitału zakładowego: 27.821.604,00 zł, kapitał wpłacony w całości.

Bartosz	Okrasa	Członek Zarządu		Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
imię	nazwisko	funkcja	data	podpis

2. Osoba, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych

☐ Nie dotyczy

Miroslaw	Turliński		Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
imię	nazwisko	data	podpis

3. Osoba wykonująca czynności z zakresu usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych

☒ Nie dotyczy

imię	nazwisko	data	podpis
------	----------	------	--------

4. Aktuariusz nadzorujący funkcję aktuarialną

Bożena	Moczulska		Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
imię	nazwisko	data	podpis